

# KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska  
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 46

Poznań, środa dnia 29 stycznia 1930

Rok XXV

## Upadek dyktatury w Hiszpanji

Upadek dyktatury hiszpańskiej zapowiadany był od dość dawna. Sam Primo de Rivera, człowiek oświadczenia sympatyczny, pogodny i dobrej woli, zdawał sobie sprawę, że eksperyment jego nie udał się zupełnie. Gdy we wrześniu 1923 r. generał ogłosił dyktaturę, ulegalizowaną przez króla, zdawało mu się, że po trzech miesiącach ustąpi, bo przez ten czas uporządkuje stosunki w kraju, który wówczas przeżywał trudności parlamentarne, gospodarcze i afrykańskie w Marokku.

Trzymiesięczny termin przedłużył się do dnia wczorajszego. Niewątpliwie Primo de Rivera poszukiwał wzorów we Włoszech. Faszyzm jednak jest ruchem specyficznym włoskim i wyszedł ze społeczeństwa, a nie z wojska. Primo de Rivera nie był nigdy kierownikiem prądu społecznego, czy politycznego. Był dowódcą korpusu. Oparł się też na wojsko. Lecz wojsko pierwsze zaczęło mu wypowiadać posłuszeństwo. Buntowały się pułki artyleryjskie, buntowała się szkoła oficerska, a wreszcie wykryto spisek wojskowy w Ciudad Real.

Primo de Rivera nie był Mussolinim. Chciał jednak robić faszyzm, nie mając zorganizowanego oparcia w społeczeństwie. Próba utworzenia organizacji politycznej „Związku patriotycznego” zupełnie się nie powiodła. Do związku tego wstąpiły na ogół jednostki bardzo licze, karierowicze, ludzie bez zdolności i kwalifikacji. Wybitniejsze indywidualności nie dały się podporządkować tej organizacji.

Dyktatura hiszpańska, poza dobrymi chęciami, nie miała programu. Primo de Rivera zamknął w r. 1923 parlament, ale nie dał nic na jego miejsce. Powołanie w r. 1927 do życia zgromadzenia narodowego, złożonego wyłącznie z ludzi, mianowanych przez rząd, nie dało żadnego rezultatu. Ciało to nie miało w opinii autorytetu i samo uważało się za niezdolne do pracy. Ogłoszony w lipcu zeszłego roku projekt konstytucji rządowej wywołał taką krytykę, że musiał być pociągnięty do wycofania.

Rząd zamierzał pozyskać opinię, tępiąc i cenzurując ostro prasę opozycyjną. Walka ta tylko rządowi zaszkodziła. Mimo bardzo surowej cenzury, jedynie prasa niezależna cieszyła się poczytnością i uważana była za wiarygodną. Hiszpanie nauczyli się dobrze rozumieć prasę cenzurowaną.

Bezpośrednim powodem upadku Primo de Riverę stały się trudności gospodarcze. Społeczeństwo wiele wymagało od dyktatora i znosiło o wiele więcej trudności konstytucyjnej, o ile stosunki ekonomiczne rozwijały się pomyślnie. Tymczasem nadmierny etatyzm rządu Primo de Riverę, nadmierne zwłaszcza inwestycje i roboty publiczne wywołały ogromne trudności finansowe. Wydatki w Barcelonie i Sewilli dały rujnujące deficyty. Peset zaczął spadać, a dyktator nic na to nie mógł poradzić.

Gwoździem do trumny dyktatury hiszpańskiej był proces przywódcy opozycyjnego, konserwatywnego stronnictwa

## Po upadku Primo de Riverę

*Demonstracje w Madrycie i Barcelonie — Odmowa króla — Nowy rząd będzie miał charakter cywilny — Gen. Berenguer — Przyczyny dymisji Primo de Riverę*

Paryż, 29. 1. (PAT). „Le Journal” donosi z Madrytu, że od wczoraj trwają w Madrycie manifestacje. Studenci przebiegają ulicę miasta w pobliżu pałacu królewskiego, wznosząc okrzyki „Precz z dyktaturą, niech żyje republika”. O godz. 1 nad ranem przyszło do zajścia z powodu wtargnięcia studentów do biura faszystowskiej „Unji patriotycznej”.

Podobne zaburzenia wydarzyły się w Barcelonie przed lokalami „Unji patriotycznej”. Strzelano z rewolwerów. Wielu robotników przyłączyło się do manifestacji studentów. W czasie strzelaniny 6 osób odniosło rany.

Madryt, 29. 1. (PAT). Jak podaje Agencja Havasa, bezpośrednim powodem dymisji Primo de Riverę miała być odmowa ze strony króla podpisania dekretów, zwalniających infanta Don Carlosa ze stanowiska kapitana generalnego Andaluzji, oraz gen. Godeda ze stanowiska gubernatora wojskowego Kadyksu.

Madryt, 29. 1. (PAT). Gen. Berenguer rozpoczął w dniu dzisiejszym narady, mające na celu utworze-

nie nowego gabinetu. Będzie to gabinet wyraźnie cywilny. Berenguer ma wciągnąć do rządu część osobistości poprzedniego rządu. Prawdopodobnie dziś popoł. gabinet zostanie utworzony i złoży przysięgę. Gen. Berenguer zamierza przeprowadzić niezwłocznie wybory do ciała ustawodawczego. Oświadczył on, że nie będzie tolerował żadnych zaburzeń, zwłaszcza wystąpień, skierowanych przeciwko ministrom poprzedniego rządu. Bardzo surowa cenzura będzie trwała w dalszym ciągu.

Paryż, 29. 1. (Radjo). Jednym z powodów ustąpienia Primo de Riverę była odpowiedź dowódców floty, krytykująca jego rządu Upadek waluty przyczynił się również do zdepopularyzowania Riverę.

Madryt, 29. 1. (Radjo). Generał Berenguer, tworzący nowy rząd urodził się w 1873 roku. Jest to wytrawny polityk i świetny strateg. Po klęsce generała Silvestra pod Malillą w 1921 roku uratował Maroko dla Hiszpanji i zajął Tetuan.

## Z Sejmu i komisji

*Klub Narodowy żąda podwyżki poborów urzędniczych*

Warszawa, 29. 1. (Tel. wł.). Na dzisiejszym posiedzeniu sejmowym odesłano do komisji skarbowej projekt ustawy o przedłużeniu terminu przedawnienia rent oraz rat rentowych w b. zaborze pruskim.

Przyjęto następnie w trzecim czytaniu ustawę o kredytach dodatkowych za rok bieżący. Przyjęto ustawę o ulgach podatkowych dla kapitałów. Przyjęto ustawę o wstrzymaniu eksmisji dzierżawców gruntów zajętych pod budynki na obszarze okręgów apelacyjnych w Warszawie i Wilnie.

Dłuższą dyskusję wywołała ustawa o ochronie swobodnych wyborów przed nadużyciami urzędników. Referował ją poseł Liebermann (P. P. S.) a przeciw

przemawiali posłowie Seidler i Podolski oraz Raczkiewicz z B. B., zgłaszając szereg poprawek. Po odrzuceniu wszystkich poprawek przyjęto ustawę w drugim czytaniu. Poseł Podolski (B. B.) sprzeciwiał się trzeciemu czytaniu i prosił o 2 godziny przerwy zapowiadając wniesienie poprawek kompromisowych.

W kołach politycznych wielką wagę przywiązują do posiedzenia komisji budżetowej, które odbędzie się dziś po południu. Chodzi o ustawę skarbową. Na posiedzeniu tem Klub Narodowy poparty przez kilka innych klubów, postawi wniosek o podwyższenie poborów urzędniczych o 5 procent.

## Umowa zbożowa z Niemcami

Warszawa, 29. 1. (Tel. wł.). Wczoraj rano przybył do Warszawy z Berlina dyrektor departamentu handlowego ministerstwa przem. i handlu p. Mieczysław Sokołowski. Dyrektor Sokołowski bawił w Berlinie w związku z zawarciem polsko-niemieckiej umowy dotyczącej eksportu zboża.

W poniedziałek umowa ta została sparafowana. Na podstawie tej umowy koncern Scheuera nabywa około 35—40 tys. tonn żyta po cenie o 20 proc. wyższej od notowanej na giełdach zbożowych. Transakcja powyż-

sza obejmuje również zapoczątkowaną przez państwowy Bank Rolny dostawę 20 tys. tonn żyta z państwowych rezerw zbożowych.

Jakkolwiek umowa ma charakter prywatno-gospodarczy, to jednak z uwagi na państwowy charakter obu kontrahentów zostanie ona ujęta w formę dwóch not dyplomatycznych, które będą wymienione między niemieckim urzędem spraw zagranicznych, a poselstwem polskim w Berlinie.

stwa p. Sanchez Guerra, który przygotowywał zamach. Sąd go uwolnił, uważając, że nie jest przestępstwem pracować nad obaleniem siły rządu, który sam doszedł siłą do władzy.

Wszelkie widoki na trwałość dyktatury upadły z chwilą wypowiedzenia się przeciw niej młodzieży. Primo de Rivera próbował walczyć ze studentami, ale musiał się z walki wycofać. Za młodzieżą stanęło społeczeństwo i profesorowie.

Wiadomem było, że król coraz bardziej czuł się skrzepowanym dyktatorem. Nie chciał wiązać siebie, monarchii i dynastji z systemem, który prze-

następnie, że ma program, który realizuje konsekwentnie. Nie dopuścił on nigdy do wytworzenia się próżni konstytucyjnej. Reformy jego były stopniowe, legalne, a rozpoczęła je zmiana ordynacji wyborczej. Tego w Hiszpanji nie było i Primo de Rivera musiał odejść.

Ustąpienie jego, podobnie jak upadek w roku zeszłym Woldemarasa, świadczy, że dyktatury, wbrew pozorom, należą do systemów najmniej trwałych. Są zawsze tylko epizodami w życiu narodu.

## Zamęt ustrojowy w obozie rządowym

Wobec rozpoczęcia prac nad zmianą konstytucji w komisji sejmowej „Przedświt”, organ socjalistów rządowych p. Moraczewskiego, przypomina oficjalnie poglądy tego ugrupowania na sprawę ustrojową. Zasady te są w głównych liniach następujące: utrzymanie obecnej ordynacji wyborczej, zniesienie Senatu, odpowiedzialność parlamentarna rządu, wybór Prezydenta w powszechnym głosowaniu, wprowadzenie referendum i inicjatywy ustawodawczej, utworzenie Naczelnej Izby Pracy, zagwarantowanie jaknajszerszych praw obywatelskich, wpisanie do konstytucji działu „konstytucja pracy”, zapewnienie niezawisłości sędziowskiej itd.

Klub poselski B. B. S. otrzymał od swoich władz partyjnych nakaz obrony powyższego programu i „przeciwstawienia się wszelkim zmianom konstytucji, zmierzającym do ograniczenia demokracji i znieszenia, lub ograniczenia demokracji parlamentarnej”. Jednocześnie inna grupa „sanacyjna” Zjednoczenie Miast i Wsi uchwalilo protest przeciw „zupełnie dowolnym i skrajnie reakcyjnym koncepcjom” konstytucyjnym.

Tymczasem w komisji konstytucyjnej poseł Piasecki w imieniu konserwatystów, dobrze żyjących z „pułkownikami”, podobnie zresztą jak żył z nimi dobrze p. Moraczewski, oświadczył, że nawet projekt konstytucyjny klubu B. B. go nie zadawania. Poseł Piasecki domagał się „podporządkowania rządu przedewszystkiem Prezydentowi”, „znacznego ograniczenia odpowiedzialności politycznej rządu przed parlamentem”, „naprawy struktury parlamentu” itp.

Jeżeli porównać projekty konstytucyjne klubu B. B. oraz klubu B. B. S., to widać, że różnią się one we wszystkich punktach, z wyjątkiem wyboru Prezydenta w powszechnym głosowaniu, czyli w punkcie, według nas, najgorszym.

Słowem, w obozie rządowym panuje w dalszym ciągu zupełny zamęt w dziedzinie ustrojowej, a raczej zaznacza się coraz silniej rozbrat między dwoma przynajmniej kierunkami. Czy można oczekiwać od obozu, który dotychczas nie zdołał skryształować jednolitego i jasnego programu ustrojowego, istotnej i trwałej naprawy konstytucji?

## Konferencja w min. przem. i handlu

Warszawa, 29. 1. (AW.) W min. przem. i handlu odbyła się konferencja z udziałem sfer gospodarczych w sprawie międzynarodowego rozjemstwa celnego. Kwestja ta ma być rozpatrywana na specjalnej konferencji międzynarodowej w Genewie dnia 17 lutego.

## Z komisji konstytucyjnej

Warszawa, 28. 1. (PAT) Sejmowa komisja konstytucyjna prowadziła dalszą dyskusję nad projektami rewizji konstytucji. Dłuższe przemówienie, poświęcone przeważnie ocenie projektu rewizji konstytucji opracowanego przez B. B. wygłosił p. Liebermann.

## Treść umów dodatkowych do układu likwidacyjnego z Niemcami

**Rokowania o dalsze koncesje polskie dla Niemiec w formie niekorzystnej dla nas „interpretacji” różnych punktów — toczą się dalej w Warszawie — Znamienny głos „Vossische Zeitung”**

Wczoraj rano podaliśmy w naszym piśmie tekst polsko-niemieckiej umowy likwidacyjnej z dnia 31 października r. ub. Obecnie „Königsberger Allgemeine Ztg.” przytacza tekst umów dodatkowych (mających charakter bądź „postanowień interpretacyjnych”, bądź „wymiany zdań” między obu rządami), które zawarto równocześnie z umową likwidacyjną. Wśród tych umów dodatkowych najważniejszą jest druga z nich, która dotyczy zrzeczenia się przez Polskę prawa odkupu osad Komisji Kolonizacyjnej.

Według wspomnianego dziennika królewieckiego tekst umów dodatkowych jest następujący:

1) **Interpretacja polska w sprawie własności i posiadania z dn. 1. 9. 1929.** „Rząd Polski donosi, że w dzisiejszym jego oświadczeniu o rezygnacji polskiej z likwidacji majątków, praw i interesów niemieckich wyrazi „w ręku ich właścicieli, albo dawnych ich właścicieli” nie odnosi się do tych wypadków, w których właściciele albo dawni właściciele zamieszkuwają w zlikwidowanej posiadłości, jednakże trzecia osoba wykonuje tam już faktycznie całkowitą lub częściową administrację. Z drugiej strony wyrażenie „w ręku ich właścicieli albo dawnych właścicieli” odnosi się do wszystkich tych wypadków, w których właściciel skonfiskowanej własności wykonuje administrację, albo wykonywać ją przez trzecią osobę. W wypadkach zarządu sekwestrowanego posiadłości, która jest lub była własnością osoby fizycznej, uważa się własność tą za znajdującą się w rękach swych właścicieli albo dawnych właścicieli, jeżeli właściciele ci zamieszkiwali tam do 1 września 1929 r.”

2) **Polska interpretacja umów o włościach rentowych.** „O losach umów, dotyczących włości rentowych, które utworzone zostały przez dawniejszą pruską Komisję Kolonizacyjną lub przez komisję generalną na podstawie ustawy z dnia 6. 4. 1886 r. i ustawy z r. 1890, albo na podstawie podobnych ustaw lub dekretów, donosi rząd polski, że w odniesieniu do włości położonych w Polsce, rząd polski zdecydował, iż od chwili wejścia w moc planu Younga i umowy polsko-niemieckiej, w wypadku popadnięcia włości pod prawo spadkowe („Im Falle des Erbanges”) nie będzie obstawiał przy swym prawie odkupu, jeżeli następcy są prawnymi spadkobiercami po myśli paragr. 124 i 125 niemieckiego kodeksu cywilnego, pod każdorazowym warunkiem jednak, że następca nie został sądowo skazany za zbrodnie lub przestępstwo.

„Decyzja ta dotyczy w równej mierze umowy spadkowej pomiędzy żyjącymi na korzyść osób trzecich. Polska nie będzie się sprzeciwiała podobnym umowom spadkowym, wyjąwszy przepisy odnośnie do osób zasądzonych. Inne zarządzenia, dotyczące włości rentowych a odnoszące się do ich administracji albo sprzedaży, przez to rozstrzygnięcie nie będą zmienione.

3) **Polsko-niemiecka wymiana zdań o rozporządzeniu w sprawie strefy granicznej.** „W piśmie swego posta warszawskiego wskazuje rząd niemiecki na rozporządzenie polskie w sprawie strefy granicznej i wyraża

żywą obawę, że rozporządzenie to zwraca się w szczególności przeciwko interesom niemieckim w strefie granicznej. Rząd niemiecki prosi o autorytatywne oświadczenie co do interpretacji tego rozporządzenia.

„W odpowiedzi swej polskie ministerstwo spraw zagranicznych wyraziło swe zdziwienie, że rozporządzenie z dnia 23. 12. 1927 r. o strefach granicznych, zwłaszcza po uzupełnieniu tego rozporządzenia w dniu 19. 3. 1928 r., wywołało wrażenie zarządzenia, zwróconego przeciw interesom niemieckim w strefie granicznej. Polskie ministerstwo spraw zagranicznych oświadcza, że rząd polski przez tę ustawę nie chciał godzić w interesy Niemiec. Dlatego wszystkie obawy, odnoszące się do owego rozporządzenia, są bezpodstawne”.

Niezależnie od tych umów dodatkowych, jak już donosiliśmy, toczyły się w Genewie między delegatami polskimi a niemieckimi rokowania o dalszą „interpretację” różnych punktów zarówno samej umowy likwidacyjnej, jak i umów dodatkowych — zwłaszcza zaś postanowień, dotyczących zrzeczenia się przez Polskę prawa odkupu osad Komisji Kolonizacyjnej. Te rokowania „interpretacyjne” toczą się w dalszym ciągu w Warszawie — i zmieniają wyraźnie do dalszego jeszcze pogorszenia fatalnych już i tak dla Polski postanowień układu.

Zamieszczony przez nas dzisiaj rano komunikat zbliżonej do sfer rządowych agencji „Press”, jakoby obecne rozmowy polsko-niemieckie nie dotyczyły wprowadzenia zmian w samym układzie, lecz tylko „wyjaśnień o charakterze interpretacyjnym” — nie ma tu żadnego znaczenia. Wiadomo bowiem, że „wyjaśnienia interpretacyjne” mogą zmieniać faktyczny stan rzeczy więcej, niż formalne zmiany poszczególnych paragrafów.

Ze zaś te „interpretacje” pogarszają jeszcze bardziej na niekorzyść Polski postanowienia umowy likwidacyjnej i umów dodatkowych o tem świadczy głos „Vossische Ztg.” Pismo to stwierdza, że umowy dodatkowe są dla Niemiec częścią najważniejszą, gdyż zawierają najbardziej dla Rzeczy Niemieckiej wartościowe koncesje polityczne ze strony polskiej, za które Niemcy zdecydowały się na „poniesienie tak ciężkich (?) ofiar finansowych”. Ogłoszenie części tej opublikowanej obecnie przez „Königs. Allg. Ztg.” wstrzymane zostało, jak twierdzi dziennik, jeszcze chwilowo, ponieważ rokowania, dotyczące ewentualnych modyfikacji ze strony Polski kilku punktów w myśl życzeń Niemiec, nie zostały jeszcze doprowadzone oficjalnie do końca.

Tak więc ujawnia dziennik niemiecki, iż prawdziwe są doniesienia prasy narodowej z przed kilku dni, że rząd polski zdecydował się na modyfikację niektórych punktów umowy w myśl życzeń niemieckich, czyli innymi słowy, zdecydował się na nowe koncesje wobec Niemiec.

Berlin, 29. 1. (Tel. wł.) Umowa likwidacyjna polsko-niemiecka z dn. 31 października r. ub. ujęta w formę „białej księgi”, przekazana została przez rząd niemiecki Radzie Państwa.

stwo pomaga do stworzenia tego kartelu.

Rozpoczyna się gra. Kartel rozpoczyna wiadomości, że podkładów kolejowych w Polsce brak. Za kartelem, jak za panią matką, potwierdzają to samo i minister i jego urzędnicy i specjalny referent dla spraw przemysłu drzewnego w ministerstwie przemysłu i handlu. Słowem wszyscy. A tu akurat ministerstwo ogłasza zapotrzebowanie na ogromną ilość 7.200.000 podkładów. W takim nastroju odbywa się przetarg, z którego wychodzą ceny 9—10 zł za sztukę, czyli dwa razy tyle, co w roku ubiegłym, a co ministerstwo odrzuciło.

Przetarg unieważniono i rozpoczęto pertraktacje z kartelem. A równocześnie w pauzie, wynikającej z przeświadczenia o braku podkładów sosnowych, szuka się gorączkowo innego materiału. „Mówi się o podkładach żelaznych, betonowych, szklanych (?), a wreszcie zapada decyzja zrobienia próby z podkładami bukowymi” — mówi sprawozdanie

Na scenie zjawia się jakiś general, przeprowadza rokowania, otrzymuje obietnicę dostawy, potem dopiero zawiązuje spółkę „Robdot” z ziemianinem z Wilna i nieodłącznym Landauem i otrzymuje odrazu zamówienie na 300.000 sztuk niewypróbowanych podkładów bukowych i... 779.000 zł zaliczki na rękę. Cała ta impreza kończy się zupełnym fiaskiem. Firma generalna dostawia 20.000 podkładów i zrzeka się dalszej dostawy. Otrzymała zaliczkę ma zwracać przez 10 lat z 12 proc. oprocentowaniem. Zatem nie straciła!

Więc katastrofa? Podkładów nie będzie? Nie! Oto w krytycznej chwili zjawia się wybawca — pan Lipa Szalitt z Berlina, który wspaniałomyślnie oferuje cały kontyngent 7.200.000 podkładów po 8.80 zł. A tuż za nim kartel daje tę samą ilość po 8.58 zł.

Więc podkłady są! W ministerjum radość. Oferta kartelu przyjęta, ale za jego „obywatelską” przysługę należy mu się nagroda. P. minister gwarantuje kartelowi 40 proc. dostawy na rok następny po cenie uprzywilejowanej, „powołując się na uchwałę Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów, której nie było” (sprawozdanie komisji str. 4).

Ci sami Żydzi, którzy przedtem wmaiwiali ministrowi i jego urzędnikom, że podkładów nie ma, teraz aż się biją o to, kto ma więcej dostarczyć: dopiero rabini ich pogodzili!

Rzekoma konkurencja Szalitta z kartelem była sprytną grą. Głównym członkiem kartelu jest Salomon Szalitt, brat poprzedniego, właściciel firmy „London Danziger Holzhandlung”.

Skąd się wzięły tak nagłe te podkłady? Czy z nieba spadły?

Dlaczego o takich masach nie wiadomo w żadnym ministerjum, ani komunikacji, ani przemysłu i handlu, ani rolnictwa? Oto pytanie, na które komisja nie daje odpowiedzi. A przecież znaczna część tych podkładów pochodziła z lasów państwowych!

I wogóle, co robiła wtedy dyrekcja lasów państwowych, dysponująca połową całego rynku drzewnego w Polsce? Wszak ona sama, bez Szalittów, Woldenbergów, Raskinów i Foersterów mogłaby zaopatrzyć koleje w całą ilość potrzebnych podkładów.

Odpowiedź na to pytanie brzmi ponuro. W r. 1926 (ważna data!) lasy państwowe dostarczyły 1.500.000 podkładów, w następnych latach kolejno 600.000 i 2 razy po 300.000 sztuk. Dlaczego?

Ponieważ urzędnicy min. komunikacji podkłady z lasów państwowych, mimo uznanej przez fachowców wysokiej klasy materiału, odrzucali jako nieodpowiednie. Dyrekcja lasów sprzedawała je potem drobnym kupcom żydowskim, a ci z kolei większym, którzy „po przetransportowaniu towaru o kilka stajcy dalej, oferowali go ponownie kolei, a ta wybrakowany pierwotnie towar przyjmowała w całości jako dobry” (str. 7).

Oto są dzieje „sanacji” leśnej. A na czele jest stał człowiek, który jesz ze z początkiem roku 1926 był skromnym urzędnikiem kontraktowym w dyrekcji radomskiej, a w październiku 1927 był już kierownikiem departamentu zasobów w centrali ministerjum Jemu to powierzono centralny zakup podkładów na kilkadziesiąt milionów rocznie, choć — jak twierdzi komisja — „nie zajmował się przedtem zakupem podkładów po dyrekcjach, nie znał stosunków panujących na rynku drzewnym w Polsce, a ponadto sam język polski sprawiał mu w urzędowaniu pewne trudności” (str. 11).

Był to dyrektor departamentu p. Aleksy Ciechanowicki, który na własną rękę przekroczył kontyngent oznaczony przez ministra i przy wysokiej cenie oddał firmie żydowskiej Woldenberg i

Foerster dodatkowo dostawę 600.000 sztuk podkładów. Tak się gospodaruje za rządów „sanacji moralnej”! W roku 1928-9 koleje nasze miały przeszło 150 milionów zł niedoboru. P. premier Bartel dowodził, że to skutkiem ostrej zimy poprzedniej.

Zima zima, a podkład swój drogą. Za to Sejm musi obecnie uchylać subwencje dla kolei — z podatków

M. K.

## Bank Gospodarstwa Kraj. subwencjonował antyrelig. stowarzyszenie

„Słowo Pomorskie” zwraca uwagę, że, jak wynika z rewelacji pisma Rybarskiego o działalności Banku Gospodarstwa Krajowego, jednym z subwencjonowanych przez niego stowarzyszeń było Towarzystwo Kultury i Oświaty, które zostało zalegalizowane w Warszawie w pierwszych miesiącach 1929 r., lecz już 19 kwietnia otrzymało od gen. Góreckiego subwencję w wysokości 100.000 zł. Towarzystwo to ma już własne sekretariaty wojewódzkie (Warszawa, Brześć, Białystok, Kraków, Łódź, Poznań, Toruń). Ma zakładać biblioteki, czytelnie, urządzać wykłady, odczyty itd. W pierwszym rzędzie chodzi o oddziaływanie na polskie nauczycielstwo. Odtąd okazało się, że właśnie to subwencjonowane stowarzyszenie urządziło senny już dzisiaj zjazd w Łowiczu (dnia 10 do 12 bm.), na którym bardzo ostro występowało przeciw religij. katolickiej, przeciw czemu ostro protestowały sfery katolickie za pośrednictwem Katolickiej Agencji Prasowej. Cóż wspólnego mogą mieć owe „kulturalno-oświatowe” wypadki przeciw chrześcijaństwu z naszą gospodarką krajową? — Przecież bank ma służyć „gospodarstwu”, a nie popieraniu podejrzanej „kultury” i „oświaty”.

## Jak legalizuje się u nas sekty?

Katolicka Agencja Prasowa donosi: Otrzymałszy niedawno statut „Związku słowiańskich zbiorów ewangelicznych chrześcijan i baptystów w Polsce”. Statut ten opatrzone jest następującym napisem: „Zatwierdzony przez Min. W. R. i O. P. L. VI C. 11/813/27 dn. 21. 11. 1927 r. przez p. ministra Dobruckiego”. Statut ten został wydrukowany w Kowlu w drukarni „Brandes i Kaweborg”, widocznie w tym celu, aby legalizacja sekt nie doszła do wiadomości publicznej.

Konstytucja nasza w art. 116 głosi: „Uznanie nowego lub dotąd prawnie nie uznanego wyznania nie będzie odmówione związkom religijnym, których zarządzenia, nauka i ustrój nie są przeciwne porządkowi publicznemu, ani obywatelności publicznej”.

Sekta baptystów, którą legalizacja powyższego statutu pośrednio legalizuje, znana jest u nas ze swej propagandy przeciwko służbie wojskowej, jak również z procesów w sądach wojskowych. Niedawno cała prasa podawała wiadomość o wzmożonej propagandzie sekty na naszych ziemiach wschodnich, a zwłaszcza na pograniczu. Sekta ta jest pochodzenia niemieckiego i w Niemczech ma główne oparcie. Co prawda, w Niemczech nie zabrania swym wyznawcom noszenia broni i używania jej przeciwko sąsiadom. Niedawno statystyka wyznaniowa niemiecka podawała dość znaczną liczbę oficerów-baptystów Reichswehry.

Jakie względy skłoniły min. W. R. i O. P. do zatwierdzenia statutu sekty, której zasady stoją w wyraźnej sprzeczności z art. 116 Konstytucji?

## Posiedzenie Senatu

Warszawa, 29. 1. (AW.) Dzisiaj o godz. 4 popoł. odbędzie się posiedzenie Senatu.

## O pomoc dla rolnictwa

Warszawa, 29. 1. (AW.) Minister rolnictwa postanowił zwołać na dzień 29 i 30 bm. konferencję przedstawicieli organizacji rolniczych z udziałem współpracujących z rolnictwem państwowym instytucji finansowych celem omówienia planu doraźnej pomocy dla rolnictwa. Konferencję przewodniczyć będzie min. Janta Polczyński. M. in. omówione będą kwestje cen produktów rolnych, eksportu zboża, oraz akcji kredytowej dla rolnictwa.

## „Sanacja” leśna i podkłady kolejowe

Miljonowe straty skarbu państwa

Motto: „Któż zbadal puszczy litewskich...”

Jeszcze nie przebrzmiała i nie została dostatecznie wyjaśniona wielka afera z firmą Centary, skutkiem której za nieokreślone na razie korzyści, wynikające z zerwania umowy, skarbu państwa w okresie ciasnoty gotówkowej zapłacić musi co najmniej 40 milionów zł, — a już wychodzi na światło dzienne w całej potwornej okazałości druga nie mniejsza sprawa zakupu podkładów kolejowych.

Sprawozdanie nadzwyczajnej komisji sejmowej, która przez 11 miesięcy badała dokładnie tę sprawę, przesłuchując mnóstwo świadków — niektórych pod przysięgą — brzmi jak sensacyjny romanse kryminalny Doyle’a, Leblanca lub Wallace’a.

Minister, wybitna osobistość w obozie „sanacyjnym”, unieważnia w listopadzie 1926 r. przetarg, na którego podstawie mógł nabycić podkłady po cenie od 4,16 zł do 4,70 zł za sztukę, a już w styczniu następnego roku zatwierdza cenę 5 zł, zaproponowaną przez dyrekcję warszawską żydowskiej firmie Wildenberg i Foerster. Niedługo potem mimo widocznej niepewności na rynku drzewnym zatwierdza na ślepo cenę, jaka wypadnie z przetargu, mającego się odbyć w grudniu 1927 roku.

Przedsiębiorcy drzewni, prawie sami Żydzi, wyzyskują mocną tendencję na rynku drzewnym i niewytłumaczoną usępiłość ministerstwa komunikacji, zawiązując kartel celem skuteczniego wyzyskania sytuacji. Minister-

## Apetyty niemieckie rosna

Berlin, 29. 1. (PAT) W czasie wczorajszych obrad Sejmu pruskiego nad budżetem domen państwowych poseł niemiecko-narodowy Becker postawił wniosek, aby rząd Rzeszy nie zrezygnował na rzecz Polski z rozstrzeż wynikających z odstąpienia Polsce b. majątku państwowego, jak to przewiduje umowa warszawska. Mówca twierdzi, że rozstrzeżenia te wynoszą 2 1/2 miljarda marek. Polska zlikwidowała zdaniem mówcy 160 tys. ha grun-

tów niemieckich, rzekomo bez odszkodowania.

W dalszym ciągu obrad sejm pruski przyjął szereg wniosków komisji głównej a m. in. wniosek, domagający się ochrony górnictwa pruskiego przy zawieraniu traktatu handlowego z Polską i ograniczenia polskiego kontyngentu węgla do wysokości, zapewniającej Śląskiemu zagłębiu węglowemu możliwość istnienia.

## Sytuacja finansowa Rzeszy

Berlin, 28. 1. (AW). Minister skarbu Moldenhauer przedstawił dziś w Reichstagu położenie skarbowe Rzeszy, z którego wynika, że ciężka sytuacja finansowa, jaka istniała w końcu grudnia, nie uległa zmianie na lepsze. Zapotrzebowanie pieniężne pod koniec marca wynosi 1.700 milionów marek, z czego 1.100 milionów wydatków nadzwyczajnych, 450 milionów normalnych środków obrotowych i 150 milionów na pokrycie deficytu roku 1928. Na pokrycie tej sumy globalnej 1 700

milionów minister posiada do dyspozycji 1.510 milionów marek z rozmaitych operacji kredytowych, tak, że pokryć ma jeszcze 190 milionów marek, o których zmobilizowanie pertraktuje w chwili obecnej. Zawarcie pożyczki z koncernem zapalczanym Kreugera jest nieodzownym warunkiem konsolidacji finansowej Rzeszy i dlatego minister zaleca usilnie przyjęcie ustawy monopolu zapalczanego, którego drugie czytanie rozpoczęto. Ustawę w drugim czytaniu przyjęto.

## Niemcy o stosunkach polsko-estońskich

Berlin, 28. 1. (PAT). Prasa niemiecka w dalszym ciągu interesuje się zapowiedzianą wizytą premiera estońskiego Strandmana w Warszawie. Demokratyczny „Börsenkurier“ w artykule, powołującym się na opinie kół estońskich, przypomina, że przyjazne stosunki estońsko-polskie są wynikiem zachowania się solidarności między trzema państwami bałtyckimi, Litwą, Łotwą i Estonją, które silnie zarysowały się od chwili powstania konfliktu polsko-litewskiego. Zarówno Estonia jak i Łotwa dążą z konieczności ku Polsce, rozumiejąc, iż w chwili niebezpieczeństwa Polska będzie ich naturalnym sprzymierzeńcem. Dziennik podkreśla, iż zbliżenie między Polską a Estonją nie jest wymierzone przeciwko Rosji sowieckiej.

## Demonstracja bezrobotnych

Zawiercie, 29. 1. (AW). Magistrat Zawiercia zażądał od bezrobotnych, korzystających z zasiłków, aby zasiłki te odrabiali na robotach publicznych. Część bezrobotnych, w której przeważali młodzie, nie zgodziła się nato i wczoraj w liczbie około 100 wtargnęli do magistratu, żądając zasiłków bez obowiązku ich odrabiania. Przybyłych na miejsce 2 policjantów, bezrobotni wyrzucili z magistratu i dopiero większy oddział policji usunął awanturników.

## Pogrzeb ś. p. ks. Miszewskiego

Gdańsk, 29. 1. (Tel. wł.). Dziś przed południem odbył się tutaj uroczysty pogrzeb ks. prof. Miszewskiego, prezesa gminy polskiej w Gdańsku i posła na tutejszy Sejm. Zmarłego pochowano na cmentarzu kościoła parafialnego w Starym Szkotlandzie, na przedmieściu miasta.

Ekspozycja zwłok z kaplicy Sióstr Dominikańek rozpoczęła się o godz. 9. Przemówienia wygłosił dyrektor gimnazjum polskiego w Gdańsku p. Augustyniak, dr. Moczyński imieniem gminy polskiej i prof. Münnich z Torunia jako przedstawiciel tamtejszego kuratorium szkolnego. Kondukt pogrzebowy, w którym wzięło udział około 3000 osób i 40 księży polskich z Gdańska i Pomorza, ruszył przez miasto do kościoła w Starym Szkotlandzie, gdzie odprawiono uroczyste nabożeństwo. Kazanie wygłosił przyjaciel zmarłego ks. Makowski z Chojnic.

W pogrzebie wzięły udział wszystkie polskie towarzystwa działające w Gdańsku z 36 sztandarami. Z Gdyni i Tczewa przybyły orkiestry kolejowe i 12 kompanje K. P. W. Rząd polski reprezentował min. Strasburger, Senat gdański — wiceprezydent Gehl, zaś Sejm gdański prezydent Spill. Biskup gdański O'Rourke był nieobecny. Z Pelplina przybyli księża: kanonik prałat Lewandowski i radca Wojewoda. Obecny był również bratanek zmarłego ks. Józef Miszewski. S. B.

### Ślawek a Matuszewski

Warszawa, 29. 1. (Tel. wł.). W kuliach politycznych zwrócić uwagę pojednanie się posła Ślawka z ministrem Matuszewskim. Wczoraj wieczorem Ślawek był na dłuższym posłuchaniu u premiera Bartla a następnie u marsz. Piłsudskiego. (w)

### Aresztowanie lapowników

Lwów, 29. 1. (AW). W związku z aferą kolejową aresztowano wczoraj we Lwowie Władysława Winnickiego emerytowanego assessora kolejowego oraz 3 maszynistów kolejowych pod zarzutem przyjmowania do służby w warsztatach kolejowych kandydatów za opłatą.

### Morderstwo na ulicy

Katowice, 29. 1. (AW). Wczoraj w nocy w Rudzie Śląskiej 33-letni górnik Rajmund Klacka zaczął na ulicy wdowę po fabrykancie Skowrońską. Obrażony niegrzeczna odpowiedzią tejże, Klacka pchnął Skowrońską nożem w okolice serca, kładąc ją na miejscu trupem. Sprawca zbiegł. Dziś ujęto go i oddano władzom sądowym.

### Awantura w lokalu żydowskim

Warszawa, 29. 1. (Tel. wł.). Wczoraj późnym wieczorem w lokalu Towarzystwa Literatów i Dziennikarzy Żydowskich wygłaszał dr. Steinberg, b. komisarz w pierwszym rządzie bolszewickim, odczyt. Na salę wtargnęło kilkunastu komunistów, obrzucili prelegenta zgłębionymi jajami. Wywiązała się bójka, podczas której zdemolowano całkowicie urządzenie lokalu. (w)

### Akcja „bezbożników“

Mohylów, 29. 1. (AW). Zamknięto tu kościół katolicki katedralny, w którym urządzone zostanie muzeum „bezbożników“.

### Agitacja nacjonalistów indyjskich

Londyn, 27. 1. (AW). Kola polityczne są poważnie zaniepokojone obecną sytuacją w Indjach. W Bombaju zwołano liczne zgromadzenia, przy czym w wielkiej ilości rozrzucono ulotki, domagające się pełnej niezawisłości Indji. Nacjonalisci indyjscy na terenie całego kraju prowadzą zakrojoną na szeroką skalę akcję antyangielską, wzywając do bojkotu towarów, niepłacenia podatków i biernego oporu wobec władz angielskich.

W północnej części Bombaju wykryto fabrykę bomb i materiałów wybuchowych. Wśród aresztowanych znajduje się trzech studentów. Równocześnie na ślad organizacji natrafiono w pobliżu Poona, gdzie wyrzucono z autobusu bombę, która eksplodując zabiła kobietę i 2 dzieci.

### Tajny handel narkotykami

Berlin, 29. 1. (PAT). Tutejsza policja wykryła po długich poszukiwaniach szajkę międzynarodowych handlarzy narkotyków, którzy za pośrednictwem łączników sprowadzali prawdopodobnie z Kowna od firmy Lunc wielkie ilości kokainy, morfiny i innych narkotyków przez Gdańsk. W mieszkaniach aresztowanych współników tajnego handlu narkotykami zna-

leżono 540 ampulek morfiny i kokainy.

### Obłężenie szaleńca

Klagenfurt, (Celowiec), 28. 1. (PAT). W miejscowości Vassach koło Villach miało miejsce następujące wydarzenie: 38-letni chałupnik nazwiskiem Gaggi, który pełnił także funkcję kościelnego, doznał nagle napadu szału, skutkiem czego, ukryty w swoim domu, zaczął strzelać z karabinu do przechodniów, raniąc jednego mężczyzną i jedną kobietę bardzo ciężko. Zandarmerja była wobec obłąkańca bezsilna, wobec czego ściągnięto z Villach wojsko. Żołnierze, uzbrojeni w helmy stalowe i tarcze, usiłowali wtargnąć do mieszkania i dali kilka strzałów do szaleńca. Po pewnym czasie zauważono w mieszkaniu ogień. Szaleńiec wyskoczył z okna pierwszego piętra. Zdołano go obezwładnić i odebrać do szpitala w Villach. Otrzymał on kilka postrzałów w nogę. Także i innych rannych odesłano do szpitala w Villach.

## Konfiskata „Słowa Pomorskiego“

Z rozporządzenia prokuratora przy sądzie okręgowym w Toruniu został zajęty Nr 23 „Słowa Pomorskiego“ na 29 bm z powodu artykułu p. n. „Palestra warszawska a eksminister Car“.

## W sprawie Banku Przemysłowców

Podaną przez nas wczoraj notatkę, opierającą się na informacjach z kół bankowych, uzupełniamy dzisiaj udzielonymi nam z rady nadzorczej Banku Przemysłowców wyjaśnieniami. Zapewniono nas, że zbadanie stanu majątkowego Banku wykazało, iż masa nie jest zagrożona, t. j. że pretensje i wierzytelności znajdują dostateczne zabezpieczenie w aktywach Banku, mimo pewnych strat poniesionych ostatnio. Płynność Banku zachowana była w pełni do niedawna. Niestety gwałtowne wycofanie depozytów w ostatnich dniach, powstałe wskutek popłochu w kółach klienteli Banku, uszczupliło w pewnych granicach tę płynność.

Obecnie torzą się w ministerjum skarbu rozmowy na temat rozwikłania sytuacji drogą pomocy prawnej czy finansowej; o wyniku rozmów warszawskich poinformujemy naszych czytelników.

**Kurs złotego.** Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8,86 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,91,6 zł.

**Kurs marki niem. i guld. gd.** Bank Polski odliczał w Poznaniu placę dziś za 100 mkn. w dewizach 212,57 do 212,87 zł, gotówką 212,17 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,06 do 173,32 zł, gotówką 172,72 zł.

## POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 29 stycznia 1930.

Na dzisiejszej giełdzie nie zaszła żadna zasadnicza zmiana. Większy popyt panuje na pap. państw. z których placono za 5 proc. poz. konwers. 49,50 proc. za premj. dolarowe 75,— (za sztukę 5-dol.) i za poz. inwestycyjną 120,— przy tychże papierach jest widoczny brak materiału. Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt. oddawano 8 proc. listy dolarowe po 91,50 proc. (przy dew. 8,90), zaś za 4 proc. listy zast. konwert. placono 38,25 proc. Poza tem dopytywano się o 6 proc. listy żytnie po 22,— bez od dawców.

Akcje bankowe bez notowania. Mniej szej transakcje robiono Bankiem Polskim którego silnie poszukiwano po 182,— przy braku oddawców.

Z akcji przemysłowych notowano Herzfeldy po 46,— w placeniu i R Maya po 78,— w transakcjach. Poza tem poszukiwano Cegielskiego po 43,— bez notowania kursu.

### Cedula urzędowa z dnia 29 stycznia 1930 r.

#### Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 49,50% P.  
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 91,50% O.  
4% listy zast. konw. Pozn. Ziem. Kredyt. 38,25% P.

(Kurs w złotych)

5% Pożyczka premjowa serja II 75,— P.  
4% Prem. Pożyczka inwestycyjna 120,— P.

#### Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herzfeld-Viktorius I em. zł. 46,— O.  
Dr. Roman May I em. zł. 78,— T.

Tendencja: Bez zmian

## Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Pozn. ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg:

Poznań, 29 stycznia 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w h.), b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w h.), c) jęczmienia 673 gr (114,1 f. w h.), d) owsa 508 gr. 84,6 w h.).

### „Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Zyto	22,50—23,00
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	35,50—36,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemiat. w.	21,75—22,25
Jęczmień browarowy	24,50—26,50
Usposobienie spokojne.	
Owies	16,50—17,50
Usposobienie spokojne.	
Maka żytnia w/wk wzdłuż urzędowo ustalonego typu (70%)	35,50
Usposobienie spokojne.	
Maka pszenna 65% w/wk.	55,50—59,50
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	14,00—15,00
Otręby psenne	16,00—17,00
Groch polny	30,00—33,00
Groch Victoria	34,00—42,00
Groch Polzera	33,00—38,00
Łubin niebieski	20,00—22,00
Łubin żółty	23,00—25,00
Seradela	20,00—24,00
Słoma luźna	2,75—3,00
Słoma prasowana	3,90—4,00
Siano luźne	7,50—8,50
Siano pras. nadnoteczkie	9,00—10,00

Ogólne usposobienie spokojne

**Uwaga:** Oslabienie rynek zagranicznych wywołalo uspokojenie rynku krajowego. Slaby zbyt tamuje obroty.

## GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 29. 1. 1930.

Waluty Gotówka

Dol. St. Zjed. tr.: 8,86% sp. 8,88% kup. 8,84%

#### Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,14	124,45	123,83
Londyn	43,35 <sup>3/4</sup>	43,16 <sup>1/2</sup>	43,25
Nowy Jork	8,89,7	8,91,7	8,87,7
Nowy Jork kabel	8,91,5	8,93,5	8,99,5
Paryż	35,00 <sup>1/2</sup>	35,09	34,92
Szwajcaria	172,15	172,58	171,72

Tendencja slabsza.

#### Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	124,00	122,0	122,50
5% poz. premj. dol.		75,50	74,00
5% poz. korw.			49,75

#### Akcje w złotych:

Bank Polski	182,00—182,75
Bank Przem. lwowski	0,00—86,00
Bank Zachodni	0,00—78,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	00,00—79,50
W. T. F. Cukru	27,75—28,00
W. T. Wegla	0,00—52,00
Nobel	0,00—12,00
Modrzewjów	0,00—14,50
Pocisk	0,00—2,25
Starachowice	22,00—22,25

Tendencja przeważnie mocniejsza.

## PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg.

Berlin dnia 29 stycznia 1930

Pszenica march od st. załad.	243,00—246,00
76-77 kg przeciętn. jakości	
Tendencja nieco slabsza.	
Żyto march od st. załad.	160,00—163,00
72 kg przeciętn. jakości	
Tendencja stała.	
Owies march do stacji załad.	130,00—140,00
Tendencja slabsza.	
Jęczmień browarny	170,00—180,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	147,00—158,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza loco Berlin	000,00—166,00
Tendencja spokojna	
Kukurydza loco Hamburg	000,00—150,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	29,00—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	21,75—24,75
Tendencja spokojniejsza.	
Ospa pszena	09,50—10,00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	08,25—08,75
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	23,00—31,00
Groch dr. rad.	21,00—24,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,50—19,50
Bób polny	17,50—19,00
Wyka	20,00—24,00
Łubin niebieski	14,00—15,00
Łubin żółty	17,00—18,00
Seradela nowa	25,00—30,00
Makuch rzepakowy	16,00—17,00
Makuch liniany	21,50—22,00
Wytłoki suszone	07,20—07,40
Śrót Soja	14,60—14,90
Płatki ziemniaczane	13,60—14,00

Ogólna tendencja niejednostajna.

#### Notowania złotego w Berlinie

z dnia 29 stycznia 1930

Wyplaty na Warszawę 46,80—47,00

Noty wielkie. 46,65—47,05

## Etyka sowiecka

Paryż, 29. 1. (PAT) Z powodu procesu Litwinowa „Journal des Debats” pisze: „Jest to bardzo pouczające widowisko. Choć szczególnie tej ołbrzymiej malwersacji są niezupełnie zrozumiałe dla umysłach zachodnich to jednak rdeń sprawy, polegający na zdobywaniu wszelkimi sposobami pieniędzy na propagandę bolszewicką, jest zupełnie jasny.”

Sowiety podpisują czeki bez pokrycia z taką samą łatwością, z jaką fałszują dolary. Wszystkie sposoby są dobre wobec krajów kapitalistycznych i, trzeba być mocno naiwnym, aby wątpić jeszcze o tem. Oryginalny to widok, jak ci, którzy kradzież uważali za środek najlepszy i najgodzłwszy, ścigają za kradzież przed sądami burżuazyjnymi tych, którzy przestali im się podobać.

Litwinow, który śledził na ławie oskarżonych, jest bratem Jego

Ekscelencji Litwinowa, rosyjskiego ministra spraw zagranicznych, który przed laty brał udział w zbrojnym napadzie na bank w Tyflisie. Dystyngowany ten włamywacz był wtedy w dobiej kompanji. Miał za towarzysza czcigodnego Stalina, który obecnie jest jeszcze większą figurą, niż Litwinow. Można o tem wszystkim wspominać bez żłośliwości, gdyż nie gra to tam żadnej roli. Lecz do czego podobna jest sprawa o nadużycia piędźne podniesiona przez ludzi do tego stopnia pozbawionych przesądów burżuazyjnych?

Taki proces nie jest pozbawiony pewnych korzyści. Dzięki niemu publiczność czytająca sprawozdania sądowe, dowiadyuje się, czem są w rzeczywistości ludzie, mający według opinji niektórych proroków, w bliskiej przyszłości zapanować nad światem.”

## Inauguracja nowych rad miejskich i wybór delegatów miast do sejmików

Zwycięstwo kandydatur narodowych w Pobiedziskach, Mogilnie i Trzemesznie

Na posiedzeniu nowej rady miejskiej w Pobiedziskach wybrano przewodniczącym rady p. dr. Edmunda Bartlitz (Stron. Nar.), zastępcą przewodniczącego p. rektora Boruckiego (N. P. R.), sekretarzem p. Sylwestra Miłostana (Str. Nar.), zastępcą p. Wojciecha Stachowiaka (N. P. R.)

Do sejmiku powiatowego wybrano: kupca p. Wacława Mareskiego (Str. Nar.) i p. rektora Boruckiego (N. P. R.) W radzie miejskiej powstał Klub Narodowo-Gospodarczy, na którego czele stanął p. dr. Bartlitz.

Odbyło się też w dniu 26 bm. posiedzenie nowej rady miejskiej w Mogilnie. W mieście tem, jak wiadomo, przy wyborach było duże rozbićcie, wystawiono bowiem 6 list, w tem 3 narodowe, 2 „sanacyjne” i 1 niemiecka. Zdawało się, że w Mogilnie poglądy narodowe mieszkańców nie są tak żywe, jak w innych miastach Wielkopolski. Ostateczny jednak skład nowej rady miejskiej jest bardzo pomyślny dla obozu narodowego. Na 12 radnych jest 6 zdeklarowanych zwolenników Stron. Narodowego, 2 sympatyków Stron. Nar., 3 członków N. P. R. i 1 Niemiec. Większość narodowa jest więc zapewniona. „Sanatora” w rezultacie nie ma w radzie miejskiej ani jednego.

Przy wyborach przedstawicieli Mogilna do sejmiku powiatowego przeszło na 4 kandydatów 3 zdeklarowanych narodowców i 1 bezpartyjny. W ten sposób zabieg tutniejszej „sanacji” poniosły zupełne fiasko.

Posiedzenie inauguracyjne rady miejskiej w Mogilnie poprzedzone zostało wysłuchaniem mszy św. Nowych radnych wprowadził w urządowanie p. burmistrz Tyczewski, poczem objął przewodnictwo najstarszy wiekiem radny p. Fr. Klessa. Przewodniczącym nowej rady wybrano wszystkimi głosami aptekarza p. Fr. Nowaka, na zastępcę przewodniczącego powołany został prawie jednogłośnie kupiec p. Fr. Klessa na sekretarza sekretarz miejski p. Giemza, zastępcą sekretarza dyrektor Banku Ludowego p. S. Andrzejewski. Wszyscy członkowie przyjdum rady miejskiej są narodowcami.

Na wspomnianych wyżej 4 członków sejmiku powiatowego wybrano z listy narodowej nr. 1 pp.: Teodora Krobskiego, mistrza zegarmistrzowskiego, Fr. Lępkowicza, kupca i adw. Romana Jerzykiewicza. Lista ta uzyskała 9 głosów i 3 mandaty, a lista nr. 2 — 3 głosy i 1 mandat.

W dniu 3 bm. odbyło się posiedzenie konstytucyjne nowej rady miejskiej w Trzemesznie. Nowych radnych wprowadził w urząd p. burmistrz Lengler, poczem przewodnictwo objął najstarszy wiekiem radny, ks. proboszcz Kowalski. On też został wybrany przewodniczącym nowej rady miejskiej.

Zastępcą przewodniczącego został kupiec p. Ludwik Thomas, sekretarzem kierownik szkoły dokształcającej p. Ignacy Poliwoda, zastępcą sekretarza kupiec p. Ignacy Kaptur.

Do komisji budowlanej budynkowej weszli pp.: Oriicki, Gust, Lochowicz, Prus. Do komisji budowlanej drogowej pp.: Holub, Kadziola, Witek i Bisikiewicz. Do komisji budżetowej pp.: Poliwoda, Dabinski, dyr. Banku Ludowego, Sędziński i Krüger. Do komisji elektrowni i wodociągów pp.: Poliwoda, Konieczka, Skowronski i Brzostowski. Do komisji rzeźni pp.: Marchlewicz, Thomas, Stepczyński, Kaptur, Chmielewski i Bartz. Do komisji kwaterunkowej pp.: Holub, Kadziola, Rydliewicz i Thomas. Do komisji sanitarnej pp.: dr. Wojciechowski, Lawrenz, Mizgalski, Thomas, Smarczyk, Jabłoński i Majchrzak. Do komisji bezrobocia pp.: Majewski, Gaszczak, Witek i Prus z ramienia bezrobotnych, a pp.: Jankowski, Rydliewicz, Stepczyński i Gust z ramienia pracodawców. Do komisji dla kuchni dla bezrobotnych pp.: Mizgalska, Borkowska, Stepczyński, Prus, Witek, Lawrenz i Bisikiewicz. Do komisji rewizyjnej kasy miejskiej pp.: Kaptur, Dabinski, Tułodziecki i Roeske. Do rady miejskiego gimnazjum humanistycznego pp.: Poliwoda, Czernecki, dyr. gimnazjum, Sędziński, Roeske, Krüger i Stepczyński.

Na koniec przystąpiono do wyboru trzech członków sejmiku powiatowego. Wpłynęła tylko jedna lista i w ten sposób wybrani zostali: ks. proboszcz Kowalski, Stanisław Lawrenz i Maksymilian Prus. Zastępcami wybrano pp.: Kaptura, Bartza i Witka.

Zarówno przy konstituowaniu rady miejskiej jak i do sejmiku powiatowego wybrano samych narodowców lub sympatyków obozu narodowego.

słów Hoffmanna (N. P. R.) i Szlachińskiego (Ch. D.), uznając wybory za ważne. Również sąd uznał za ważne wybory do rady miejskiej w Obrzycku.

### O „agentury obce”

Wyrok uwalniający redaktorów „Słowa Pomorskiego” stał się prawomocnym

W „Słowie Pomorskiem” czytamy: „W r. 1927 po znanej mowie kaliskiej, wygłoszonej na zjeździe legionistów przez min. Piłsudskiego, zamieściliśmy artykuł omawiający krytycznie to przemówienie. Artykuł został skonfiskowany i choć sąd zniósł konfiskatę pisma p. prokurator wytoczył nam sprawę oskarżając zarówno autora artykułu p. posia Sachę jak i redaktora odpowiedzialnego.

Sąd uwolnił oskarżonych, lecz prokuratura wniosła skargę rewizyjną.

Obecnie, jeszcze przed rozpatrzeniem skargi rewizyjnej przez Sąd Najwyższy prokuratura skargę cofnęła, wyrok uwalniający stał się zatem prawomocnym.”

Wydawnictwo dochodzić będzie swych pretensyj wynikających ze szkód, jakie poniosło pismo wskutek konfiskaty.

## Odpowiedź p. Kaden-Bandrowskiego

Za pośrednictwem agencji „Iskra” p. Juliusz Kaden-Bandrowski wystąpił z listem otwartym w sprawie polecenia przez M. W. R. i O. P. jego odczytów, o czym już donosiła Katolicka Agencja Prasowa.

Celem listu p. J. Kaden-Bandrowskiego jest wyjaśnić, w jaki sposób jego osoba „mogła tyle przykrości przysporzyć Ministrowi Rzeczypospolitej”. Opisuje p. J. K. Bandrowski swoją audjencję u min. Czerwińskiego oraz recytowanie ważniejszych ustępów z odczytu o Żeromskim przed p. ministrem, co miało ten skutek, że p. minister wydał znany okólnik.

List p. J. Kaden - Bandrowskiego nie zmienia wcale istoty rzeczy. P. J. Kaden - Bandrowski znany jest bowiem jako pisarz i prelegent antykatolicki i jako taki jest wogóle niebezpieczny i niepożądany dla młodzieży katolickiej.

Obawy te podzielał, sądząc z listu p. J. Kaden - Bandrowskiego, sam minister Czerwiński, skoro, gdy zaszła mowa o Żeromskim „stał się ostrożniejszym”, a potem zaczął egzaminować p. Kaden - Bandrowskiego.

Obawy te w stokroć większym stopniu ma społeczeństwo polskie. (KAP.)

### Zjazd Młodych O. W. P. Dziel. Lubelsko-Wołyńskiej

W niedzielę, dnia 26 stycznia odbył się w Lublinie imponujący zjazd Młodych Obozu Wielkiej Polski Dzielnicy Lubelsko - Wołyńskiej. Zjazd rozpoczął się uroczystym nabożeństwem w kościele Bernardyńskim o godz. 10-tej rano. Podniosło, patriotyczne kazanie wygłosił ks. St. Krynicki.

Po kazaniu, które wywarło na wszystkich niezatarte wrażenie, odśpiewano „Boże coś Polskę”, poczem uczestnicy udali się do Towarzystwa Muzycznego na salę obrad.

Sala Tow. Muzycznego, pełna jasnych promieni zimowego słońca, była udekorowana transparentami, na których widniały hasła Młodych Obozu Wielkiej Polski: „W imię Boga na przód!”, „Odważa to przywilej młodości”, „Bierność to zdrada Narodu” i „Dłużej Narodu, niż jednostki”. Sala przepełniona młodzieżą (300 zgórą delegatów, przeważnie Placówek wiejskich) oraz przedstawicielami starszego społeczeństwa.

Zjazd otworzył p. dr. A. Majewski, oboźny Dzielnicy, wygłaszając krótkie, jędrne przemówienie.

Po przemówieniu p. dr. A. Majewskiego rozległy się długo niemiłkące oklaski, poczem zabiera głos kierownik dzielnicowy Obozu Młodych.

Następnie owacyjnie powitany przez zebranych zabiera głos dr. Tadeusz Bielecki, który wygłosił referat p. t.: „Zadania Młodych w chwili bieżącej”.

Po dwuminutowej przerwie wygłosili referaty p. redaktor Jan Rembiełski członek Wydź. Wyk. Młodych O. W. P. o zagadnieniu ruskiem i ziemach wschodnich, oraz p. Zdzisław Stahl, przew. Wydź. Wyk. Młodych, o obecnej sytuacji politycznej i zagadnieniach ustrojowych. Wszystkie referaty, nieustannie przerywane oklaskami uczyniły głębokie wrażenie.

Pod koniec zjazdu przewodniczący odczytał depeze do Jego Em. ks. Prymasa Hłonda i Romana Dmowskiego.

Kiedy odczytano depezę do twórcy ruchu narodowego, rozległy się żywo-

łowe okrzyki „Niech żyje Roman Dmowski”.

Następnie p. dr. T. Bielecki dekorował zasłużonych działaczy Młodych Obozu Wielkiej Polski mieczami Chrobrego, wygłaszając do nich krótkie przemówienie.

Zjazd zamknięto odśpiewaniem hymnu narodowego. Poczem nastąpiła odprawa kierowników Placówek.

## Prof. Znamierowski oskarżony o obrazę

Z kół uniwersyteckich piszą nam:

Z artykułu pod powyższym nagłówkiem, zamieszczonego wczoraj w „Kurjerze Poznańskim” na stronie 9, wynika, że rozprawa karna przeciwko prof. dr. Czesławowi Znamierowskiemu nie doszła wczoraj (t. j. we wtorek) przed sądem grodzkim w Poznaniu do skutku, ponieważ oskarżony nie zjawił się na rozprawie. Według sprawozdania „Kurjera Poznańskiego” zastępcą oskarżonego, adwokata dr. Gidyński, usprawiedliwił nieobecność swego klienta tem że od piątku bawi w Warszawie, gdzie wygłasza cykl wykładów. — Wobec tego stwierdzam, że właśnie wczoraj (we wtorek) prof. dr. Znamierowski był w Poznaniu (a nie w Warszawie) i wygłosił normalny swój wykład uniwersytecki z teorii prawa na sali XVII Collegium minus od godziny 9 do 11 przed południem. Poświadczycie to mogą słuchacze tego wykładu, których było na nim około trzystu.

## Ku uczczeniu 10-lecia zaślubin Polski z Bałtykiem

Dnia 28. bm. wieczorem o godz. 8 1/2 przy Alejach Marcinkowskiego 22 odbyło się zwołane przez komitet tymczasowy zebranie przedstawicieli stowarzyszeń i organizacji miejscowych celem zorganizowania w dniu 9 lutego wielkiego obchodu manifestacyjnego ku uczczeniu 10-lecia odzyskania Pomorza i zaślubin Polski z Bałtykiem.

Reprezentowanych było przeszło 30 stowarzyszeń i organizacji tutejszych; obradom przewodniczył p. dr. Czesław Meissner. Po przedyskutowaniu kwestyj zasadniczych postanowiono jednomyślnie w niedzielę 9 bm. urządź wielki jeden obchód manifestacyjny z udziałem wszystkich warstw tutejszego społeczeństwa polskiego. Program obchodu, który ustali wybrany ku temu Komitet wykonawczy z dziewięciu członków, będzie wkrótce ogłoszony w prasie. Organizacje, któreby jeszcze chciały zgłosić akces i dać swój podpis pod odezwę Komitetu obchodu zechcą się zwrócić niezwłocznie do biura Poznańskiego Komitetu Akademickiego, św. Marcina 40 I. pok. 3.

**Bank Międzynarodowy**  
Paryż, 29. 1. (AW.) „Petit Parisien” potwierdza na podstawie autentycznej informacji, że prezydent nowojorskiego „Federal Reserve Banku” Maks Garrah został zamianowany prezesem Rady Nadzorczej Międzynarodowego Banku Reparacyjnego. Leon Praser, wiceprezesem i zastępcą gubernatora Banku Francuskiego, Quesberry generalnym dyrektorem.

**Wiosna w Krakowie**  
Warszawa, 29. 1. (Tel wł.) Wczoraj w Krakowie termometr wskazywał 15 sopeni Celsjusza ciepła. Panowała pogoda zupełnie wiosenna. Wczorajem zaczął padać deszcz wiosenny. (w)

### Nowe sejmiki i wydziały powiatowe

Większość narodowa w wydziale powiatu wolsztyńskiego

Pierwsze zebranie nowego sejmiku powiatowego wolsztyńskiego odbyło się dnia 16 stycznia. Przy wyborach wydziału powiatowego wręczono 3 listy: listę Gospodarczego Klubu Narodowego (złączone Stronictwo Narodowe, N. P. R. i „Piast”) listę sanacyjną i niemiecką.

Wybrani zostali z listy Gospod. Klubu Narodowego pp.: dr. Wróbel Tadeusz z Wolsztyna, ks. prob. Kokociński z Kębłowa, Stróżyk Jan, gospodarz z Adolfowa i Dekert Antoni, gospodarz z Nowejwsi.

Z listy „sanacyjnej” p. burmistrz Śniatecki z Rakoniewic, z listy niemieckiej p. Riman Hans, administrator z Powodowa.

Zywioły narodowe w nowym wydziale powiatowym mają więc większość.

### Unieważnienie wyborów

Poza unieważnieniem wyborów do rady miejskiej w Lesznie, o czem już donosiliśmy, sąd administracyjny wojewódzki unieważnił też wybory do rad miejskich w Czempiniu i Wieleniu. Wobec tego w miastach tych odbędą się nowe wybory.

Natomiast woj. sąd administracyjny odrzucił wniosek o unieważnienie wyborów w Ostrowie, wniesiony przez go-

976 AL

KROCIEMY NADPRZÓD!

UDOSKONALAMY STAŁE NASZE WYROBY!



ŚRODKI DO PIELĘGNOWANIA ZEBÓW

## PULSA

WOLFF, KUNDE, LEINBERGER, FR. PULS & A. WARDIANA WIERZBOWICE

# DZIAŁ GOSPODARCZY

## Z chwili Kłopoty z nieściągalnymi roszczeniami

Plaga protestów wekslowych i innych form niewypłacalności dokuczliwa jest nie tylko sama przez się, ale i z powodu ubocznych konsekwencji, przedewszystkiem podatkowych, jakie za sobą pociąga. Do tej pory wierzyteli, chcąc odpisać nieściągalną pretenzję na rachunek strat, aby w ten sposób ochronić się przed podatkami, musiał udowodnić władzy skarbowej prawdopodobieństwo nieściągalności, drogą np. wyskarżania roszczeń, przeprowadzania egzekucji, udowadniania upadłości dłużnika, wzywania go do przysięgi wyjawienia itp. Formalności te, uciążliwe i kosztowne, obecnie stają się zbędne, dzięki rozumnemu wyrokowi Najwyższemu Trybunału Administracyjnego, o którego historii poniżej opowiemy.

Sp. Akc. K. St. w Łodzi złożyła zażalenie o dochodzie na rok podatkowy 1925, oparte na zatwierdzonym zamknięciu rachunkowym. Spółka na straty odpisała kwotę 40.396 zł, figurującą jako „wątpliwe wierzytelności”. Rewident urzędowy uznał powyższą kwotę za podlegającą doliczeniu do zysków bilansowych (sic!), ponieważ stwierdził, że spółka jest w posiadaniu protestowanych weksli dłużników i że t. zw. regulacja z nimi nie została przeprowadzona. Izba Skarbowa wezwała spółkę do wyjaśnienia wątpliwości co do tych odpisów. W odpowiedzi firma łódzka wyjaśniła, że weksle były protestowane w r. 1924, a spowodowanie ogłoszenia upadłości lub wytoczenia procesu dłużnikom (których niewypłacalność powszechnie uchodziła za niewątpliwą) pociągnęłyby za sobą tylko nowe koszty i straty. Zresztą, tłumaczyło się t. zw. sumy spisane z kont w prawidłowo prowadzonych księgach stanowią w roku operacyjnym stratę, a w razie częściowego lub całkowitego zrealizowania zastaną zaksięgowane w czasie, kiedy wpłyną.

Izba Skarbowa powyższego wyjaśnienia nie uznała za słuszne. Podobną decyzję wydało ministerstwo skarbu. Sprawa oparła się o N. T. A., który przed niedawnym czasem wydał wyrok, uchylający decyzję władz skarbowych. Z orzeczenia tego wynika, że można odpisać w roku operacyjnym w bilansie na straty wszelkie nieściągalne pretensje, jak n. p. z tytułu zaprotestowanych weksli, o ile się wykazze prawdopodobieństwo nieściągalności, przyczem nie jest konieczne wyskarżenie pretensji itp. formalności, o których uciążliwości mówiliśmy na wstępie.

Wyrok ten jest bardzo rozumny. Stawianie bowiem zbyt surowych warunków dla odpisania wierzytelności, uważanych przez kupca za nieściągalne, nie odpowiada w ogóle celowi odpisów na straty. Wymaganie, by wierzyteli zawsze przed odpisaniem wierzytelności dochodził sądownie zapłaty zaprotestowanego weksla, a bo spowodował ogłoszenie upadłości dłużnika byłoby istotnie tylko narażaniem wierzyteli na nowe wydatki, już z góry bezcelowe, w tych wszystkich wypadkach, kiedy ze znanych stosunków majątkowych dłużnika lub z innych okoliczności faktycznych wynika prawdopodobieństwo nieściągalności.

## Krótkie informacje gospodarcze

— W kraju mamy obecnie 5 fabryk niel., posiadających ogółem 20 silników o łącznej mocy 2.012 k. m. Fabryki te zatrudniają około 900 robotników. Roczna zdolność wytwórcza fabryk wynosi 739.000 kg.

— W ciągu roku 1929 ilość upadłości w Czechosłowacji wyniosła 650, przyczem aktywa zbankrutowanych przedsiębiorstw wynosiły 86.729 milj. koron, zaś pasywa 128.274 milj. koron.

— Prywatna stopa dyskontowa w styczniu 1930 roku wynosiła w Berlinie 6 5/8 proc., Londynie 4 1/8 proc., Nowym Jorku (call money) 4 proc. w stosunku rocznym.

— Gabinet Rzeszy, przychylił się do wniosku ministra żywienia, sprolonżował przymus przemiatu 50 proc. pszenicy niemieckiej na luty.

— Zamówienia w stoczniach szwedzkich opiewają ogółem na 330.000 tonn, co oznacza wzrost o 114.000 tonn od 1-go lipca 1929 r.

— W miejscowości Zimbek (Węgry) przeprowadzono próbnę wiercenia, które wykazały, iż na głębokości 380 metrów znajdują się bogate złoża węglowe, obfitujące w węgiel wysokiego gatunku.

## Z międzynarodowego rynku pieniężnego

Terminy kalendarzowe są zwykle dla rynków pieniężnych okresami wzmożonego ruchu kapitałów i zmian stopy dyskontowej i kursów dewizowych. Tem większe natężenie towarzyszy tym ruchom i zmianom na ul. timo roczne, przyczem należy jeszcze uwzględnić wahania konjunkturalne i ogólną sytuację gospodarczą.

Cechą charakterystyczną ostatniego okresu przedultimowego była niepewność, skutkiem czego instytucje finansowe, a w szczególności banki emisyjne, poczyniły bardzo staranne przygotowania do ultimo. Ta ostrożność, często przesadna — jak się okazało — była podyktowana w pierwszym rzędzie ciążącą na rynkach towarowych i pieniężnych depresją, dalej niejasnością na rynku nowojorskim w związku z niedawnym krachem giełdowym, wreszcie oczekiwaniem na wynik ostatniej konferencji haskiej.

Główna uwaga skupiła się na rynku finansowym Niemiec. Dla wyjaśnienia tego skomplikowanego zagadnienia, jeżeli chodzi o Niemcy, należy wskazać na kilka faktów. Przedewszystkiem po wybitnym pogorszeniu się konjunktury gospodarczej i wstrzymaniu dopływu kredytów zagranicznych uwypuklił się ciężki stan finansów Rzeszy (1.700 milj. deficytu do końca grudnia 1929).

To samo można powiedzieć o instytucjach prawa publicznego (n. p. gminy), których obdłużenie doszło do takich rozmiarów, że w obecnej chwili niema mowy o tem, aby bez konsolidacji zobowiązań krótkoterminowych mogły one z bieżących środków pokryć procenty i raty amortyzacyjne. Nawiasem należy dodać, że była to świadoma akcja kierowniczych sfer Niemiec, aby w celu usunięcia wpływów zagranicy akcję inwestycyjną oddać w ręce związków publiczno-prawnych. Dalszą bolączką finansów Niemiec jest kwestja rozrachunków między Rzeszą a krajami związkowymi.

Wymienione wyżej momenty oraz znaczna ilość upadłości banków i towarzystw ubezpieczeniowych na schyłku ub. roku skłoniły Bank Rzeszy do zwiększenia kredytów na ultimo o przeszło 800 milj. mk. do ogólnej sumy 3.192 milj. mk. Obieg banknotów wzrósł do sumy 5 miliardów mk., czyli przekroczył o prawie 100 milj. mk. obieg na ultimo 1928, roku dobrej konjunktury. Po ultimo nastąpiło odprężenie sytuacji: kredyty instytucji emisyjnej zmniejszyły się do 2.538 milj. mk., obieg banknotów do 4,6 miljarda mk. Okazało się, że poczyniono nadmierne przygotowania ultimowe. W związku z tem nastąpiła większa płynność na rynku pieniężnym, co spowodowało dr. Schachta, preza Banku Rzeszy i nieoficjalnego dyktatora finansowego Niemiec, do obniżenia stopy dyskontowej z 7 na 6 1/2 proc.

Na rynku londyńskim ultimo miało podobny przebieg. Depozyty w Bank of England w ciągu ostatniej dekady grudniowej wzrosły z 97,6 milj. f. szt. na 147,8 milj. f. szt. Sfery bankowe

## Urzędy podatkowe i podatnicy

Do redakcji napływają skargi i utyskiwania na wymiary podatku dochodowego za r. 1929. Okazuje się, że poszczególne urzędy skarbowe dokonując wymiaru podatku dochodowego wychodzą z założenia że w wspomnianym roku obroty powiększyły się 3-krotnie. Obecnie, kiedy kryzys gospodarczy z dnia na dzień przybiera coraz szersze i groźniejsze rozmiary bezwzględne i niezgodne z rzeczywistością postępowanie urzędów skarbowych budzi zrozumiałe rozgoryczenie. Na dowód powyższego niechaj posłuży list, który otrzymujemy z P. biedzisk.

„...Stu najpoważniejszych obywateli naszego miasta wystosowało protest do Wielkopolskiej Izby Skarbowej w Poznaniu oraz do Sądu Wojewódzkiego, a także do ministerstwa skarbu w Warszawie przeciw wymierzonomu podatki dochodowemu na rok 1929, którego wymiar przekracza od dwóch do trzech razy dochód faktycznie osiągniany. Miasto P. biedziska stało się miastem mało ruchliwym, w okolicy jest zaledwie kilka majątków większych, pozatem okoliczna ludność

zorjentowały się jednak dosyć wcześniej w nadmiernym zmobilizowaniu środków na ultimo i już w ostatnich dniach grudnia nastąpiło ich upłynienie i wzrost podaży kredytów krótkoterminowych. Dalszymi skutkami był spadek depozytów i kredytów Banku Angielskiego oraz obniżenie się stopy proc. na rynku do 4 1/4 proc. za weksle trzymiesięczne. Normalną konsekwencją takiego polepszenia sytuacji byłoby obniżenie oficjalnej stopy wynoszącej od 12 ub m. 5 proc. Prawdopodobnie osłabienie kursu dewizy londyńskiej w Nowym Jorku powstrzymało Bank of England od obniżenia stopy dyskontowej. Koła finansowe spodziewają się jednak w bliskiej przyszłości obniżenia jej. Dla naszego rynku może ono mieć dodatni skutek o tyle, że wpływa zachęcająco na lokowania kapitałów angielskich zagranicą.

W Paryżu, dzięki dobrej sytuacji finansowej i skarbowej Francji, ultimo roczne przeszło bez trudności. Sfery finansowe Francji dążą do wzmocnienia międzynarodowej roli rynku paryskiego: m. in. obniżono stawki stempłowe i podatek od obrotów giełdowych. Wysiłki te ułatwia również stały dopływ złota do Francji (Banque de France wykazuje 42,5 miljarda fr. złota), ale jak dotąd — rezultaty są jeszcze małe.

Na rynku nowojorskim, wobec zastój giełdowy i pogarszającej się konjunktury, daje się zauważyć odływ kapitałów w formie przesyłania złota do Europy. Naturalną konsekwencją tego ruchu złota jest zwyczajka stopy procentowej na rynku.

Należy podkreślić, że gros złota kieruje się do Londynu, skąd dopiero n. p. Banque de France zaopatruje się w ten kruszec, gdyż stantarty amerykańskie nie odpowiadają jego wymańm. W ten sposób rośnie pozycja Londynu jako centrala handlu złotem.

Ponadto kraje południowej Ameryki, przedewszystkiem Argentyna i Brazylja, wysyłają znaczne ilości złota do Londynu celem podtrzymania kursu swych walut. Deficyt bilansów płatniczych tych krajów, spowodowany zły mrodużajem oraz niską ceną na zboże i bydlę ich główne artykuły eksportowe zmusza je do tego. O ile te kraje nie uzyskają poważniejszych kredytów zagranicznych, odpływ złota potrwa jeszcze jakiś czas.

W związku z tym ruchem złota europejskie banki emisyjne powiększają swoje zapasy kruszczone. Bank Polski wykazuje 700,5 milj. zł, Bank Rzeszy — 2,238,8 milj. mk., Bank Angielski — 149,2 milj. f. szt., Bank Francuski — 42,5 miljarda fr. złota.

Powyższy szkic z sytuacji na międzynarodowym rynku pieniężnym pozwala zatem snuć optymistyczne horeskopki i usprawiedliwia twierdzenie, że poprawa na tym odcinku przyczyni się do zwalczania ciężkiej depresji na międzynarodowych rynkach towarowych. (h.s.)

składa się w przeważnej części z małorolnych, którzy w skutek przeżywanego kryzysu rolniczego czynią minimalne zakupy w mieście — to też nakazy płatnicze, jakie otrzymują podatnicy, tak dalece nie liczą się z siłą podatkową ludności, że gdyby nie nastąpiła zmiana — grozi to wielu warstatom ruiną. W proteście złożonym podnosi się, że Urząd Skarbowy w Poznaniu nie tylko nie uwzględni reklamacy, ale często dopiero po dwóch latach daje odpowiedź. W komisji szacunkowej przy Urzędzie Skarbowym w Poznaniu zasiada tylko jeden członek p. W. St., który nie umie, czy nie chce bronić interesów mieszkańców naszego miasta i stąd przeciwko niemu rośnie rozgoryczenie, przyczem protestujący w swej skardze wnoszą, by w komisji szacunkowej zasiadał nie jeden, a kilku obywateli m. P. biedzisk, którychby zaproponowała nowa rada miejska. Kopję protestu przesłano jednocześnie do posłów województwa poznańskiego...”

Jednocześnie warto przypomnieć, że kierownicy poszczególnych urzędów skarbowych — dzieje się to szczególnie na prowincji — otrzymują wysokie renumeracje za sprężyste ściąganie podatków. Oczywiście, że każdy z pa-  
nów kierowników urzędów skarbo-

wych egzekwuje z niesłychaną bezwzględnością należytość od często fikcyjnych obrotów, przewyższających zazwyczaj o 200 do 300 procent stan rzeczywisty. Przy naszej obecnej procedurze podatkowej, gdzie bez względu na słusność, pobiera się od podatnika wymiar w wysokości ferowanej przez urzędy skarbowe, niema mowy, ażeby podatnicy mogli się uchronić od krzywdzących i rujnujących ich o-  
-pżeczeń. Wiadomo bowiem, że postępowanie odwoławcze w sprawie wymiaru podatkowego trwa zazwyczaj po 2 lata, często bez skutku; w międzyczasie kierownicy urzędów skarbowych zainkasowali premje za nadwyżkę podatku ponad normę preliminarzaną. Na dowód tego podano nam nazwę pewnego powiatu, gdzie miejscowy władca podatkowy wyegzekwował pół miliona złotych ponad sumę przewidzianą w budżecie Wielkopolskiej Izby Skarbowej. Jest to dowodem niezwykłej gorliwości owego urzędnika, tem większej, że powiat o którym mowa, należy do najuboższych w województwie poznańskim.

## PODATKI I OPŁATY

(k) **Ulgi dla rolników.** Z dniem 31 stycznia 1930 r. upływa termin płatności, grudniowej raty podatku majątkowego tym właścicielom posiadłości rolnych, którym z powodu trudności finansowych, na skutek indywidualnie złożonych podań, płatności tej raty do tego czasu odroczone. Min. skarbu, biorąc jednakże pod uwagę, że nie wszyscy właściciele posiadłości rolnych będą mogli w tym terminie uiszczyć jednorazowo całą zalegiłość, upoważniło naczelników urzędów skarbowych do rozkładania tej raty w wypadkach zasługujących na uwzględnienie na dwie różne raty płatne — pierwsza do 31 stycznia, druga do 28 lutego 1930 r. Ulgi powyższa będą mogły uzyskać tylko ci właściciele posiadłości rolnych, którzy w terminie do dnia 31 stycznia br. złożą we właściwym urzędzie skarbowym indywidualnie i należycie uzasadnione podania. Od rozłożonych na raty należności podatku majątkowego pobierane będą ulgowe odsetki w wysokości 1 proc. miesięcznie za cały czas zwłoki, jednakowoż 14 dniowy termin ulgowy przewidziany w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 73 poz. 271), w tych wypadkach nie ma zastosowania.

(p) **Dokoła podatku przemysłowego.** Od dawna omawiany projekt reformy podatku przemysłowego i dostosowanie go do istotnych form życia gospodarczego znajduje się obecnie na drodze definitywnego rozpatrzenia. Jak się dowiadujemy ze źródeł warszawskich, projekt reformy podatku przemysłowego został szczegółowo przedyskutowany w min. skarbu. W zmianach tam dokonanych uwzględniono podobno w całej rozciągłości życzenia przemysłu i handlu, wysuwane za pośrednictwem Izby przemysłowo-handlowej. W najbliższych dniach prześle się projekt noweli o podatku przemysłowym do prezydium rady ministrów.

## KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Polsko-niemiecka umowa zbożowa.** W dniu dzisiejszym dokonuje się wymiary not dyplomatycznych, gdyż w taką formę została ujęta umowa, dotycząca polsko-niemieckiego układu zbożowego. Na podstawie tej umowy, której termin obowiązywania rozciąga się do dnia 10 lutego, półpaństwowe koncerty niemieckie Schauerera uzyskują prawa nabycia około 35 do 40 tys. tonn żyta polskiego po cenie wyższej o 20 proc. od notowań o polskich cedulach giełd zbożowych. Umowa przewiduje, że w związku z nią rząd polski wstrzymuje się od premjowania eksportu zboża polskiego w wymienionym terminie, co siłą faktu, równa się rezygnacji ze strony polskiej co do eksportu naszego zboża na rynki północne. Natomiast monopol akcji eksportowej przejmują koncerty Schauerera. W cyfrze kontyngentu zboża, które będzie w tym czasie zakupione przez koncerty Schauerera znajduje się również 20 tys. tonn zboża z państwowej rezerwy zbożowej. Jeśli chodzi o stronę handlową transakcji, to jest ona niezwykle korzystna dla kontrahenta niemieckiego, albowiem różnica rozpiętości cen między rynkiem warszawskim a berlińskim wynosi na 100 kg około 11 zł. W ten sposób koncerty Schauerowskiego zapewnił sobie ładne zyski, które będą wcale wysokie po potrąceniu kosztów frachtów, przeladunku itd.

## Z ZAGRANICY

(z) **Nowe francuskie automobilowe cła ochronne.** We Francji zaprowadza się nowe, ochronne cła importowe od samochodów i ich części, zwrócone w pierwszym rzędzie przeciwko montowniom amerykańskich fabryk, które dotąd, sprowadzając do Francji tylko części samochodowe, omijały wysokie stawki celne. Obecnie pobiera się cło od ich wagi w wysokości 4.100 fr. za 100 kg. (j)

# WIADOMOŚCI POTOCZNE

## Z naszego „królestwa zwierząt”

**Przyjacielski szakal — Male „kangurzątko” — Cztery „kościaki” z tygrysięgo rodu — Rozkoszny „Cymbał” i jego towarzysza — Wśród skrzydlatej rzeszy.**

W ogrodzie Zoologicznym przeprawia się różne t. zw. wiosenne prace. Planuje się i wyrównuje różne drogi, ganki, place; zwozi żuźle celem stworzenia możliwie suchych ganków itd.

W nowym pawilonie dla małych drapieżców — informuje nas p. dyr. Szczurkowski — wyzyskuje się nadal wolne miejsca i zakłada odpowiednie klatki dla kun oraz zwierząt lasicowych. Budynek ten postawiono według najnowszych przepisów hodowli dzikich zwierząt, a klatki jego są przestronne jasne oraz wygodne. Ze znajdujących się tu licznych zwierząt, młody szakal usiłuje sobie zjednać sympatię gości, gdyż na widok przechodnia „służy”, łasi się i objawia wielką radość, przyczem można go pogłaskać.

Wskutek łagodnej zimy nie zamrzły stawy i basen, pluskają się więc dotąd jeszcze w nim 3 lwy oraz foka bałtycka. W pawilonie „Pani Dory” zwraca uwagę para kangurów z której samica już od lipca ub. roku nosi w swej skórzanej naturalnej torbie małe kangurzątko. Przy urodzeniu młode ma zaledwie od 2 do 4 centymetrów; matka wkłada delikatnie pyskiem swe małeństwo do torby; z początku jest ono tak słabe, że nie może nawet ssać o własnych siłach, dlatego też matka przez automatyczne ściśnięcie sutki wlewa pokarm w pyszczyk. Młode podраста zwolna i w 7 miesiącu wygląda jak mały kotek, a dopiero w dziewiątym pokrywa się sierścią i podejrzliwie wyżera z torby, z której jeszcze nie rychło wyjdzie.

W malpiarni jak zwykle panuje wielki ruch. Zwracają uwagę dwa wspaniałe okazy gronostajów, swem śnieżno-białym owłosieniem i czarnym końcem ogonka. W pobliskiej woljerze, gdzie mieszcza się sępy, orły, kondory i jastrzębie, zasadniczo nic się nie zmieniło. Ptaki te przebywają w niej podczas całej zimy i czują się doskonale.

W ptaszarni zwracają przedewszystkiem uwagę dwa olbrzymie żółwie, które przybyły do nas w ub. roku. Ważyły one każdy po 40 klg. a dziś mają już po 50 klg. Zresztą nic się tu nie zmieniło — nadal przeraźliwie wrzeszczą papugi i gwiżdżą różne ptaki.

W pawilonie dla wielkich drapieżców czeka wszystkich miła niespodzianka: oto tygrysica ma 4 prześliczne „kociaczki”, co jest niezwykłym wydarzeniem dla każdego zwierzynca. Male cieszą się doskonałym zdrowiem. Dyrekcja postarała się zaraz o suchkę, którąby karmiła już młode tygrysiątka; w ten sposób praktykuje się w wszystkich ogrodach. Klatka tygrysicy jest obecnie szczelnie obita deskami by ją uchronić przed nadmiernie ciekawymi.

Młode lwiątko „Simba” (popularnie zwany „Cymbał”) i „Sylwa”, czują się dobrze. Odpowiada ich codziennie dozorca względnie dozorczeni, by trochę z nimi podokazywać z czego lwiątko są bardzo rade. Rozkładają się wówczas na podłodze, pokazują ostre, alabastrowe zębki i pomrukują z zadowoleniem. Otrzymują one mięso i mleko „Cezar” również jest zdrow, tylko w ostatnim czasie jest wciąż w złym humorze i nieufnie spogląda na dozorców. „Leda” wkrótce również obdarzy zwierzyniec lwiątkami.

Duża woljery przy wejściu zapełniona jest czarnymi bocianami, flamingami, mewami, żorawiami, czaplami, pelikanami, derkaczami, kurkami wodnymi, ibisami itd. Panuje tu gwar przez cały dzień. Pawilon graniczący z woljerą jest otwarty i ogrzany; do niego więc od czasu do czasu wchodzi ptactwo w razie zimna.

Życie obecnie w ogrodzie Zoologicznym jest bardzo ciekawe i naprawdę warto przyjrzeć się zwierzętom w tym okresie. (z)

## Wypadek na ćwiczeniach

**Porucznik i sierżant ciężko ranni**

Nasz korespondent (ski) telefonuje nam z Grudziądza:

Dziś, 29. bm. około godz. 9, wydarzyła się poważna katastrofa na placu ćwiczebnym garnizonu grudziądzkiego. Przy ćwiczeniach saperskich wybuchły z niewiadomej przyczyny zapalniki min. Znajdujący się w pobliżu porucznik Staszewicz z 65 pp. i sierżant Kostuch z 66 pp. odnieśli ciężkie poparzenia. Sierżant Kostuch zmarł po kilkunastu minutach, porucznika Staszewicza zaś odwieziono samolotem w stanie bardzo groźnym do szpitala w Toruniu. W sprawie przyczyn wypadku władze wojskowe wdrożyły śledztwo.

## Włamywacze na urlopush

**Jak rabusie i komuniści wyczyszczeni „urlopy” z więzienia**

W kołach szerokiej publiczności panuje zapewne jeszcze niepodzielnie mylne mniemanie, że z więzienia nie można uzyskać urlopu. Tymczasem tam istnieją one również po załatwieniu różnych formalności, jak wypowiedzienie opinii przez władze bezpieczeństwa itd.

Dla szerokiego ogółu, najbardziej interesującym momentem jest fakt, jak urlopownicy wieźniowie wyczyszczają czas „wypoczynkowy”. Najtrafniejszą byłaby zapewne odpowiedź władz bezpieczeństwa i rejestrów sądowych oraz policyjnych, z których możnaby się dowiedzieć prawdy. Dla charakterystyki wspomniemy o kilku faktach.

W czasie rozruchów bezrobotnych wywołanych wskutek podburzania komunistycznego radnego Chwałkowskiego, w kilkudziesięciu tłumie aresztowano komunistę Jakubowskiego, zamieszkałego przy Wenecjańskiej, który właśnie „wyzyskiwał” swój urlop z więzienia we Wronkach w ten sposób, że pomagał bić policjantów. Być też może, że w jakiś właściwy tylko tym sferom sposób, miał on też książeczkę bezrobotnego uprawniającą do pobierania wsparcia.

W tych dniach aresztowano Wacła-

## Przestrzegamy

naszych Interesentów przed wysłaniem pieniędzy dla nas w listach, gdyż — jak z otrzymywanych reklamacyj wynika — listy takie wcale nas nie dochodzą lub też otrzymujemy je bez gotówki. Poczta nie odpowiada za pieniądze, wysyłane w listach, a nawet zabrania takiego sposobu przesyłania gotówki.

Wszelką należność dla nas należy przekazywać tylko na konto nasze w Pocztovej Kasie Oszczędności (P. K. O.) w Poznaniu nr. 200 149 (blankiet nadawczy kupić można na każdej poczcie za 5 groszy, portu nie opłaca się) lub przekazem pocztowym, którego opłata wynosi do 10 zł 20 groszy, do 25 zł 35 groszy.

Administracja.

wa Siwę, niebezpiecznego włamywacza, którego wspólnie z przychwyconym na gorącym uczynku Antonim Kulańskim ścigał w nocy na ul. Zamkowej posterunkowy Welniak. Kułankowski postrzelony ciężko w pierś, legł na placu i tylko dzięki tej okoliczności został przytrzymany. Jak stwierdzono, wspomniany Siwa, vel Wojciechowski, miał też urlop z więzienia, gdzie odbywał karę. Poza tem, okazało się, że dokonał on kradzieży z włamaniem u p. Jurka przy ul. Cieszkowskiego 1 i Stefana Iwańskiego przy ul. Wjazdowej 10.

Najgroźniejszy był jednak urlop „Hipka Warjata”; niebezpieczny ten bandyta w celach rabunkowych dokonał morderstwa, gdy go zwolniono na pewien czas.

Zacytowaliśmy tu trzy wypadki; z tych każdy wskazuje wymownie, że to humanitarne zarządzanie jest dla szerokiego ogółu conajmniej bardzo a bardzo niehumanitarne, aby nie użyć innego wyrażenia. (k)

## KALENDARZYK

Środa, 29 stycznia 1930.

Słońce: wschód 7,41; — zachód 16,31; — długość dnia 8 godz. 50 min. Księżyc: wschód 8,13; — zachód 15,46; — now

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 1 st. C., wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 747 mm., pochmurno W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 7 st. C., najniższa + 1 st. Cels.

Kal. rz. kat.: Franciszek Salezy; jutro Marynia Panna.

Kal. słow.: Zdzisław; jutro Dobrogniew.

## Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl Wolności 14a. otwarty w dni powszednie od godz 11—17, w dni świąteczne od 12—15

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18 otwarty w dni powszednie od godz 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3 Kaucja zł 3,00 Abonament zł 1,80 Wpis zł 0,50.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelni dla Kobiet przy ul Kantaka 8-9. II ptr., otwarta codziennie od godz 11—13 i od 16—19. Opłata miesięczna 2 zł.

## Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Sapiężyńska, plac Sapiężyński 1 — Apteka pod Esku lapem, pl Wolności 13 — Apteka pod Złotym Lwem, Stary Rynek 75 Apteka Chwaliszewska, Chwaliszewo nr 76.

Łazarz: Apteka przy Parku Wilsona, ul Marszałka Focha 47

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kraszewskiego 12

Wilda: Apteka pod Koroną, G Wilda 61

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

## OSOBISTE

— **Ślub.** Wczoraj w kościele św. Wojciecha odbył się ślub p. Stanisławy Warmańskiej, córki zastępcy działacza społecznego śp. dra. Warmańskiego i Haliny z Mayów I. voto Warmańskiej drowej Rozmiarkowej z p. Józefem Zollem, synem profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Ks. prałat Kreszkiewicz z Krakowa, krewny pana rholodego, pobłogosławił związek małżeński, a od ołtarza w serdecznych słowach przemówił do nowożeńców ks. prob. Putz. Do podniesienia uroczystości przyczynił się bardzo piękny śpiew, wykonany przez synów p. starosty Kłosa. Wczorajem rodzice panny młodej podejowali w swych apartamentach ze staropolską gościnnością licznych gości weselnych. Należy dodać, że w kościele był p. in. oddział Sokolice ze sztandarem, które utworzył szpaler; ponadto nad powracającymi od ołtarza nowożeńcami koledzy-korporanci utworzyli sklepienie ze skrzyżowanych szpad. Młodej parze na nowej drodze „Szczęść Boże!”

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi p. Sadecki Ludwik z małżonką Jadwigą z domu Patałas ul. G. Wilda 122. Na intencję Jubilatów odbyła się uroczysta msza św. w kościele Zmarłychwstania Pańskiego na Wildzie.

## ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Geograficznego w Poznaniu.** Dnia 1 lutego (sobota) o godz. 18 w sali Zakładu Mikrobiologii Lekarskiej. Wały Wazów 25, odbędzie się zebrańie z odczytem prof. dr. Eugenjusza Frankowskiego p. t. „Baskowie pierwotna ludność Europy” z przeżyciami. Dla członków i wprowadzonych gości wstęp wolny. Po odczycie odbędzie się doroczne walne zebranie. W razie braku quorum walne zebranie odbędzie się 5 minut później i będzie prawomocne bez względu na ilość obecnych (par. 20 st.). Porządek obrad: 1) zagajenie i sprawozdanie prezesa, 2) sprawozdania skarbnika i sekretarza, 3) sprawozdanie komisji rewizyjnej, 4) wybór nowego zarządu i komisji rewizyjnej, 5) wolne wnioski.

— **Z Stow. św. Wincentego a Paulo pod wezw. Najsw. Marij Panny przy Farze.** Miesięczne zebranie z wykładem ks. dyrektora Wołkowskiego odbędzie się w czwartek, dnia 30 bm. o godz. 19.15 w sali OO. Jezuitów, wejście z ul. Szweskiej. — Oprócz wykładu przewiduje porządek obrad ważne komunikaty, wobec czego uprasza się o liczny udział członków.

— **W Tow. Miłośników Języka Polskiego** odbędzie się w piątek, 31 bm. o godz. 20 min. 15 w sali 27 Coll. Minus II ptr. walne zebranie z odczytem prof. Ułaszyna: „O rodzaju rzeczowników komet i planet”. Goście mile widziani.

Przy obstrukcj, zaburzeniach trawienia, zgadze, uderzeniach do głowy, bólach głowy i ogólnem niedomaganiu zażywa się rano naczczo szklankę naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Na podstawie doświadczeń dokonanych w klinikach chorob wewnętrznych, woda Franciszka Józefa jest jedynym i najsukuteczniejszym środkiem przeczyszczającym. Żąd. w aptekach. nw 7875

## WYKŁADY

— **„Jugosławia jako kraj turystyczny”.** Odczyt pod tym tytułem, ilustrowany setką przezroczycy, wygłosi w piątek dn. 31 stycznia o godz. 20 p. mec. dr. Kolszewski w wielkiej sali W. S. H przy Al. Marcinkowskiego 3. Wykład ten, pierwszy w cyklu, jaki urządza Tow. Polsko-Jugosłowiańskie, zainteresuje niewątpliwie wszystkich członków tegoż towarzystwa, lecz niemniej stojących poza niem. Wstęp bezpłatny.

— **Odczyt w Towarzystwie Wiedzy Wojskowej.** W dniu 31 bm. o godz. 18 w sali Sniadeckich w Collegium Medicum przy ul. Fredry odbędzie się staraniem T. W. W. odczyt na temat: „Wrażenia z konkursów hippicznych w Nowym Jorku”, który wygłosi pułkownik dypl. Rudolf Dreszer, dowódca 15 pułku ulanów. T. W. W. zaprasza wszystkich pp. oficerów rezerwy, w stanie spoczynku i stanie nieczynnym wraz z rodzinami. Wstęp bezpłatny.

## ZYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Głmn. „Sokol” Wilda** urządza dnia 1 lutego o godz. 19 w lokalu na boisku „Sokola” zabawę karnawałową z różnemi niespodziankami. — Wszystkie siostrzane i bratnie gniazda oraz sympatyków zaprasza Zarząd.

— **Tow. głmn. „Sokol” w Pakości** urządza dnia 2 lutego br. w sali druha Rafińskiego przedstawienie amatorskie p. tyt. „Zagroda Sobkowa”. Rzecz dzieje się w Tatrach w Sandeckiem. Początek przedstawienia o godz. 19.30. Ceny miejsc od 1 do 3 zł. Dochód przeznaczają się na dalszą budowę boiska. (pli.)

## WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy rybackie.** Wydział Rybacki Centr. Tow. Organizacyjny i Kółek Rolniczych urzędzi średnie kursy rybackie w Warszawie w czasie od 16 do 22 lutego br. Program kursów dostosowany będzie do gospodarstwa stawowego, przedewszystkiem karpiowego, przyczem uwzględnione zostaną zagadnienia biologiczne i przyrodnicze w znacznym szerszym zakresie niż dotąd. Poruszenie tematów ogólnoprzyrodniczych, mających ścisły związek z gospodarstwem rybnym, kierownictwo kursów wprowadza na wyrażne życzenie dawnych słuchaczy, którzy w ten sposób co rok mogą nowe rzeczy usłyszeć i z zainteresowaniem uczyć się na wykładach, wygłaszane przez najpoważniejszych prelegentów. Cały kurs zawarty będzie w przeciągu 8 dni, przyczem 5 dni będzie poświęconych na wykłady (6 godzin dziennie), 2 dni na wykłady ilustrowane bardzo ciekawym filmem rybnym. ósmego dnia odbędzie się zbiórka wycieczka do jednego z pobliskich wzorowych gospodarstw rybnych. Dla przyjezdnych jest zapewniony tani nocleg i tanie obiady, opłata za kurs wynosi 30 zł płatne zgóry. Osoby niezamożne, które nie będą w możności wpłacenia tej sumy, będą mogły być zwolnione na mocy umotywowanego podania, złożonego do Dyrekcji Kursów przy Wydziale Rybnym. Zgłoszenia na kursy należy nadsyłać do Wydziału Rybackiego C. T. O. i K. R. Warszawa, Kopernika 30.

## WIECZORY, KONCERTY

— **Herbatki Białego Krzyża.** W dn. 26 bm. odbył się w salach Kasyna Oficerskiego Sztabu D. O. K. 1-szy Fife o'clock Polskiego Białego Krzyża w Poznaniu przy tłumnym udziale gości, którzy przy dźwiękach doborowej orkiestry bawili się doskonale. Następny Fife o'clock odbędzie się w dniu 2 lutego o godz. 17. Komitet zaprasza wszystkich sympatyków P. B. K. Po zaproszeniu uprasza się zgłaszać osobście do Referatu Wyszakolenia D. O. K. VII. lub telefonicznie: Centrala Sztabu D. O. K. nr. 14.

## PODZIĘKOWANIA

— **Ochronka Farna w Poznaniu** znalazła i tej zimy z okazji gwiazdki wiele życzliwości i otrzymała dary dla ubogich dzieci od stałych dobrodziejów i innych osób, za co zarząd składa spóźnione, ale jak najserdeczniejsze „Bóg zapłać”. — Gorące dzięki należą się ks. prał. Stychłowowi, p. M. Zielkowi, p. J. Dybizańskiej, p. A. Kierskiej, firmie „Wuka” za pierniki i ciasteczka dla 150 dzieci, firmie J. Czepczyński, L. Kruk za obuwie, firmie Luczak za ubranka, firmom F. Kaźmierki i W. Drożyński, ofiarodawcy innymi licznych sukienek i wieli innym Wreszcie dziękujemy Szkole Społecznej przy ul. Podgórzej, której uczennice i uczniowie w ostatnim czasie tak hojnie obdarzyli 30 najuboższych dzieci i zabawili je przezrocznymi i opowiadaniem bajek.

### KOMUNIKATY ROZNE

**Zabezpieczenie na bezrobocie.** — Ustawa z dnia 23 marca 1929 r., ogłoszona w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 3 poz. 18 z dnia 23 stycznia 1930 r., wprowadza zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 18 lipca 1924 r. o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia. Od dnia 23 stycznia 1930 r. obowiązek zabezpieczenia zatrudnionych robotników rozszerzono na trudniącej pracę, zatrudniającej pięciu robotników, względnie pięciu robotników i pracowników umysłowych łącznie. Wiek robotników, podlegających zabezpieczeniu, zmniejszono z 18 do 16 lat ukończonych; obowiązek najniższą normę zarobku, od której obliczane należy wkładki i wypłaty, przepis, iż wprowadzenie w życie zabezpieczenia na wypadek bezrobocia robotników przedsiębiorstw i zakładów pracy, zatrudniających mniej niż pięciu pracowników, nastąpi w ciągu jednego roku, tj. do dnia 23 stycznia 1931 r.

**Z Stow. „Samopomocy Doraźnej“** (Poznań, ul. Długa 3). Uroczystość poświęcenia sztandaru oraz 2 rocznicy założenia organizacji odbędzie się dnia 2-go lutego br. z następującym programem: Godz. 9: zbiórka wszystkich członków Stow. Samopomocy Doraźnej oraz rodziny z szatandarami przed kościołem parafialnym O. O. Jezuitów. Godzina 9,30: poświęcenie sztandaru i uroczysta msza św. z kazaniem. Godz. 10,30: pochod przez miasto do Domu Rzemieślniczego przy ul. Ratajczaka. Godz. 11,15: uroczyste zebranie.

**Sodalicja św. Piotra Klawera.** — We wtorek, 4 lutego odbędzie się nabożeństwo misyjne z wystawieniem Najświętszego Sakramentu i kazaniem w kościele OO. Franciszkanów o godz. 19. Składka na misję afrykańską.

**Członkowie Tow. Młodych Przemysłowców** uprasza zarząd o najwcześniejsze podanie adresów, celem zaproszenia gości na zabawę karnawałową Towarzystwa w dniu 8 lutego br. Adresy prosimy nadesłać na ręce p. Wilaka, ul. Podgórna 10.

### KRONIKA MIEJSCOWA

**Z targu.** Dnia 29 b. m. na pl. Sądowym piacono za nabiał: 1 kg masła wiejskiego 4,40—4,80 zł; masła mleczarskiego 6,20—6,40 zł; twarogu 1,00—1,40 zł; mendel jaj 2,40—2,50 zł; litr śmietany 1,80—2,00 zł; litr mleka pełnego 40 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 3,20 do 3,40 zł; słoniny wędzonej 4,00—4,20 zł; wieprzowiny 3,20—4,00 zł; wołowiny 2,80 do 4,00 zł; cielęciny 2,80—3,20 zł; skopowiny 2,80—3,20 zł; koziny 2,00—2,20 zł; smalcu 4—4,20 zł; za drób: kura 4—5 zł; perlicy 5,00—6,00 zł; kaczka 5,00—6,00 zł; 1 kg łucznej gęsi 4,00 zł; para gołębi 2,00 do 3,00 zł; para kuropatki 6,00—7,00 zł; indyk 10,00—16,00 zł; królik 3,00—4,00 zł; zajac 12,00—13,00 zł; za ryby: 1 kg szczu paka 5,20—5,60 zł; karpia 5,00—5,20 zł; li na 5,00—6,00 zł; karpia 4,40—6,00 zł; leszcz 1,60—2,40 zł; okonia 2,80—3,60 zł; suma 4,00—5,00 zł; białych ryb 0,80—1,50 zł; za jarzyny: 1 kg ziemniaków 8—10 gr; 1 kg marchwi 20 gr; buraków 10—15 gr; cebuli 20—40 gr; szpinaku 2,00—2,40 zł; jaruzi 40 gr; pietruszki 50—60 gr; selera 1,00 zł; 1 kg brukselki 1,40 zł; 1 kg białej kapusty 50—60 gr; miodrej i wlo skiej kapusty 60—70 gr; 1 pęczek kalarepy 15 gr; 1 kalafior 0,50—1,50 zł; 1 kg melo nu 30 gr; 1 kg bobu 1,20 zł; 1 kg zórawin 1,40 zł; za owoce: 1 kg jabłek 0,80—2,40 zł; 1 kg chleba 40 gr; 1 kg śledzi zielo nych 1,30—1,40 zł; olej jadalny litr 2,40 zł; makowy 2,80 zł. — Ruch mały, ceny bez znaczniejszych zmian. (hu).

### KRONIKA WYPADKÓW

**Pożar.** W Hotelu Poznańskim przy ul. Koźziej 5, w jednym z pokojów gościnnych spalił się materac, powłoka, prześcieradło i wełniana kołdra. Ogólna strata 135 złotych. Ogień powstał przypuszczalnie od iskrzy z pieca. (z.)

**Zderzenie.** Dnia 28 bm. o godz. 12,45 przy ul. św. Marcina zderzył się samochód P. Z. 41 428, kierowany przez szofera Jasińskiego Władysława z Wreźnią, z tramwajem, kierowanym przez motorniczego Chojnickiego Jana, przyczem samochód uległ znacznemu uszkodzeniu. (z.)

### KRONIKA POLICYJNA

**Kradzieże i włamania.** P. Woderak Teofil, ul. Grobla 5, doniósł policji, że jadąc dnia 23 bm. około godz. 19 dorozkę samochodową nr 161 z ul. W. Garbary do ul. Fabrycznej, został przez nieznanego osobnika, który wsiał nieproszony do samochodu, okradziony z dwóch portfelii, zawierających 125 złotych — P. Różańskiemu, Piekary 2, skradziono z restauracji Ratajczaka w Staroluce nuty wartości 150 złotych. — P. Paetz Jadwiga, ul. Grobla 14, doniosła, że w nocy na 28 bm. usiłowało się włamać do jej składu papieru przy G. Wildzie 13. Złoczyńcy rozerwali kraty i urwali kłódki, jednak splotoszo ich. — W nocy na 28 bm. włamano się do zakładu św. Anny przy ul. Wierzowej i skradziono 5 obrusów. Złoczyńcy zostali prawdopodobnie splotoszeni, ponieważ pozostawili na miejscu żelazny tom. — P. Zofji Benyskiewiczowej z ul. Murnej 3 skradziono z teki, leżącej na stole w wędzarni śledzi przy ul. Chwaliszewo 71, damski bransoletkowy zegarek wartości 50 zł. — Właściciel skrzuty Bruno Fallencik, zam. w Niemczech, obecnie w Poznaniu w celu załadowania węgla, zgłosił, że

ubiegłej nocy skradziono mu ze skrzuty 1000 kg. węgla kamiennego. Dochodzenia wykazały, że skradziony węgiel wziął Antoni Rekskiński, zam. przy ul. Chwaliszewo 53-54 Węgiel oddano Fallencikowi. — Ze składu firmy „Polski Przemysł Ludowy”, św. Marcin 11, skradziono futro karakulowe wartości 4000 zł i drugie z bibretów wartości 300 zł — P. Marjanowi Gmurowskiemu, plac Wołności 10, skradziono około 27 metrów jedwabiu koloru czarnego wartości 750 zł. (z.)

### Z OSTATNIEJ CHWILI

**Włamanie do mieszkania nauczyciela.** W tych dniach w czasie nieobecności właścicielki wtargnięto przy pomocy wylucia szczyby w oknie do mieszkania p. Marji Szymańskiej w Jastrzębcu Starym w pow. nowotomyskim. Włamywacze zabrali garderobę, bieliznę i inne rzeczy wartości około 350 zł. (k.)

**Włamania w Bydgoszczy.** Nieznany sprawca skradł z mieszkania Tomasza Kitorskiego tysiąc złotych w gotówce. W składzie aptecznym Ignacego Kotlińskiego dopuszczono się również w tym samym dniu włamania, w czasie którego skradziono towary apteczne wartości 3500 zł. (k.)

**W nocy napadnięto na mieszkańca kupca Stanisława Rybki** w Koronowie w pow. bydgoskim. Śpiącego w łóżku uderzyli bandyci kilkakrotnie tępem narzędziem w głowę, tak, że utracił on przytomność. Powiązali napadniętemu nogi oraz ręce i zdemolowali całe mieszkanie, zabierając 1000 złotych w gotówce, futro męskie, około 1000 papierosów i 100 cygar. Zbrodniarze zdolali uciec niepoznani. (k.)

**Pożar z nieostrożnością.** W Rudzie w powiecie wrzesińskim wybuchł dnia 27 bm. pożar w zabudowaniach p. Andrzeja Przydrygi. Spaliła się szopa, wartości około 1500 zł. Przyczyną powstania pożaru była nieostrożność domowników w obchodzeniu się z ogniem. (k.)

**Pożar w Starkowcu Piątkowskim** (pow. średzki) wybuchł w zabudowaniach gospodarza Bernarda Hempelmana. Spaliła się stodoła ze zbożem oraz szopa z narzędziami rolniczymi wartości około 18 tys. złotych. Przyczyny pożaru nie ustalono. (k.)

**Pod zarzutem podpalenia aresztowano** w Grabowie (pow. ostrowski) w tych dniach ślusarza Romana Kaźmierczaka z Grabowa. Był on kuratorem gospodarstwa Lesiewiczowej i wobec wyjącia jej córki zamąż, kuratela ta skończyła się. To miało być powodem podpalenia stodoły z sprzętem i narzędziami rolniczymi, własność Marjanny Lesiewiczowej. (k.)

**Lekkomyślny woźnica.** W tych dniach w Ostrowie na ul. Pleszewskiej samochód, kierowany przez Józefa Bielawskiego z Osieka (pow. ostrowski), najechał na wóz firmy Boryson w Ostrowie. Lekko uszkodzone zostały samochód i wóz. Winę ponosi woźnica, który jechał bez świateł i wieczorem usiłował nawrócić na ulicy. (k.)

**Znowu postrzelony przy kradzieży węgla.** Podczas postoju pociągu towarowego w Inowrocławiu robotnik Stefan Nowacki z Trzemeszna wszedł na stopnie wagonu i zaczął zrzucać węgiel. Stróż kolejowy Ignacy Szyperski strzelił, trafiając go w lewą skroń i w lewe podranie. Nowackiego w stanie bardzo ciężkim przewieziono do lecznicy. (k.)

### SPORT

#### Hokej na lodzie

„Warta” — „Legja”. Spotkanie to odbędzie się w piątek o godz. 16 na „Przypadku”.

#### Lekka atletyka

Sekcja lekkoatletyczna AZS Poznań urządziła w początkach lutego doroczny turniej piłki koszykowej o nagrodę firmy „Dom Sportowy” w Poznaniu. Zgłoszenia z wpisowem należy nadesłać do dnia 8 lutego br. pod adresem J. Michalski Poznań, Waly Leszczyńskiego 6 pokój 174. Losowanie rozgrywek odbędzie się 8 lutego o godz. 18.15 w sekretariacie AZS (Zamek Wartownia) na które zainteresowane kluby mogą delegować swoich przedstawicieli.

#### Pływanie

Poznańskie Tow. Pływackie w Poznaniu. Roczne walne zebranie odbędzie się 19 lutego rb. o godz. 19.30 w lokalu „Boulevard”, pl. Nowomiejski 5. Wnioski na walne zebranie należy nadsyłać do 5 lutego rb. na ręce sekr. Wł. Gettler, Rybaki nr. 16.

Ostrowskie Tow. Pływackie. Walne zebranie pod przewodnictwem p. Kaz. Asta miało przebieg bardzo harmonijny i rzeczowy. Nowy zarząd wybrano w następującym składzie: pp.: prezes — dyr. Tuchocki, wiceprezes — Płonczak i Michalski, sekretarz — W. Kowalska, zast. sekr. — Kajdasz, skarbnik — Walendowska, lawnicy — mec. Pieczyński i Kaz. Ast, przewodniczącą komisji sportowej — Michalski, komisji propagandowej — Jaworski, komisja rewizyjna — Rychwalski i Smętek. Powyższy skład zarządu zapewnia dalszy rozwój tego najzdrowszego sportu, przyczem należy wyrazić nadzieję, że miejscowe społeczeństwo nie odmówi towarzysztwu należącego poparcia. Treningi suche odbywają się w poniedziałki i soboty od 20 do 22 w ujeżdżalni przy ul. Ułańskiej.

Sekcja pływacka Sokoła okręgu poznańskiego, podaje wszystkim członkom

do wiadomości, że nadzwyczajne zebranie odbędzie się w sobotę, o godz. 20 w salce Gospody Sokołej na boisku Sokoła przy Drozdzie Dembińskiej. Z uwagi na bardzo urozmaicony porządek obrad, jak p. i. wręczenie nagród mistrzowi Pozn. Okr. Związku Pływackiego itd., obecność członków wielce pożądana.

### Tennis

W turnieju o mistrz. Francji w hali b. latwo zwyciężył znów we wszystkich trzech konkurencjach: w grze pojedynczej, podwójnej (z Glasser) i mieszanej (z Bordes) Jan Borotra.

Barzo ciekawie zapowiada się turniej w Cannes i puhar Gallia do którego zgłosiłi się już p. i. Cochet i Tilden.

Po ukończeniu mistrzostw australijskich, które były zarazem eliminacją do rozgrywek o puhar Davisa ustalono reprezentację w następującym składzie: Moon (który zdobył mistrz. Australji bijąc w finale Hopmana 6:3, 6:1, 6:3), Hopman, Crawford i Willard.

### Wioslarstwo

Przy P. T. W. „Tryton” zawiązał się klub seniorów jako łącznik pomiędzy młodszą a starszą generacją wiosłarzy. którego prezesem jest p. Stolski. Nadto istnieje jakżeśmy już donosili od 15 bm. w „Trytonie” sekcja młodzieży do której może należeć każdy uczeń, sław czy praktykant gdyż wstępne i składki miesięczne są minimalne. Zgłoszenia przyjmuje wiceprezes techn. p. L. Chudziński w firmie „Dania” ul. Fr. Ratajczaka (Pasaż Apollo) tel nr. 3980.

## Budowa pomnika Najsw. Serca Jezusowego w Poznaniu

Komitet budowy pomnika N. Serca Jezusowego w Poznaniu przesyła nam następujące wyjaśnienie:

W związku z podanym w wczorajszym zeszycie „Ilustracji Poznańskiej” projektem pomnika pomysł p. Roška, wyjaśnić należy, że sprawa wyboru projektu jest już załatwiona. Mianowicie odnośne władze zatwierdziły w swoim czasie projekt pomysłu p. Lucjana Michałowskiego. Prace o kolo budowy pomnika rozpoczną się wkrótce.

### Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego zlozono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Izydor i Zofja Potulscy, Pobiedziska, 25 zł. — Józef Filipowski, Pobiedziska, 5 zł. — K. Maciejewska z podziękowaniem za otrzymane łaski składa jako wotum 10 zł. — L. Tomaszewska z Katowic z prośbą o zdrowie 10 zł. — Wł. Foersterówna z Katowic 5 zł. — Zofja Gauerka 5 zł. — Józef Skrzypczyński 10 zł. — St. Klugowa, G. Wilda 94, gratyfikacja za uznana pracę w redakcji „Nowin Akuseryjnych” 50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 2 230,39 zł.

### RUCH W TOWARZYSTWACH

**Koło Absolwentów I. szkoły wydziałowej im. Działyńskiego.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 1 lutego o godz. 17 w I. szkole wydziałowej.

**Tow. „Braterstwo” Poznań-Wilda** obchodzi w dniu 2 lutego uroczystość 10 lecia połączenia z obchodem poświęcenia sztandaru Zbiórka o godz. 8.30 przy kościele Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie.

**Zrzeszenie Emerytów Kolejowych przy Z. U. K.** Miesięczne zebranie odbędzie się dnia 4 lutego o godz. 17 w sali p. Bohnowej, ul. Marsz. Focha 85. Na porządku obrad ważne sprawy.

### KSIĘGI STANU CYWILNEGO

#### Zgony:

Stefan Urbański, emeryt. nauczyciel, 64 l. Henryk Zygmunt Mazurek, 4 dni 10 godzin. Kasylda Selig, 75 l. Halina Kozierska, 5 l. 5 mies. 27 dni. Zdzisława Nowak, 1 r. 5 mies. 3 dni. Tomasz Liszkowski, robotnik, 77 l. Ewa Kopankiewiczówna, 10 min. Jan Olaszewski, ogrodnik, 79 l. Antoni Jankowiak, robotnik, 66 l. Eugeniusz Kulicki, 1 mies. 22 dni. Józef Maćkowiak, magazynier, 64 l. Janina Daniłowina, służąca, 25 l. Aleksander Paćkowski, robotnik, 37 l. Władysław Zaidłowicz, ksiązkowy, 43 l. Izabela Szostakówna, 4 mies. 29 dni. Antoni Dzierzbicki, 4 l. 6 mies. 28 dni. Franciszka Bilińska, z domu Thielówna, 67 l. Zofja Kotlarzówna, służąca, 26 l. Antoni Gruszczewski, zawiadowca sekcji warszt kol., 45 l. Stanisława Lułka, pom. krawiecka, 19 l. Józef Kaczmarek, magazynier kol., 57 l. Barbara Perlakowa, z domu Morzyńska, wdowa, 64 l. Kazimierz Frankowski, 15 l. Marja Ratajczakówna, gospodyni, 65 lat. Barbara Dziamska, 1 r. 9 mies. 20 dni. Ignacy Śrama, robotnik, 50 l. Marja Tabałówna, 6 l. Agnieszka Dwornikowa, z domu Bogusławska, wdowa, 64 l.

### SKRZYŃKA DO LISTÓW

— Narodowe Towarzystwo. Anonimy wrzucamy do kosza (k.)  
— 12 G. Sprawy należy przedstawić prokuraturze. (k.)  
— A. B. C. Należy żądać 3680 zł oras zaległych odsetek (k.)  
— Fr. G. Gdynia. Nie znamy niestety gdyńskich wykazów Istotnie za wykaz jako taki, nie wolno pobierać opłat innych, niż 60 gr. Być może jednak, że wykazy gdyńskie zawierają równocześnie udokumentowanie obywatelstwa. za co opłaty byłyby uzasadnione. Jednak mogłoby to dotyczyć tylko pierwszego wykazu, wzgl. takiego, przy którym obywatelstwo po raz pierwszy stwierdzono. Samorządy żadnych dodatków pobierać nie mogą i w pewnym analogicznym procesie Skarb Państwa musiał zwrócić pobrane sumy. Najlepiej sprawdzić to Pani w starostwie, które w tych sprawach może wydawać zarządzenia lokalne, jakich oczywiście tutaj nie znamy. (adr K.)

### TEATRY

**Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w środę „Cavalleria rusticana” i „Pajace”. — We czwartek, 30. b. m. „Krysia Leśniczanka” z pp. Fontanówną, Karską, Nychowicz, Bratkiewiczem, Polańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim; kapelmistrz p. Eichstaedt.

W piątek „Hrabina Marica” z pp. Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendekim, kapelmistrz p. Leszczyński. W sobotę „Casanova” z pp. Fedyczkowską i Drabikiem, kapelm. dyr. Wojciechowski. W niedzielę o 15 po cenach znizonych „Pan Twardowski”.

Próby z opery Weinbergera „Szwanda Dudziarz” są w pełnym toku. Opera ta jest obecnie grana na 70 scenach zagranicznych; w Polsce będzie prapremiera. Dyrekcja, nie szczędząc kosztów, dokłada wszelkich starań, aby opera ta była wystawiona jak najlepiej.

**Teatr Polski.** Dziś po raz piąty wielka komedia Szekspira „Kupiec wenecki” w reżyserji p. Młodziejewskiej i doskonale wykonaniu całego zespołu z pp. Biesiadecką i Chmielewskim w rolach naczelnych. Na wczorajszym przedstawieniu „Kupca weneckiego” teatr był przepelniony; licznie stawila się ucząca się młodzież. Na dzisiejsze przedstawienie dyrekcja otrzymała duże zamówienia od różnych zakładów naukowych.

W nadchodzącą niedzielę popołudniu po cenach znizonych raz jeszcze piękna bajka dla dzieci „Kopciuszek” w barwnych dekoracjach p. Jarockiego.

Dyrekcja przyjęła do wystawienia najnowsza sztukę Józefa Raczkowskiego „Nad Polskim morzem”, autora świetnej komedji „Polityka i miłość”, graney swego czasu z wielkim sukcesem.

**Z Teatru Nowego.** „Rywale” — to tytuł najgłośniejszej dziś sztuki amerykańskiej, osnutej na tle wielkiej wojny światowej. Sztuka ta cieszy się na scenie Teatru Nowego ogromnym powodzeniem, osiągając rekordową ilość przedstawień. Dzisiejsze przedstawienie będzie 39-tym z rzędu. Role główne kreują pp. Cieszkowski, Bystrzyński, Chmurkowski, Mazanek i inni.

Najbliższa premiera teatru będzie głośna sztuka najslawniejszego autora doby obecnej Wallace'a p. t. „Ten, który zmienił nazwisko”. Wallace jest po Conan Doylem najbardziej twórczym autorem, którego dzieła rozchodzą się w setkach tysięcy egzemplarzy.

Znakomity artysta scen polskich wystąpi kilka razy, korzystając ze swego urlopu.

### Teatr Wielki

DZIŚ — „Cavalleria Rusticana” — opera Mascagniego i „Pajace” — opera Leoncavalla.

Czwartek, 30. 1. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno

Piątek, 31 1. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Sobota, 1 2. „Casanova”, opera komiczna Ludomila Rożyckiego.

Niedziela 2 2 o godz. 15 „Pan Twardowski”, balet Rożyckiego.

Niedziela 2 2 wiecz. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno

Poniedziałek, 3 2 „Hrabina Marica”, operetka Kalmana

Wtorek, 4 2 „Lucja z Lammermooru”, opera Donizetti ego.

Początek o godzinie 8 wieczorem

### Teatr Polski

DZIŚ — „Kupiec wenecki”. Czwartek 30 1 „Krolowa Błarriz

Piątek, 31. 1 „Kupiec wenecki”. Sobota, 1. 2 „Kupiec wenecki”.

Niedziela 2 2 o godz. 15 „Kopciuszek”. Niedziela 2 2 wiecz. „Kupiec wenecki”. Poniedziałek, 3 2 „Komedja o prawdziu”.

Początek o godzinie 8 wieczorem Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

### Teatr Nowy

DZIŚ — „Rywale”. Czwartek, 30. 1 „Rywale”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, naroznik ul. Gwaryj i 27 Grudnia.

# DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

## ZYCIE KULTURALNE

### NAUKA

**Z Tow. Przyjaciół Nauk.** Wydział teologiczny odbędzie jutro, we czwartek, d. 30 bm. posiedzenie na sali Towarzystwa. Na porządku dziennym wybór zarządu, oraz wykład ks. dr. Słomkowskiego na temat: „Nauka św. Augustyna a stworzenie człowieka”.

**Instytut Wschodni.** Z Wilna piszą nam: Na jednej ze śród literackich prof. Ehrenkreutz udzielił informacji w sprawie „Instytutu badawczego nauk Europy wschodniej” jak i w Wilnie powstaje. Strefą badań Instytutu będą kraje między Bałtykiem a morzem Czarnym. W Wilnie koncentrować się będzie wymiana zdobytych naukowych między Polską a krajami Europy wschodniej. Prowadzić się będzie prace badawcze, wydawać dzieła naukowe i popularne. Przy Instytucie powstanie wyższa uczelnia z kursem trzyletnim, poświęcona studjom krajów Europy wschodniej. Otwarcie Instytutu w pałacu Tyszkiewiczowej jest projektowane na koniec lutego. (nw)

### PLASTYKA I ZDOBNICTWO

**Dwudziestolecie Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych** upłynęło d. 10 stycznia rb. Nie należy zapominać o tej dacie, gdyż dzięki energii kulturalnej ludzi dobrej woli powstała wtedy w Poznaniu, ich pracą i zapalem, instytucja poważna i wielce już dzisiaj zasłużona. Związała się z nią, obok wielu wybitnych nazwisk poznańskich, imię p. Dominika Witke-Jeżewskiego ze Skrwilna, który ofiarował był na cele Towarzystwa 100.000 marek. Z odsetek fundacji, pozostającej pod nadzorem województwa poznańskiego, zakupiono przez ten czas około 1000 dzieł sztuki na rozłozowanie gwiazdkowe dla członków, a Towarzystwo, które wybudowało własny lokal wystawowy, stało się ośrodkiem poznańskiej plastyki.

### MUZYKA

**Utwory Karłowicza we Filharmonji.** Z Warszawy piszą nam: Parę razy do roku Filharmonja urząda specjalny koncert, na którym wykonywane są utwory symfoniczne nieodwołanego Mieczysława Karłowicza. W ostatnich dniach odbył się taki koncert. Grano serenadę na orkiestrę smyczkową „Trzy odwieczne pieśni”, „Rapsoję Litewską” oraz koncert skrzypcowy A. dur. Partję solową odegrała Eugenia Umińska-Jaworska, jedna z najlepszych odtwórczyń pięknej i bardzo trudnego koncertu. (w. mj.)

**Koncert ku czci Beethovena w Wilnie.** Donoszą nam z Wilna: W sali teatru miejskiego w Lutni odbył się poranek wileńskiej orkiestry symfonicznej, poświęcony utworom Beethovena. Dyrygował dyr. Adam Wyleżyński a jako solistka wystąpiła p. Małgorzata Trombini-Kazurowa, profesorka konserwatorium warszawskiego, która z towarzyszeniem orkiestry wykonała fortepianowy koncert E-s-dur. Ponadto orkiestra odegrała uverture do „Egmonta” oraz siódmą symfonię A-dur.

### RUCH REGIONALISTYCZNY

**„Wesele Sandomierskie” w woj. warszawskim.** Z Warszawy piszą nam: Objażdżowy teatr regionalny pod dyrekcją T. Skarzyńskiego rozpoczął tournée po województwie warszawskim. Wszystkie miasteczka prowincjonalne będą miały sposobność ujrzenia sztuki „Wesele Sandomierskie”, której treść opiera się na zwyczajach ludowych i muzyce ziem sandomierskiej. (rg)

### SZKOLNICTWO

**Parametr.** Ukazał się zeszyt 1 czasopisma pod tym tytułem, poświęconego nauczaniu matematyki. Redaktorem jest instruktor matematyki w M. W. R. i O. P. p. A. M. Rusiecki, wydawcą zasłużona Księgarnia św. Wojciecha w Poznaniu. W słowie wstępnym czytamy, iż „genjusz matematyczny polski wysunął w dobie obecnej matematykę polską na czołowe miejsce w nauce światowej, a jednak powszechne są narzekania na niedostateczne wyniki nauczania matematyki w szkołach polskich”. „Parametr” ma przyczynić się do podniesienia poziomu dydaktyki matematyki w Polsce. Czasopismo, wydane wprost w wydawnictwie, zostanie niewątpliwie przyjęte bardzo życzliwie przez nauczycieli matematyki. Treść zeszyt. 1. jest bardzo urozmaicona. Oprócz rozpraw są i lekcje, jest dział dla młodzieży, bibliografja, kronika i in. (St. N.)

### OCHRONA ZABYTKÓW

**Wolny wstęp do Muzeów we Włoszech.** Zniesienie przez rząd włoski wszelkich opłat za zwiedzanie muzeów, galerij sztuki i wykopalisk archeologicznych wpłynęło niesłychanie na zwiększenie się frekwencji zwiedzających. Według danych statystycznych Ministerstwa Oświaty Narodowej liczba osób, które zwiedziły muzea i galerie we wrześniu r. z. wynosiła 380.668, gdy w tym samym miesiącu w roku zeszłym — 216.855. Zamek Sant'Angelo dawne więzienie zwiedziło we wrześniu 30.000 osób, w sierpniu zaś, kiedy opłaty były pobierane, zaledwie 8.000. (zo)

## MESJASZ MICKIEWICZA

(Z powodu książki St. Kolbuszewskiego).

Do „Boskiej Komedji” Dantego mamy klucz w nauce Kościola, do „Fausta” Goethego — w filozofji, do swoich „Dziadów”, które są i „Commedia Divina” i „Faustem” poezji polskiej, do niedawna nie mogliśmy klucza znaleźć. A przecież Mickiewicz w pisaniu był prosty i przedtem i potem. Nie za wszystko, co nie jest rozumiane, ponosi winę autor. Czytelnik może dziełu nie dorastać. Ale winy tutaj niema niestety, bo śmiertelnym nie wskazana nawet jest tu droga, którą poeta w tworzeniu „Dziadów” przebywał.

Arcydzieło polskie ubrane jest w myśl, ale materja jego istotną jest uczucie poety, któremu myśl była posłuszną. A klucz do rozumienia uczuć, jeśli one wogóle poddają się rozumieniu, zabiera poeta ze sobą do grobu. Starczył przez lat sto bez mała, odkąd dzieło żyje, jego kształt artystyczny. Dzieło bowiem sztuki ma swoją mowę agnostyczną, przemawia językiem wzruszeń estetycznych, czy jest czy nie jest dokładnie rozumiane. Każdy tam, jakby stał nad morzem, widzi swoją drogę do słońca: ilu ludzi na brzegu, tyle dróg świetlnych do serca.

Nie wystarczy to wszakże badaczom literatury. Wychodząc z założenia, że Mickiewicz słowa jednego na wiatr nie pisał, że każde ma swoją jakąś rację, zajmowano się coraz usilniej i coraz umiejętniej rozwiązaniem zagadek, jakie przedstawia Improwizacja z całym jej aparatem, a zwłaszcza Widzenie ks. Piotra. Krytyka XIX w. trzymała się popularnej wykładni symbolu patriotycznego, zgadywała w sposób wystarczający, abyśmy rozumieć oddźwięki symbolu we własnych odczuciach (np. Bełcikowski 1872, Spasowicz 1880, Chmielowski itp.). W ostatnich dopiero latach posypały się plony badań ściślejszych: Wierzbowski 1916, A. Niemojeński, Pięgoń, Szpotański, Kleiner 1924. W r. 1929 ukazały się dwie rozstrzygające niemal ostatecznie prace — obie w Poznaniu — Cz. Latawca „Dziady Adama Mickiewicza. Nowe oświetlenie problemów” (J. Jachowski) oraz Stanisława Kolbuszewskiego „Ziemski Mesjasz Narodów” (J. Jachowski). Mojem zadaniem jest powiedzieć parę słów o ostatniej z tych książek.

Mickiewicz jest prosty, ale temat nie był prosty. Młody uczyony St. Kolbuszewski, przebywający obecnie na studiach w Paryżu, idąc za wskazówkami wspomnianych wyżej badaczy, zwłaszcza Kleinera, dotarł do Saint-Martin'a, teozofa kabalisty (philosophe inconnu, 1743—1803), w którym odnalazł ów poszukiwany klucz do zagadek mickiewiczowskich. Kolbuszewski zajął się specjalnie Widzeniem ks. Piotra (proszę otworzyć „Dziady” w tem miejscu). Książka mówi: „Patrz — ha! To dziecię uszło — rośnie — to obrońca! Wskresiciel narodów”. Zamiast dwu ostatnich słów w ocallynym autografie widnieje „Ziemski Mesjasz narodów”. Mickiewicz w korekcie to przerobił, a to jednak lepiej odpowiadało myśli poematu. Właśnie: Mesjasz.

Postać ks. Piotra — według interpretacji Kolbuszewskiego — jest symbolem kościola katolickiego. Mickiewicz osobowość swoją raz stapia z Konradem, tu znów z ks. Piotrem. Widzenie jak i Improwizacja są wyrazem duszy poety. A ten zapalił się od Saint-Martin'a ideą, że ludzkość czeka na nowy kościół, nadbudowany nad katolickim. Ks. Piotr modli się do Boga, aby Konrada, człowieka wielkich przeznaczeń, zrobił Mesjaszem: „Zrób go za mnie sługą Twojej wiary”. Chrystusem narodów ma być Polska, której Konrad jest wyobraźnię. Jest Chrystusem i zarazem monarchą. Mickiewicz wyprowadza wszystkie analogie męczeństwa Chrystusa na Golgocie polskiej.

„Przeobstowiony Narod Polski” z przed oczu nie zginął, nie zamknęły się za nim obłoki, jak za Chrystusem, gdy wstąpił do niebios. Polska zatrzymała się między ziemią a niebem, stawała się w ten sposób pośredniczką między narodami a Bogiem”. Jak Chrystus, tak i Polska zostawili światu widzialnego namiestnika swego, wielkiego człowieka. Posłannictwo jego (Męza) zaczyna się z chwilą zamartwychwstania Narodu.

Kolbuszewski (i to się ustala w poemacie innych pisarzy) utrzymuje, że w „Męzu” widział samego siebie. Mickiewicz miał swoje poczucie sły,

jak Konrad. Wiara w przeznaczenie to, — można przypuszczać — pomimo że potem Towiańskiemu odstąpił rolę, trzymała się Mickiewicza jeszcze w r. 1848, kiedy jako Wódz sil Narodu w Legionie (symbol), stanął przed Papieżem, żeby ideę swoją jako Mesjasza realizować. Ale to późniejsze dzieje ducha.

Kolbuszewski wyjaśnia na zasadzie pism Saint-Martin'a znaczenie cyfr kabalistycznych: trójki, czwórki i czterdziestki. Wiele trudu musiało go kosztować wczytywanie się w tego teozofa, ale swego dopiął. Obecnie nie można utrzymywać, że Mickiewicz tworzył rzeczy imaginacyjne, sypiąc dowolnymi słowami i cyframi. On to wszystko widział, to były jego ówczesne pola widzenia.

Kolbuszewski odcyfrował myśl, której rysunek się gubił, ilekroć zaryśwał nieznanego nam świata, dostępnego tylko znawcom „Wiedzy Tajemnej”, jaką była Kabala, idąca skądś przez światy i wieki. Dostała się ona do Europy na użytek wyższych stopni loż wólnoślubnych. Spożytkowali ją wtajemniczeni „illuminaci” ówczesni, jak hr. de Maistre i margr. L. de Saint Martin. Nauka ich trafiała na żywną glebę w Rosji, gdzie już kwitnął memeryzm (magnetyzm zwierzęcy) i szerzyły się modne praktyki spirytyczno-medjumiczne. Mody te i namiętności stąd dostały się do Wilna, wytwarzając specyficzną a tak sprzyjającą romantyzmowi atmosferę.

Mickiewicz był wyjątkowo dobrem medium. Duchy, które się zjawiały na seansach wileńskich, były upiorami w „Dziadach” wileńskich, a Gustaw niezłaczem innym był jak reprezentantem świata zagrobowego. Tu było źródło mistycyzmu romantyków (w owym Pamiętniku Magnetycznym Lachnickiego), tutaj początek Towiańskiego.

Spreparowany już na mistycyzm Mickiewicz (a brało się wtedy rzeczy na wiarę i uczucia) wyjechał do Rosji (1825-29) i w Petersburgu zetknął się z Oleszkiewiczem. Otwórzmy „Dziady”. Tam na końcu III. części jest poemacik „Oleszkiewicz”. Obraz tego dzielnego człowieka Mickiewicz genialnie upamiętnił. Nami wstrząsa, a czegoż doznał Mickiewicz, gdy mu ten mistyk-guślarz wnętrza swoje otworzył!

My czytelnicy poezji nie jesteście przecież filologami, ani historykami. Nas interesuje nietylko treść ideowa myśli Mickiewicza w utworze, ale tajemnica poezji. Skąd się ona wzięła? Co było przyczyną wielkiego wzruszenia, że Konrad-Mickiewicz po Improwizacji padł zemdlony, tego wybuchu uczuciowego, iście wulkanicznego, który towarzyszył w wizjach poecie? Przecież przeczytanie nudnej i ciężkiej rozprawy starego teozofa takich skutków by nie miało. Czytając więc studjum Kolbuszewskiego, trzeba sobie także wyobrazić stany duchowe

### POLSKI OKRĘT — POLSKIE NAZWY

Odzyskanie dostępu do morza nastręczyło nam problemy nietylko ekonomiczne i techniczne — ale językowe. Musimy utworzyć własne słownictwo żeglarskie, skoro musimy utworzyć flotę i już ją tworzymy. W pierwszym zeszycie „Słownika morskogo”, który właśnie ukazał się nakładem Wojskowego Instytutu Naukowo-Wydawniczego, omawia to zagadnienie prof. dr. Adam Kleczkowski, którego ciekawe artykuły na ten temat parokrotnie już obudziły zainteresowanie czytelników naszego Działu.

Pod napisem „Polski język żeglarski” daje mianowicie prof. dr. Kleczkowski, współtwórca naszego słownictwa żeglarskiego, dzieje jego w Polsce dawnej i dzisiejszej. Wpływ morza na język był w czasach przedrobiorowych znikomo mały — mamy szereg polskich wyrazów rybackich i flisackich, ale nie żeglarskich, morskich. Nowsze prace nie dają też pełnego słownika, który dziś musi objąć przeszło dziesięć tysięcy terminów. Potrzeba ustalenia polskiej terminologii jest nagląca: — tworzymy przecież własną flotę handlową i wojenną, budujemy wielki port w Gdyni. Pracę tę powierzono więc komisji Terminologicznej przy Lidze Morskiej i Rzecznej.

W komisji wyłonili się dwa kierunki: pierwszy chce przyjąć gotową terminologję holendersko-niemiecką, drugi — stworzyć nową, czysto polską. Ostatecznie rozstrzygnięto sprawę kompromisowo: przyjęto wyrazy obca,

Mickiewicza, rozegaltowanego i go-rejącego żądzą zajrzenia w zaświaty.

Szczeliną, przez którą tam zajrzał był Oleszkiewicz.

Mickiewicz — to jest bodaj najważniejsze — wtedy nie znał by wcale dzieła Saint-Martin'a (poznał je po napisaniu III. części Dziadów). Odstonił mu te światy żywym słowem i gestem, niezwykłą siłą poddawczą malarz-mistyk-guślarz Józef Oleszkiewicz. Umarł on wkrótce (1830), ale w r. 1829 jak gasnąca lampa, — błysnął przed Mickiewiczem mistycznym płomieniem swej fantastycznej duszy. Oleszkiewicz był w Petersburgu mistrzem loży Białego Orła. Inicjował go sam Saint-Martin w Paryżu, kiedy Oleszkiewicz był tam na studiach (u Davida). On to wyłożył Mickiewiczowi tajemnicę wieków.

Uprytomnijmy sobie tego proroka we mgłach nocnych nad Nową z latarką w ręku, gdy woła do przechodniów: Kto jutro dożył, wielkich cudów dożył. Pan wstrząśnie szczeble assurskiego tronu, Pan wstrząśnie grunty miasta Babilonu...

„Jeden” tylko — dodaje Mickiewicz — za nim poszedł! To — sam poeta. „Dźwięk głosu, słowa tajemnicze tak nim wstrząsnęły”!

X. Chotomewski w Rzymie pracował potem nad Mickiewiczem, aby w nim ugruntować stanowisko katolickie. To się też w „Dziadach” wyraziło. Ale zanim przyszedł do pisania w Dreźnie (1832), nastąpił straszny wstrząs — upadek powstania, jakby w oczach ducha Polski w niebo wstępował po męczeństwie. Oleszkiewicz wizje były czemś realnem.

Wszystko więc razem — pozostawione gdzieś w oddali: cela więzienia, załamany młodzieńczy obraz wiary i przygotowań, uczucie, że z losem osobistym człowieka, który wypadł z orbity, łączy się los kraju, jakby i on gdzieś ułatał w przestworza do nowych naddźwiękowych przeznaczeń, — wszystko to przenosiło się na zapamiętane stany zmysłowe, gdy był na szczytach w Krymie lub w Alpach, i rodziło typowe, Prometeuszowego wzoru, stany poetyckie wizjonersko-prorocze.

W takim związku warunków psychicznych, gdzie motywy osobiste z narodowymi, religijne z mistycznymi, wskroś siebie przeniknęły i stworzyły jakiegoś wybuchowe, nie tworzył ani Byron „Manfreda”, ani Goethe „Fausta”. Specjalny to fenomen nala-dowania duszy polskiej, zjawisko kosmiczne: „Dziadów” nie można traktować kameralnie.

Zasługą Kolbuszewskiego jest, że usunął trudności w rozumieniu Słowa. Uprytomnił nam prawdę. A największą prawdą jest tam uczucie, które szukało w zaświatach orbity dla wytrąconej z toru dziejowego Polski.

Zygmunt Wasilewski

Warszawa.

które uzyskały już prawo obywatelstwa, jak: zaglej, maszt, ster itd., w pewnych wypadkach, zwłaszcza dla „wymierających” żaglowców, przyjęto dwa terminy: jeden czysto polski, drugi oparty na terminologii germańskiej. Zresztą komisja wychodzi z założenia, że podane przez nią wyrazy są propozycjami a życie samo ustali i udoskonali nasze słownictwo.

Pierwszy zeszyt „Słownika morskogo” obejmuje „Statki i teorię statku”. Dalsze, które obejmą całość słownictwa pojawiać się będą mniej więcej co kwartał, w miarę jak komisja przygotuje materiał. (tk)

### Książki nadesłane

Jerzy Kowalski: „De Didone Graeca et Latina” Kraków 1929. Rozprawy Wydziału Filologicznego. Nakł. Polskiej Akademii Umiejętności.

Marjan Kukieli: „Maciejowice” Kraków 1929. Rozprawy Wydziału Historyczno-Filozoficznego. Nakł. Polskiej Akademii Umiejętności.

Ks. Paweł Wieczorek: „W Sylwestrową Noc”. Wizja sceniczna w jednej odsłonie. Tarnów 1928. Nakł. Księg. Zygmunta Jelenia.

„Sprawozdanie Zarządu Stoł. Miasta Poznania za czas od 1 kwietnia 1928 do 31 marca 1929”. Poznań 1929. Drukarnia Polska S. A.

„Muzeum Wojska”. Inwentarz. Wiek XVIII i pierwsza połowa w. XIX. Warszawa 1929. Druk. Min. Spr. Wojsk.

Feliks Chwaliłóg: „Aforyzmy, refleksje i nowe przysłowia”. Serja druga. Kraków 1929. Skł. gł. Gebethner i Wolff.







Dnia 29 stycznia 1930 roku, o godzinie 4 rano, zasnęła w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, moja najdroższa córka, nasza najukochańsza siostra i szwagierka, ś. p.

# Róża Katarzyna Dzierzgowska

**Pomocnica Salezjańska**

przeżywszy lat 38.

Ekspozycja zwłok odbędzie się w sobotę, dnia 1 lutego r. b. o godzinie 9 rano z kostnicy św. Józefa do kościoła Katarzynek przy ul. Wronieckiej, gdzie o godz. 9,30 odprawi się nabożeństwo żałobne; pogrzeb zaś stamtąd tego samego dnia o godz. 3,30 po południu na cmentarz św. Wojciecha.

W nieutulonym żalu pogrążeni

Poznań, ulica Pocztowa 31a.

**matka i rodzina.**

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjat“, Poznań, ul. Towarowa 25, tel. 31-80.

dw 4024



S. p.

# Władysław Zaidlewicz

**Szef biura i prokurent Cukrowni Nakło**

po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony świętymi Sakramentami, rozstał się z tym światem w Poznaniu, dnia 26 stycznia 1930 roku, w wieku lat 46.

Wielkimi zaletami nieskazitelnego charakteru, rozumną i wyjątkowo gorliwą pracą zyskał ogólny szacunek i uznanie.

W Zmarłym straciliśmy drogiego nam i zasłużonego współpracownika.

Cześć Jego pamięci.

**Zarząd, Rada Nadzorcza i Dyrektor  
Cukrowni Nakło.**

dw 4016



Dnia 26 stycznia 1930 r., po długich i ciężkich cierpieniach, zasnął w Bogu, nieodżałowanej pamięci, szef biura handlowego cukrowni Nakło, ś. p.

# Władysław Zaidlewicz

W Zmarłym straciliśmy zacnego przełożonego i uczynnego kolegę.  
Cześć Jego pamięci.

**Współpracownicy.**

dw 4017

W piątek, 31 stycznia 1930 r., jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci ojca naszego, ś. p.

**Romualda Erzepkiego**

odprawi się

**msza św.**

w kościele parafialnym w Witkowie o godz. 8,30.

Druga

**msza św.**

odprawi się w Poznaniu w piątek, 7 lutego o godzinie 9-ej w kaplicy przy pl. Nowomiejskim.

zw 21499

**Córki.**

# Rs. Józefa Makłowicza

z Kołomyji, bawiącego w Poznaniu, prosimy w pilnej i ważnej sprawie podać swój adres do administracji Kurjera Poznańskiego pod z 21502

Postanowieniem Pana Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 stycznia 1930 r. zostałem zamianowany

**notarjuszem**

na obwód Sądu Apelacyjnego w Toruniu z siedzibą urzędową w Świeciu n/W.

**Kazimierz Ofierzyński**  
advokat i notarjusz

w Świeciu n. W. (Pomorze)  
Rynek 9. Telefon 57.

nw 7884



We wtorek, dnia 28 stycznia 1930 r., o godz. 6 rano, zmarł po długich i z wielką cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzonej kilkakrotnie Sakramentami św., mój najukochańszy mąż, drogi ojczulek, kochany syn, zięć, brat, szwagier i wujek, ś. p.

## Władysław Tylczyński

przeżywszy lat 33. Wyprowadzenie zwłok drogiego Zmarłego z domu żałoby do kościoła parafialnego w Międzychodzie w sobotę, dnia 1 lutego o godzinie 10 przed południem, po mszy św. pogrzeb.

W głębokim smutku pogrążeni  
żona z dziećmi i rodzina.

Pw 8876-53,172

Międzychód, Wągrowiec, Poznań, Szamotuły, Domowo.  
Osobnych zawiadomień nie wysyła się.



Dnia 27 stycznia r. b. zmarł, przeżywszy lat 58; nasz nieodżałowany kolega, b. prezes Koła Związku Polskich Inżynierów Kolejowych w Gdańsku, ś. p.

## Inż. Bernard Rutkowski

Naczelnik Wydziału Mechanicznego Dyrekcji Okręgowej Kolei Państwowych w Gdańsku.

Cześć Jego pamięci!

Koło Związku Polskich Inżynierów Kolejowych  
w Gdańsku.

nw 7879

Pogrzeb odbędzie się w piątek o godz. 9, w kościele św. Stanisława (Danzg - Langfuhr)



Dnia 28. I. rano o godz. 6-tej zasnął w Bogu po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, mój kilkoletni pracownik, ś. p.

## Ignacy Śrama

przeżywszy lat 51. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 30. I. o godz. 3,30 po poł. z kostnicy cmentarnej par. Farnej przy ul. Bukowskiej.

K. Bogajewski

mech. fabryka odzieży męskiej i chłopskiej.

Poznań, dnia 28 stycznia 1930 r.

Pw 4474-5,48

## Nowe siły dla mężczyzny

przy używaniu YOPUHAMIN najlepszego środka wzmacniającego — 50 porcyj zł 12,—

Dr. GEBHARD i S-ka — GDANSK. Nr. 108.

## Wielkopolska Hurtownia Szkła Sp. Akc.

Tel. 55-59. Poznań, Półwiejska 9. Tel. 55-59.

Filja Bydgoszcz, ulica Emila Warmińskiego 12.

poleca

Pw 8729-3 96

## SZKŁO OKIENNE

dachowe, meblowe, ogrodowe, sygnałowe, szyby do okien wystawowych, cegły, dachówki, posadzki szklane, kit s. klar. ski, diamenty, listwy do ram obrazowych, obrazy marki F.F.

Własna fabryka luster i szlifowania szkła wykonuje i oddawia lustra, dostarcza gotowe oszklenia kramiń, szyby gięte i t. p.

## Ekspedienta

fachowca z branży artykułów męskich poszukuje od 1 marca 1930.

Leon Kuczyński,  
Toruń.

Pw 4469-5,47

## Wspólnika

ciężkiego do większego przedsiębiorstwa samochodowego (warsztat) w pełnym biegu w dobrym położeniu, poszukuje z wkładem 4 — 5 tys. złotych. Oferty do Kurjera pod zw 21490

## Ucznia

z lepszym wykształceniem szkolnym przyjmie firma

Leon Czarliński

Poznań, ul. Franciszka Ratajczaka 14

skład maszyn rolniczych.

Zgłoszenia piśmienne z podaniem życiorysu i kopii świadectwa.

zw 21500

## Sprzedam 2 samochody

limuzynę i landaulet w bardzo dobrym stanie.

Zgłoszenia rw 8497

Stary Rynek, ulica Ratuszowa 31, restauracja.

24 godz.  
odzież balową  
i wieczorową

czyści chemicznie

„BARWA“

wł. S. Kalamański

Zlecenia przyjmują składy własne:

Poznań: Plac Wojski 6,

ul. Wielka 18, rok

W. Garbar.

ul. Marsz. Pocha 49.

Wierzbiciele 49.

Rynek Fezyk 1, rok

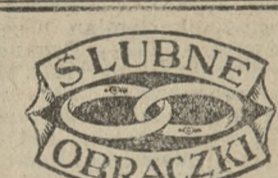
ul. Kraszewskiego

Toruń: Szeroka 21.

Ostrów: Rynek 28.

Leszno: Rynek 25.

Pw 4461-2,15



w wielkim wyborze po cenach bardzo niskich poleca

W. KRUK, jubiler

Poznań, ul. 27 Grudnia 6.

kw 1511

## Drogerzysta

lat 26, ciemnonoblondyn, przystojny, w asceirol drogerji, z powodu braku znajomości, pragnie znaleźć towarzyszkę życia.

Panie z inteligencją, do lat 24, dobrego charakteru, muzykalne, mające nieco zamiłowania do kucierstwa, posiadające gotówkę celem powiększenia przedsiębiorstwa, zechcą złożyć swe oferty z fotografią, która się zwraca do Kurjera Pozn. pod zw 21495. — Najchętniej pośrednictwo osób starszych z rodziny. Rzecz traktuje poważnie. Dyskrekcje ręce słowem honoru.

## UCZNIA

przyjmie zaraz

DROGERJA pod LWEM

Cz. Jankowski,

Kruszwica. Tel. 83.

dw 4018

Zdrowie niemowlęcia,

urodę dziecka

zapewnia

## FOSFATYNA FALIERA



Znana maczka odżywcza gorąco zalecana w okresie odstawiania dziecka od piersi oraz jego rozwoju.

WSZĘDZIE DO NABYCIA

Tw 919

Wyszła z druku i znajduje się w sprzedaży we wszystkich księgarniach książka JANA PĘKOŚLAWSKIEGO, pod tytułem:

## „DLA POTOMNOŚCI“

Z okresu zarania naszej niepodległości 1919—1926 r. na tle tworzenia organizacji „Pogotowia Patriotów Polskich“ i zawiera: przyczyny ekonomicznego upadku naszego kraju, bezprawia i wymiar sprawiedliwości, sejmokracja, przywódca narodu, rząd prawicowy, rządy p. Grabskiego, sprawa dyktatury i zmiany ustroju państwowego, sprawa zmiany ordynacji wyborczej, obóz narodowy, sprawa robotnicza i włościańska, kwestja ukraińska i żydowska, biurokracyzm, proces sądowy i uniewinnienie członków org. P. P. P. — Przewrót majowy i jego znaczenie.

Kto chce wiedzieć jak u nas budowano Polskę, powinien tę książkę przeczytać i zachować dla swojego potomstwa.

246 stron druku. Cena 3 zł 50 gr.



Największa w Polsce  
Odlewnia Dzwonów

## Braci FELCZYŃSKICH

w Kaliszu, ul. Siwiecka 5  
i w Przemysku, ul. Krasieńskiego 63 a.

Firma istniejąca przeszło 120 lat.

Odniesiona nieznymi medalami i nagrodami na wystawach krajowych i zagranicznych a między temi:

Wielki Złoty Medal P. W. K. w Poznaniu 1929 r.

Grand Prix Liège (Belgia) W. M. 1928 r.

Złoty Medal Wilno W. Rol. Przem. 1928 r.

Grand Prix waryż W. M. 1927 r.

Wielki Złoty Medal W. Kość. 1909 r.

Złoty Medal Strij W. Rol. Przem. 1909 r.

Dostarcza dzwony wszelkich rozmiarów i tonów.

Przelewa stare nieużyteczne dzwony.

Wykonuje kompletne żelazne dzwonnice.

Posiada w składzie wielką ilość dzwonów gotowych.

Uwaga: Dzwony, które mają być dostarczone na Wielkanoc należy zamawiać przynajmniej sześć tygodni wcześniej.

dw 998

## HEMOROIDY!

CZOPKI HEMOROIDALNE GASEKIEGO

## „VARICOL“

(z KOGUTKIEM)

USUWAJA BÓL, KRWAWIENIE, SWĘDZENIE, PIĘCZENIE, ZMIEJSZAJĄ GUZY (ŻYŁAKI).

ŻĄDANIE ORYGINALNYCH CZOPKÓW „VARICOL“ z PLOMBĄ

## Motor elektryczny

na prąd stały na 27 P. S., z opornikami i regulatorem regulującym bieg in minus do 65 proc., jest natychmiast do sprzedania.

POMORSKA DRUKARNIA ROLNICZA S. A.

Toruń, ul. Bydgoska 56.

zw 21494

## Przedstawicieli

solidnych, poszukujemy na Wojew. Poznańskie, Krakowskie i Lwowskie. Reflektuje się tylko na silę pierwszorzędna, posiadającą bliskie stosunki wśród kupców branży kolonialno-spożywczej. Gwarancja obowiązkowa. Poważni reflektanci zgłoszenia zechcą nadesłać pod adresem:

WILNO — SKRZYŃKA POCZTOWA 125.

zw 21493

# SPÓŁKA OSADNICZA W POZNANIU Sp. Akc.

(dawn. Bank Osadniczy S. A.)

Poznań, ulica Rzeczypospolitej nr. 1. Telefon nr. 31-16.

**INSTYTUCJA UPOWAZNIONA PRZEZ  
MIN. REFORM ROLNYCH DO  
PRZEPROWADZANIA  
PARCELACJI  
ZAŁATWIA  
PRZY KOSZTACH  
NAJNIŻSZYCH  
PARCELACJE  
I WNIOSKI O WYŁĄCZENIE  
CELOWO SZYBKO FACHOWO**

Pw 5788-9.118

Polecamy na dogodnych warunkach spłaty z własnych terenów parcele budowlane w Poznaniu i nad Bałtykiem (okolica Chłapowa i Gdyni).

dziela, ul. św. Marcin 24, 20,—; Wollheim Jakób, ul. Romana Szymańskiego 28, 20,—; Mende aptekarz, ul. 27 Grudnia, 20,—; Musiał dentysta, ul. Marsz. Focha 29, 20,—; Hillert, ul. Wrocławska 33, 20,—; Jaroszka i S-ka ul. św. Marcin 20,—; Danziger Privat Aktienbank, 20,—; Dybicki, ul. Wrocławska 1, 20,—; Józwiak, ul. Jezuitska, 20,—; Dr. Plocki Marjan, ul. Fredry 6, 15,—; St. Berkan, Pl. Wolności 11, 10,—; Warszawska Spółka Myśliwska, ul. Gwarna 12, 10,—; Feist, ul. 27 Grudnia 5, 10,—; Borks i Horn, Al. Marcinkowskiego 2a, 10,—; W. Lewandowski, Pl. Sapiieżyński 2, 10,—; Radca Cynka, 10,—; Cichowlas Walenty, W Garbary 51, 10,—; Leitgeber Jarosław, Al. Marcinkowskiego, 10,—; Posener Staatsbaugesellschaft, 10,—; A. Kwiatkowski, W. Garbary 10,—; „Levvv“, ul. Wielka 5, 10,—; Wawrzyniak, ul. Wrocławska 18, 10,—; E. Niksford, ul. Szkolna 10,—; Kutas, ul. Woźna 18, 10,—; Hirsowski, St. Rynek 48, 10,—; Kwisak, ul. 27 Grudnia 9, 10,—; Foerster, ul. Fr. Ratajczaka 35, 10,—; Danielewicz, ul. św. Marci., 13, 10,—; „Hafeza“, ul. Szkolna 17, 10,—; Gartmann Franciszek, W Garbary 21, 10,—; D. Alasta, ul. Fr. Ratajczaka 15, 10,—; Wojciechowski, wt. drogerji T. Neymann, ul. św. Marcin 46, 10,—; Polbras, ul. św. Marcin 72, 10,—; Pietruszyński, ul. Wielka 20, 10,—; B. Lewandowski, ul. Jezuitska 3, 10,—; K. Skarzyński, St. Rynek 41, 10,—; Dr. Szuman, 6,—; Kalinowski, 5,—; B. Koppe, ul. Gąsiorowskich 5, 5,—; A. Knobelsdorf, lekarz-dentysta ul. Gąsiorowskich 5,—; Jurs, ul. Woźna 17, 5,—; Księgarnia Wydawnictwo Polskie, ul. Fr. Ratajczaka 11a, 5,—; Turowska, St. Rynek 92, 5,—; Fiebach, ul. Maleckiego 2, 2,—; Kiosk przy ul. Marsz. Focha 2,— zł.

**b) dary w naturaljach:**

St. Szulc, St. Rynek 80/82, 1 garnitur (1 koszula i 1 p. ka-lesonów); Kaźmierski, St. Rynek 38, 23,50 mtr. materiału; Władysław Reichelt, St. Rynek 90, 6 sukien, 2 płaszczki (używ.) i 2 p. trzewików; St. Ruciński, ul. Nowa 8; 2 płaszcz, 1 kostjum; Szyfter, ul. Wielka 11, 2 centr. grochu; Bogusław Herse, ul. Gwarna 14, 20 mtr. materiału; A. Werwicki, St. Rynek 71/72, 16 resztek materiału; Henryk Zak, ul. Bukowskiego 37, 80 kaw. mydła; Plich, ul. św. Marcin 56, 25 strucl; Kałamański, Plac Wolności 6, 3 koszule, 6 p. majt, i 12 p. pończoch; „Żelazo“ hurt, ul. Pocztowa 37, 25,— zł; „Silesia“ hurt, trykt. opal, ul. Gwarna 8, 100 ctr. węgla; Karge i Pertek, Dom Zakupu Bławatów, 154,40 mtr. materiału; Durkarnia Mieszczkańska, T. A., ul. Murna 2, 9 książek; Gustaw Molend i Syn Pl. Św. Krzyski 1, 1 p. materj., 3,45 m. materj.; Tarłowski i S-ka, St. Rynek 89, 3 swetry, 9 p. rękawiczek, 20 czapek i 3 p. skarpet; Jan Ebertowski, fabryka bielizny, ul. Wroniecka, 60 koszulek niemowl., 22 koszule, 24 chusteczki męskie, 3 p. pantalonów, 8 sznurówek damsk.; Helena Radgowska, Górna Wilda 21, 10 sukienek, 1 bluzkę, 1 p. majt, i 1 p. pończoch; „Wuka“, właśc. W. Kurczewski, 500 paczek pierników; Maciejewski, ul. 27 Grudnia 6, 6 czapek, 4 p. rękawiczek; Plotka, ul. Gwarna 10, 4 czapki; Plicki, ul. Kramarska 2 awtorj.; Gondolla i Wydmann, 50 chustek; „Ira“, J. Walczyński, Poznańska Palarnia Kawy, 160 paczek kawy; Kiciński i Kolan, St. Rynek 10, 3 płaszcz, 2 p. spodni i 2 kapelusze; W. Szymański, St. Rynek 88, 12 p. majt, 12 staniczków i 4 jaci-ki; Franz Ephrain, ul. Kramarska 17, 1 czapka, 1 swetr, 2 p. pończoch, 3 p. rękawiczek, 1 p. spodenek; Zimny, St. Rynek 58, 1 kupon materj., 5 m. materj.; Cichocki, ul. Wrocławska 5/6, 3 płaszcz, 4 bluzki, 2 folki i 2 spodnie; Jakubowicz, St. Rynek 37, 25 berecików; Drukarnia Katolicka, ul. Raczynskich 13/14, 30 książek; J. Gawroński, św. Wojciech 2a, 2 centr. maki pszennej; Urbaniak, budowniczy, Droga Dębińska 10, 1 wagon drzewa, 183 m. opalowego; J. Plywaczek, ul. Dominikańska 7, 12 jup i 5 p. spodni; Wielkopolska fabryka konf. damsk., Józef Szuster, St. Rynek 70, 10 płaszcz damskich; Lipowczyk, ul. Mylna 1, 20 strucl; Scheibler-Grohmann, Sobeki, ul. Wielka 8, 58,50 m. materj.; Centrala Skór, Grochowe Łąki, 5 p. trzewików; Władysław Szubert, ul. Szewska 20, 160 mtr. materj., 1 płaszcz; Wielkopolska Centrala Żelaza, św. Marcin 21, 1 partj. naczyń blaszanych; B. Szop, St. Rynek 15, 2 czapki; Majewicz, St. Rynek 77, 10,90 mtr. materj., 7 resztek; Nikodem Szmelter, ul. Gwarna 16, 50 organek ustn.; Wojskowe Zjednocz. Spożywcze, ul. 27 Grudnia 3, 1 płaszcz, 12 chustek, 12 krawatów, 1 paczka nici, 20 kaw. mydła, 121 kołnierzyków; Swenda i Drnek, St. Rynek 43, 32 kapeluszy i czapek; Szubert i Adamczewski, St. Rynek 85, 99 mtr. flaneli; N. N., 320 pilek tenisowych; Łuczak i S-ka, St. Rynek 8, 50 ubranek; Dom Handlowy, Kozłowski i Górski, ul. Gwarna 12, 30 ctr. węgla i 30 koszy drzewa; W. Frackowiak, ul. 27 Grudnia 20, 15 czapek, 8 krawatów i 1 p. pończoch; Bernard Hildebrandt, ul. Pocztowa 33, 2 swetry, 1 koszula, 2 fartuchy i 6 p. skarpet; Nagowska, Kobylepole, Browar, 3 ubrania i 1 płaszcz (używ.); Czerwiński, St. Rynek 85, 4 ulstry, 1 jupa i 2 p. spodni; „Wenecja“, ul. Dąbrowskiego 97, 10 kg. cukierków; „Francios“ w Fr. Golabek, ul. Pocztowa 11, 5 kg. cukierków; Jaroszewski Bartlewicz, St. Rynek 8, 88,20 m. flausz Friebe, ul. Kramarska 15, 1 ubranko, 1 czapka; Palermo, farbyka musztardy, ul. Szewska 7, 30 szklanek musztardy; Wojciechowski, St. Rynek 84, 24 czapki; Malczewski, ul. Szkolna 13, 14 czapek; Handtko, ul. Dąbrowskiego 51, 10 f. kielbas; Eichstaedt, Al. Marcinkowskiego 10, 1 koszula 2 resztki materj., 2 p. skarpet; B. Prusiewicz, ul. Młyńska 9, 1 kg. waty, 20 bandaży, 2 kr. ligniny, 1 worek do lodu, podkłady gumowe, 5 paczek gazy, 1 bańka blaszana, 1 tuz. smoczków, 2 odci-gacze i 2 pasy brzuszne; Policja Państwowa, Pl. Wolności, pokój 17, 30 f. jabłek; Przybyła, św. Marcin 24, 100 f. kielbas, 50 f. okras; Hotel Monopol, ul. Sew. Mielżyńskiego, 3 paczki odzieży używanej; Księgarnia Arcta, Pl. Wolności 7, 50 książek; „Zgoda“, św. Marcin 69, 100 puszek pomidorów; Strahl i S-ka, Fabryka chemicz., Szopienica-Poznań, 100 kaw. mydła; Leon Szczawiński, Al. Marcinkowskiego 25, 20 czapek; Księgarnia Wydawnicza, ul. Fr. Ratajczaka 11, 25 zeszytów; Manufaktura Krajowa, Kowalewski i Umański, ul. Wielka 20, 30 m. barczanu; H. Wildowa i Syn, ul. Wodna 2, 6 płaszcz damsk., 18 m. materj.; Swendrek, ul. Podgórna 2, 2 marynarki używane, 2 płaszcz używane; Leon Chonc, ul. Wielka 7, 8 czapek, 5 p. majt, 2 p. rękawiczek, 2 pończoch, 2 paczki koronek, 10 kłęb. cwistu; Wedel Plac Wolności 10, 10 f. cukierków; Dawid, ul. Wrocławska, 8 płaszcz damskich; Wrembel, św. Marcin 67, 1 ubranie używane; Wielkopolski Skład Kawy „Weska“, 1 paczk. cuk.; Bon Marche, Pl. Wolności 1, 2 suknie; Rzycki, ul. Ratuszowa 30, 4 ubrania, 3 koszule, 7 p. kaless, 9 mtr. ceigu, 2 paczki odzieży; Mrugański, ul. Grobla 29, pieczywo; W. Tomasz, św. Marcin 59, torebki; Zachodnio-Polski Syndykat Węglowy, Pl. Wolności 10, 100 centr. węgla; Wacław Pospieszynski, Pl. Działowy 5, 100 kg. maki.

Wszystkim ofiarodawcom wyrażamy raz jeszcze najszersze podziękowanie za tak liczne lary gwiazdkowe dla naszych ubogich.

Magistrat VIII A.

**KONKURS**

Magistrat miasta Grudziądz poszukuje (od 1. 3. 1930 r.) lekarza, na stanowisko:

Ordynatora oddziału wewnętrznej i zakaźnej.

Warunki: kl. VI. plus 15% dodatku komunalnego plus 20% za prowadzenie oddziału zakaźnego dw 4002

Zgłoszenia wraz z dokumentami i t. d. należy nadsłać do Administracji Szpitala Miejskiego w Grudziądzu, Szpitalna 5/6.

Magistrat Administracja Szpitala Miejskiego (→) Murawski, decernent.

Na ubogich miasta Poznania złożyli w miejsce życzeń świątecznych:

**a) dary w gotówce:**

N. N. 2 000,— zł; Stanisław Turno, za Hotel Continental i Mleczarnię Szwajcarską, Al. Szopena 4 — 500,—; Bank Franco Polonaise — 500,—; Trawczyński, ul. św. Jerzego 8/10 500,—; Bank Cukrownictwa, ul. Sew. Mielżyńskiego 7, 500,—; Dr. Sławski, ul. Rzeczypospolitej 1, 300,—; Woźniak, ul. Kramarska 15/16, 300,—; Bank Związku Spółek Zarobkowych, 250,—; Centrala Rolników, S. A., 250,—; Eike i Lewandowski, ul. Towarowa 2, 250,—; „Strzecha“, Pozn. Kooper. Budowl. ul. Sew. Mielżyńskiego, 250,—; Florjan Szulc, z firmy Sieradzki i Szulc, 200,—; Siemens, ul. Fredry 2, 200,—; H. Cegielski, S. A., 200,—; Krysiewicz, ul. św. Marcin 16, 200,—; H. Moses z d. Schoenfeld, ul. Nowa 6, 200,—; Polska Centrala Spożywczych Spółdzielni Kolejowych, Plac Sapiieżyński 2, 200,—; Aleksandrowicz Synowie, ul. Gwarna 11, 150,—; Związek Klubów Kręglarskich (zebrano z okazji poświęcenia nowej Kregielni Związkowej), 140,—; K. Gaertig i S-ka, ul. Pocztowa 26, 100,—; Hedinger, ul. św. Marcin, 100,—; Zwierzchowski i S-ka, ul. Podgórna 10a, 100,—; Domeradzka, ul. Górna Wilda 42, 100,—; Andrzejewski Marjan, inżynier dypl. Plac Wolności 11, 100,—; Szczesny i Tarnowski, ul. Strzelecka 3a, 100,—; N. N., 100,—; Bank Kwilecki i Potocki, 100,—; Nowakowski i Synowie, Górna Wilda, 100,—; „Unja“ S. A., ul. Gwarna 9, 100,—; Ziolkowski, Al. Marcinkowskiego 22, 100,—; K. Piątkowski, Plac Św. Krzyski 3, 100,—; Karolewski i Pluciński, St. Rynek 6, 100,—; Bazar Poznański i S-ka, Al. Marcinkowskiego 10, 100,—; J. Kojczyński i S-ka, ul. Marsz. Focha 127, 100,—; Edmund Szulc, ul. Wielka 26, 100,—; Spółka Handlowa, ul. Piaskowa 2/3, 100,—; Szymt, budownicz, ul. Prusa 19, 100,—; Wł. Stopa, ul. 3 Maja 3a, 100,—; Drukarnia Polska, ul. św. Marcin 70, 100,—; Strzelczyk, ul. Piekary 17, 100,—; Kajewski, ul. 27 Grudnia 5, 100,—; Poznański Bank Ziemiań, 100,—; Poznański Bank dla Handlu i Przem. S. A., 100,—; Cygański i S-ka, ul. Wielka 18, 100,—; E. Rychliński, ul. Skryta 7, 100,—; „Kosmos-Loge“, Al. Marcinkowskiego, 100,—; Browar Krotoszyński, 100,—; Zebrana kłota w kościele parafj. na św. Łazarzu na ślubie p. H. Fischbacha z p. Janiną Judycką, 54,—; Sławski, ul. Zamkowa 5, 50,—; Sieradzki i Szulc, ul. św. Marcin 43, 50,—; Bank Kratochwil i Pernaczyński, 50,—; Hoppe, Górna Wilda 97, 50,—; Czariński, ul. Fr. Ratajczaka 14, 50,—; Brown Boveri, ul. Słowackiego 7, 50,—; Księgarnia i Instytut sztuk pięknych, ul. Fr. Ratajczaka 5, 50,—; Spółka Osadnicza, ul. Rzeczypospolitej 1, 50,—; Lisiewicz i S-ka, ul. Żydowska 2/3, 50,—; J. Goździejewski, ul. Wielka 20, 50,—; Fligiński i S-ka, ul. św. Marcin 23, 50,—; Zachodnio-Polska Hurtownia Rur, ul. św. Marcin 27, 50,—; Składnica Wyrobów Stalowych, Czesław Stein, St. Rynek 38/39, 50,—; Powszechne Tow. Elektryczne A. E. G., ul. św. Marcin 41, 50,—; A. Glaetzner, ul. Mickiewicza 36, 50,—; A. Chmielewski Kazimierz, ul. Fr. Ratajczaka 3, 50,—; Radojewski, Komandorja, 50,—; Stiller Oskar, ul. Maleckiego 11, 50,—; Dr. Krzyżankiewicz, ul. Nowa 7, 50,—; Dr. Sławski Stanisław, ul. Rzeczypospolitej 1, 50,—; A. Thomas, ul. Nowa 5, 50,—; Tow. Kontynentalne dla Handlu Ze-lazem, 50,—; Dr. Kantorowicz, ul. Sew. Mielżyńskiego 1, 50,—; Bracia Szymańscy, ul. Przemysłowa, 50,—; Kowalski, piwnica ratuszowa, 50,—; Kaczmarek, ul. 27 Grudnia 20, 50,—; Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, 50,—; Pyszkowski, aptekarz, ul. Chwaliszewo 76, 50,—; Karge, ul. Nowa, 30,—; Spółka Węglowa „Unitas“, ul. Przemysłowa 21, 30,—; Murkowski, ul. Wielka 14, 30,—; „Złota Kula“, ul. św. Marcin, 30,—; Bąkowski i S-ka, ul. Jasna 11, 30,—; Drukarnia Concordia, 30,—; Losiński, inżynier, Plac Działowy 6, 30,—; „Rose“, ul. Nowa 7/8, 30,—; Brelński, inżynier, ul. Przeczni-ca 7, 30,—; „Zagroda“, ul. Fr. Ratajczaka 21, 30,—; Erhorn, cukiernia, ul. Fr. Ratajczaka, 30,—; Miejski Urząd Bezp. i P. P. zebrana kwota, 28,—; Dr. Rosner Feliks, adwokat, ul. Pocztowa 4, 25,—; Stow. Dozoru Kotłów, ul. Ogrodowa 11, 25,—; A. Tylko, ul. Fr. Ratajczaka 36, 25,—; A. Glazer, Biuro Tech.-handl., ul. 27 Grudnia 16, 25,—; Magdeburger Ha-gel-versicherungsgesellschaft, ul. Słowackiego, 25,—; L. Romański, ul. Fredry 2, 25,—; Tuszewski i S-ka, ul. Grunwaldzka 21, 25,—; Zagórski, ul. Ogrodowa 17, 25,—; Christliches Hospic., ul. Wjazdowa 8, 25,—; M. Rotnicki, ul. Fr. Ratajczaka 38, 25,—; Michałowicz, ul. Szyperska 14/15, 25,—; „Wulkan“ Szulczewski i Skupiński, ul. Szamarzewskiego, 25,—; Polska Spółka Maszyn do pisania, St. Rynek 14, 25,—; Pachulski, Plac Wolności 11, 25,—; Autoruch, ul. Palacza, 25,—; M. Maciejewski, ul. Rzeczypospolitej 8, 25,—; Scheibig, 20,—; Szyperski, budowniczy, 20,—; Przewodnik, żelazo stal., św. Marcin 30, 20,—; Janaszek, ul. Jezuitska, 20,—; „Bobe“, właśc. Hoffmann, Al. Marcinkowskiego 7, 20,—; Stow. Budowy i Sprzed. Samochołów, ul. Dąbrowskiego 7, 20,—; Otmianowski, ul. Szkolna 20,—; „Tomasówka“, ul. Gwarna 18, 20,—; Hurtownia Skór, ul. Wodna 22, 20,—; Stępcznowski, ul. Nowa 20,—; Kupiec, ul. Wielka 10, 20,—; Kaczmarek, Ogród Zoologiczny, 20,—; Bazar Poznański, St. Rynek, 20,—; Herczyński ul. Pocztowa, 20,—; Kowalski i Koźlicki, pl. Wolności 17, 20,—; St. Twardowski, St. Rynek 79, 20,—; St. Szulc, Pl. Wolności 5, 20,—; Kowalewski, ul. Słowackiego 8, 20,—; Szwedzkie Łożyska Kulkowe, ul. Gwarna 20, 20,—; Dr. Stanisław i W. Celichowscy, 20,—; Sosnowski, ul. Grobla 18, 20,—; Nie-

Niniejszem donoszę uprzejmie, że dnia 29 stycznia 1930 r. urządzam w lokalu moim

## ŚWINIÓBICIE

na które Szanownych Gości jaknajuprzejmiej zapraszam.

Z poważaniem

**A. Cielątkowski**

Restauracja „TIVOLI“, dawn. „Gastronomia“ Szkolna 3 Poznań Wrocławska 38.

Mięso z kołła — kaszanki — bulaczanki.

Początek o godz. 20 tej. Różne niespodzianki. Lokal otwarty do 4-tej rano. zw 21498

## Mieszkania 4-6 pok.

w centrum lub poblizu, wys. parter. I. p. szukam za czynszem do 400 zł mies. Oferty pod „4475“ do „Reklamy Polskiej“, Aleje Marcinkowskiego 6. kv 1632

Wydzierżawię z powodu choroby

## przedsiębiorstwo zbożowe

od 10 lat zaprowadzone, dobrze prosperujące, w mieście powiatowem, śpichlerz obszerny, stajnie, garaż, śrutownia; z elektrycznym zapędem. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn pod zw 21 435

Poszukujemy

poważnych rejonowych dobrze ustosunkowanych

## przedstawicieli

za wynagrodzeniem prowizyjnem. Rozpatrzone będą tylko oferty osób poważnych, mogących się wykazać referencjami ewentualnie majątkiem Pw 8251-62,22

D/T. „EMO“ M. OKOŃ, WARSZAWA, Zielna 11.

## Zastępcy podróżującego

władającego płynnie językiem polskim i niemieckim poszukuje spec. alna fabryka branży tekstylnej. Zgłoszenia pod Tw 977 do eksp. Kurjera Poznański.

## Komunalna Kasa Oszczędności

Powiatu Inowrocławskiego w Inowrocławiu przy mie od 1 lutego r. b. lub też później

## 2 urzędników

posiadających praktykę bankową lub w kasach oszczędności. Wynagrodzenie w/g umowy. Zgłoszenia z życiorysem, odpisaniami św. adectw i podaniem referencyj/ uprasza się nadsyłać do Zarządu Kasy. dw 4022

Zawsze się weselo ubawisz w Solaczu, ul. SOLACKA 1, wejście z ul. Śląskiej w DANCINGU RESTAURACJI

**TEJ KAWA**

Lokal otwarty do rana. Tel. 38-27

1 minuta od tramwaju. zw 21350

Parkiet - Jazz-band - Winiarstwa - separatki.

**Dentysty lub dentystki**

poszukuje się zaraz do mniejszego powiatowego miasta. Oferty, fotografie z podaniem wysokości pensji, uprasza się nadesłać pod „Dentysta”, do Biura Ogłoszeń „PAR”, Bydgoszcz, Dworcowa 72. Pw 8871-63.49

**Starsza doświadczona gospośka**

z długą tnią praktyką, znająca wszelkie prace wchodzące w zakres gospodarstwa wiejskiego i domowego, poszukuje posady na wsi lub w mieście do mniejszego gospodarstwa (1-3 osób). Może przedłożyć pierwszorzędne świadectwa. Wymagania skromne. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn pod zw 21387

Do kasy miejskiej potrzebny jest zdolny **pomocnik kasowy** obeznany ze sprawami podatkowymi i wszelkimi pracami kasowymi. dw 4021

Zgłoszenia z odpisami świadectw i życiorysem przysyła się do 10 lutego r. b.

Magistrat w Starogardzie.

**Maszynistka**

pisząca biegle po polsku i niemiecku, może się zgłosić do biura ogłoszeń „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 5.67

**Nowości nadeszły dla Szanownej Klienteli**

Kopjowanie tychże z własnych i powierzonych materiałów przy mojej pracowni artystycznych sukien i kapeluszy nw 7-83

**Salon Mód, M. SINGEROWEJ,**  
Mickiewicza 9, parter. tel. 79-21.

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu rozpisuje konkurs na posadę

**technika budowlanego.**

Kandydaci, którzy mogą wykazać się złożeniem odpowiednich egzaminów technicznych - budowlanych oraz odpowiednią praktyką złożą swe zgłoszenia z odpisami świadectw i własnoręcznie pisanym życiorysem w terminie do dnia 15 lutego r. b. u podpi sanego Zarządu. Pw 8865-5.39

Uposażenie według umowy.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej (-) Wybieralski.

**KONKURS**

Przy Magistracie miasta Bydgoszczy wakuje stanowisko płatnego radcy miejskiego.

Kandydaci na to stanowisko powinni posiadać ukończoną studia prawnicze, gruntowną znajomość ustawodawstwa obowiązującego w b. dzielnicy pruskiej, oraz odpowiednią praktykę sądową i administracyjną. nw 7895

Pobory wedle grupy V. pragmatyki dla urzędników państwowych.

Wybór następuje na lat 12 z prawem do emerytury według specjalnych postanowień statutu emerytalnego miasta Bydgoszczy.

Reflektanci na to stanowisko zechcą podania swe, przy dołączeniu curriculum vitae oraz odpisów dokumentów osobistych, nadsyłać do Magistratu miasta Bydgoszczy najpóźniej do dnia 10 lutego 1930 r.

Magistrat  
O— Dr. Śliwiński, prezydent miasta.

Powiatowa Kasa Chorych w Gostyniu (woj. poznańskie), ogłasza niniejszem

**KONKURS**

na stanowisko **lekarza naczelnego kasy**

Warunki przyjęcia:

1. obywatelstwo polskie,
2. prawo praktyki lekarskiej przyznane przez Państwo Polskie,
3. dłuższa praktyka kasowa, lub na stanowisku lekarza naczelnego, wzgl. na kierowniczem stanowisku w szpitalu,
4. nieprzekroczony 50 rok życia.

Pierwszeństwo mają lekarze specjaliści chorób wewnętrznych i obeznani z lecznictwem fizykalnem.

Stanowisko do objęcia od 1 kwietnia 1930 r.

Obszerne mieszkanie z wszelkimi wygodami zapewnione.

Oferty wraz z odpisami świadectw uprasza się skierować do Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Gostyniu do 15 lutego 1930 r. dw 3990

**UNIEWAŻNIAMY**

niniejszem plenipotencje do inkasa, wydaną p. Cezariuszowi Śliwińskiemu z Poznania, ul. Kręta 6, ponieważ wspomniany przestał być z dniem dzisiejszym reprezentantem naszej firmy i za wszelkie konsekwencje mogące wyniknąć z tego tytułu nie odpowiadamy. zw 21496/7

Fabryka wódek i likierów  
Józef Kujawa, Poznań, św. Marcin 63.

**OGŁOSZENIA DROBNE**

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

**1 SPRZEDAŻE**

**Szpica**  
białego, bardzo czujnego, 6 miesięcy sprzedam tanio li tylko w dobre ręce. Śniadeckich 3, parter prawo. od godz. 4.30-7. zd 94 163

**Składy**  
poleca także poszukuje „Fragant”. Ratajczaka 15. Pasaż. zdw 95 217

**Suknie**  
balowa, model zakrany, srebrna, sprzedam. Matejki 85. I. lewo. rw 8 510

**Rzeźnictwo**  
przy ruchliwej ulicy Poznania, zabudem elektrycznym w pełnym biegu, przyłeciem mieszkaniem, zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer rw 8 514

**Fryzjerski**  
skład zaraz na sprzedaż Zgłoszenia Male Garbary 14. rw 8 518

**Pokój**  
stołowy, sypialnie angielska i inne meble, tanio sprzedam. Piłkiewicza 24. I. lewo. zdw 94 844

**Resztówka**  
około 1000 mórg pszennej ziemi z inwentarzem zaraz do sprzedania, wpłata 150 000 zł lub podług umowy. Fakt. zgłoszenia: Spółdzielnia Osadnicza, Poznań, św. Marcina 49. zdw 95 161

**Elegancka**  
sukienkę Crep-Satyna zupełnie nową na tęszą figurę sprzedam tanio Drzewiecka, Czesława 17a zdw 95 111

**Majetek 1350 mórg**  
Kujawy Polskie, żywy martwy inwentarz zaraz na sprzedaż — wpłata 150 000 zł, reszta dogadana spłata „Piaś”, św. Marcina nr. 47. zdw 95 104

**Koldry**  
materace, bielizna wykonuje po najniższych cenach Stare prężnia Maria Gnońska, plac Świetokrzyski 1. zdw 95 090

**Dom**  
piętrowy (willa) w 4 1/2 morg. ogrodzie w mieście powiatowym, niedaleko Poznania, z wolnym 6 pokojowym mieszkaniem sprzedam spiesznie z powod. wyjazdu przy małej wpłacie. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zw 94 538

**W najlżejszym położeniu**  
większego miasta na prowincji na sprzedaż z powodu stosunków rodzinnych i korzystnie dom z przedsiębiorstwem w fabrycznym. Zgłoszenia natychmiast Kurjer Poznański pod zw 94 538

**Kasa**  
National z obsługa dla 6 osób zupełnie jak nowa natychmiast do sprzedania. Blizsze wiad. Wł. Marciniak Poznań, Górna Wil. da 3. II. p. zdw 94 421

**Plac**  
bocznicą kolejową, staśnie, szopy, telefon, przy stacji kolejowej w Poznaniu korzystnie do sprzedania lub wydzierżawienia. — Oferty Kurjer zdw 94 664

**Sprzedam**  
zakład fryzjerski damsko - męski, cena 4 000 zł, na prowincji z urządzeniem elektrycznym. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 751

**Hotel**  
pierwszorzędny z rozlewnią piwa w małym mieście w pobliżu Poznania 1900 budowany, z powodu podziału spadku zaraz na sprzedaż, 10 kompletnie urządzone pokoi gościnnych, 6 ubikacji restauracyjnych, sala mieszkanie prywatne, dużo przynależności, remiza do powozów staśnie zabudowanie, nadające się także na inne przedsiębiorstwo, wszystko ze sklepami. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 348

**Segregatory**  
„Rekord” — poleca Kartonaz. Dąbrowskiego 79, telefon 7468. zdw 93 132

**Meble**  
na spłaty i za gotówkę, ceny najniższe poleca Piłkiewski, ul. Wodna 7, odstawiam własnym samochodem. zdw 94 777

**Encyklopedję**  
Trzaski sprzedam korzystnie — Przechylna 1 a. III. lewo. zdw 94 453

**Koncesję**  
samochodowa stała i doroczna konna w dobrym stanie sprzedam. Kościelna 59. zdw 95 233

**Maszyny do szycia**  
wielki wybór niskie ceny dogodnie warunki spłaty. „Tifania” T z o. p. Poznań ul Gwarna 15. Pw 8626.3.35

**Płaszczki**  
dziecięce, podłotkowe i mundurki tanio Hurtownia Rybaki 10. II. Pw 8 662-3.33

**Okazyjna sprzedaż**  
nowych i używanych samochodów czterodrzwiowych karetek Forda najnowszego typu miejsce szófera oddzielone oszklona przedziałem. Dogodne warunki „Auto-ruch” Sp. z ogr. odo w Poznaniu Fabryka karoseryj autobusowych ciężarowych ambulansowych i d. Specjalność warsztatów Naprawa Fordów ul Marszałka Focha narożn ul Pałacza telefon 77 75 Pw 8671.4.74

**2 osób. Chevrolet**  
roedster jak nowy i wszelki komfort tanio na sprzedaż — „Komna” Sp. z o. p. Automobile, Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-67 i 54-78. nw 7780

**Parcele**  
4 a 871 m<sup>2</sup> 1 a 672 m kw. 1 a 459 m kw przy ul. Gen. Koscińskiego na sprzedaż. Cena 16 zł za m kw. Oferty Kurjer zdw 94 667

**Wózki dziecięce**  
używane na sprzedaż Słodarnia, Szewska 11. zdw 95 066.7

**Odpadki**  
dla świni korzystnie odda zaraz restauracja „Pod Wiecha”. Poznań, ul. 27 Grudnia 19, telefon 36-52. Pw 8 866 7 5.49/50



**Frotery**  
Universum o miłym, żywym zapachu, biały i szły do parkietów z dodatkami farby do podłóg malowanych oraz płynny i ta zaurazniczy sa chlubną polskiego przemysłu chemicznego. Drogeria Universum Poznań, ul Fr. Ratajczaka 38. Pw 7179-46.190

**Skład**  
towarów krótkich sprzedam. — Górna Wilda 50. zdw 94 888

**Plac**  
budowlany na Solacz 2 000 mtr. sprzedam. Zgłoszenia Kurjer. zdw 94 896

**Teren**  
pod budowę w Gdyni sprzedam korzystnie. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 894

**Szał**  
balowy, 16% białe zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer. zdw 94 872

**80 mórg**  
ziemi lub 60 mórg bez budynków i inwentarza oraz 36 mórg z budynkami i inwentarzem, powiat gnieźnieński do sprzedania. Zgłoszenia: Weychert, Kraków, ul. Rajska 3. II. p. nr. 101. zdw 94 868

**Wózki dziecięce**  
i budki pociągów, cerata, naprawuje kółka, gumy na składzie Słodarnia, Szewska 11. zdw 95 068/9

**Psa**  
budowę rocznego sprzedam. — Skład mebli, Pocztowa 22. zdw 94 879

**Dom**  
we Wrześni pierwszorzędny dwupiętrowy z dwoma składami i większymi ubikacjami zaraz na sprzedaż. Cena przystępna, wpłata podług umowy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 958

**Dom**  
w dobrym stanie do tego 3 morgi ogrodu w mieście powiatowym gdzie w miejscu gimnazjum zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia No wacynk, Kościeln Kielesz 147. zdw 95 146

**Blurko**  
debowe 135x75 sprzedam tanio. Rybaki 35. zdw 95 140

**Opuszczając**  
Polekę spieszenie sprzedam nie-oddzielone gospodarstwo 300 mórg I klasy z 10 morg. lasu, sadem, inwentarzem, maszynami, dom 6 pokoi, 5 zabudowań gospodarczych Sitno, pow. Szepolno (4 km od Mroczy) J. Seehaver. zdw 95 192

**Majęteczek**  
125 mórg dobrej ziemi, wtem 25 mórg łąk dwukrotnych, dworek 8 pokoi, zabudowania gospodarcze dobre, 4 dobre konie, 11 krów, 30 świń, 4 powózki, inwentarz martwy nadkompletny, przy szosie 9 km, od większego miasta prywatne. Cena 55 000 wpłaty 30 000 reszta na lat 10 po 6 proc. Zgłoszenia Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4. zdw 95 013

**Zakład**  
fryzjerski, mieszkaniem (Poznań) sprzedam tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 039

**Dom**  
nowo wybudowany z wolnym mieszkaniem na sprzedaż Tomkowiak, Fabianowo, pow. Poznań Zach. zdw 95 015

**Naprawy**  
zawarków i biżuterji wykonuje fachowo z gwarancją w pracowni własnej Chwilkowski, św. Marcina 40. zdw 95 126

**Parcele**  
w najładniejszym położeniu Pruszczykowska, tuż przy dworcu ca. 3000 mtr. kwadr. sprzedam. — Zgłoszenia do Kurjera dw 4015

**Pończochy**  
piękne dobre tanie — A. Szymański Poznań św. Marcina 1. specjalny skład pończoch. Kw 1494-5

**Łóżko**  
żelazne, plecyk, lampy gazowe, drobniarki gospodarze, zabawki spieszenie sprzedam Szwajcarska 27. IV., 11-18. zdw 94 925

**Zegarek**  
złoty szwajcarskiej marki, masywny nader punktualny okazynie. Adres wskaze Kurjer zdw 94 898

**Gospodarstwo**  
w Gościszynie pow. Znin. 35 mórg dobra ziemia, z inwentarzem, duża wieś kościelna, zaraz sprzedam z powodu starości. — Zgłoszenia Aizbrenner, Gościszyn, poczta Gościszyn, pow. Znin. nw 7877

**Koncesję**  
samochodowa, segar sprzedam — Oferty Kurjer zdw 94 898

**Maszynę**  
do pisania mało używaną, okazynie sprzedam. Ratajczaka 38, II. piętro prawo. zdw 95 063

**Koncesję**  
napojów alkoholowych oddam. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 047

**Sypialnię**  
debową, foraierowaną nową tanio sprzedam. Grobla 30 II. lewo. zdw 95 146

**Kiosk**  
dobrej sprzedam M. Thiem, ulica Wjazdowa 7, obok domu Fwan gelickiego. zdw 94 985

**Wyprawkę**  
niemowleca prawię nową korzystnie do nabyć. — Zgłoszenia Strzelecka 21. IV., front. zdw 95 160

**KUPNA**

**Poszukuje**  
kupna apteki, ewentualnie dzierżawy. Zgłoszenia Czesłowa, Biuro „Renoma”. Aleja 21. tel. 448. nw 7 938

**Budynek**  
mały frontowy nadający się na biura w okolicach Śródmieścia, ewentualnie cokolwiek dalej, dużym podwórkiem do 1000 m<sup>2</sup> kupie na dogodnych warunkach. Szczegółowe oferty do Kurjera zdw 95 566

**Samochód**  
ciężarowy kupie Zgłoszenia Maleckiego 15 III ntr lewo. zdw 94 691

**Poszukuje**  
kupna gospodarstwa lub gościna w dużej wsi, wpłacie 9 000. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 94 964

**Urządzenie**  
okna wystawowe piekarni, moźdz. szkło, kupie Oferty Kurjer zdw 94 902

**Koncesję**  
na doroczne samochodowa kupie za gotówkę. Obornicka 28, telefon 1845. zdw 95 035

**Kupię**  
skład fryzjerski mieszkaniem lub bez. Oferty Kurjer zdw 95 194

**Wyszynk**  
kolonialne lub restauracje w centrum, dobrym punkcie Poznania, Terunia, Gniezna, Ostrowa lub t. p. kupie. Faktowe oferty do Kurjera zdw 95 144

**Składu**  
z mieszkaniem poszukuje. Oferty Kurjer zdw 95 162

**Domek**  
kupie, najmniej cztery pokoje, ziemia pod Poznaniem, ul. Dworcowa 180, Bydgoszcz. Pw 8672 63.51

**6 KAMIENICE**

**Kamienicę**  
w Poznaniu nowoczesną, mieszczącą 3 4 5 i 6 pokojowe dochód roczny 22 500 zł przy wpłacie 125 000 spiesznie sprzedam. — Adres: Restauracja, Półwiejska 38 a. zdw 94 928

**Okazja! Kamienica**  
placem budowlany dochód 5 500 zł spiesznie za 55 000 wpłaty 30 tys sprzedam Ratajczak Poznań Plac Sapiężyński 2 a III. lewo. zdw 94 941

**Kamienicę**  
z interesem rzeźnicznym sprzedam 18 000 w Nowem mieście nad Wartą. Poinformuje niemiennie. — Oferty Kurjer zdw 94 972

**Kamienicę**  
III piętrowa Poznań, czynna 7 500, cena 62 000 zł wpłata według umowy sprzedam. Czarniecki, Fr. Ratajczaka 13. zdw 95 020

**Kamienica**  
w centrum Poznania, dochód miesieczny 1 150 zł na sprzedaż. Wpłata 40 000 zł lub zamiana na gospodarstwo. „Piaś”, św. Marcina 47. zdw 95 108

**Kamienica**  
masywna śródmieście mieszcząc 4 pokoje wolne dochód 9000 złotych przy wpłacie 50 000 sprzedam Ratajczak. Poznań, plac Sapiężyński 2 a III., lewo, zdw 95 082

**7 PIENIADZ**

**8—10.000 zł**  
na gospodarstwo 108 mórg na L. hipotekę poszukuje Oferty Kurjer zdw 94 413

**15.000 zł**  
wynożycze na dom w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 95 021

**Pożyczki**  
10—15 000 zł poszukuje na I. hipotekę domu wartości 100.000 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 933

**Wspólnika - szofera**  
z gotówką poszukuje celem kupna autobusu. Mam do dyspozycji 5 000 zł. Zgłoszenia do Kurjera pod zw 94 913

**40—50.000 zł**  
poszukuje na pewna hipotekę. — Oferty do Kurjera zdw 94 880

**Wspólnika**  
poszukuje do przedsiębiorstwa handlowego z kapitałem 30 tys złotych. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 885

**3.000—4.000 zł**  
Kto mi pożyczkę wydzierżawie dom, 3 pokoje i kuchnia chlewną, morze ogrodu, 5 minut od dworca blisko Poznania, Oferty Kurjer zdw 94 950

**Dobrze**  
rentujące się przedsiębiorstwo przy małym wkładzie z powodu nagłych zmian zarządcy. Oferty Kurjer z dzw 94 989

**50 tysięcy**  
złoty na l. hipotekę na majątek położony na Kujawach pod Inowrocławiem obszar przeszło 400 mórg w najwyższej kulturze drenowany poszukuje. Oferty pod zdw 95 007

**Wspólnika**  
fachowca meczarza z kapitałem do 10 000 zł poszukuje do nowo budującej młeczarni w okolicy bozatej w mleko. Zgłoszenia poważnych reflektantów do Kurjera zdw 95 038

**5 tysięcy**  
Państwowej pożyczki 5% sprzedam. Łaskawe oferty do Kurjera Pozn. zdw 95 167

**1 000 - 1 500 zł**  
pożyczki poszukuje. Dam zastaw i dobry procent. Oferty Kurjer zdw 95 199

**400 złotych**  
pożyczki na 4 miesiące poszukuje wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 95 196

**500 zł**  
pożyczki poszukuje właściciel nieruchomości. procent według umowy. Oferty zdw 94 157

**5 - 10 000 złotych**  
pożyczki poszukuje z zapewnieniem hipotecznym. Posiadam dwie realności blisko pl. Wolności, wartości 350 000, majątek ziemski w wartości 120 000 bez długu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 113

**8 DO WYNAJĘCIA**

**2 pokoje**  
kuchnia, zabudowania i ogród do wynajęcia bez odstepnego. Ulica Robocza 48 zdw 94 424

**Mieszkanie**  
5 dużych pokoi, wygodami, śródmieście, objęcie zaraz wskaże „Krakus”. Pocztowa 30. zdw 94 635

**Poszukuję**  
pokoi i kuchni, place za rok lub dwa dzierżawę zgóry. Adres wskaże Kurjer zdw 94 955

**Mieszkanie**  
dwupokojowe kuchnia w ogrodzie zaraz do wynajęcia. Paszliński, Kwiatowa 10 zdw 95 055

**Mieszkanie**  
trypokojowe śródmieściu. Zgłoszenia skład. Nowy Rynek 3. zdw 95 060

**Mieszkania**  
poleca „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaz). zdw 95 170

**Mieszkanie**  
2 pokoje centrum, parter stosowne na biura oddam zaraz za roczną dzierżawę i przejęciem mebli. Oferty Kurjer zdw 95 168

**Mieszkanie**  
dwupokojowe światło elektryczne od gospodarza czynsz półroczny. Wskaże „Fragut”, Ratajczaka 15, Pasaz. zdw 95 216

**Warsztat**  
obszerny zaraz do wynajęcia Za Grobla 5. Zgłoszenia Młodecki, Grobla 17. rw 8 516

**Mam**  
do wydzierżawienia 2 pokoje i kuchnię za dzierżawę zgóry. Debiecka 27. Agenci wykluczeni. rw 8 523

**Mieszkanie**  
dwupokojowe, kuchnia 1200, dwuletni czynsz przy Poznaniu. Wskaże Konieczny, św. Marcina 64, III. zdw 95 181

**3 pokoje**  
komfort, zwrot kosztów 4500 zł. Soltysiak, Prusa 18. zdw 95 212

**3 pokoje kuchnia**  
w centrum oficyna II piętro z meblami do objęcia 3,800 zł. dzierżawa niska „Piast”, św. Marcina 47. zdw 95 105

**Mieszkania**  
3 x 2 pokoje kuchnia, dwuletnia dzierżawa odda gospodarz. Zgłoszenia Misiorny, św. Marcina 15, I. prawo. zdw 95 225

**9 SZUKA MIESZK.**

**Mieszkania**  
3 pokojowe okolica Łazarz, Jeżyce, poszukuje wyższy urzędnik zaraz wprost od gospodarza, place czynsz zgóry wzgl. według umowy. - Zgłoszenia upraszam do Kurjera Poznańskiego pod zdw 94 196

**4-5**  
pokojowego mieszkania poszukuje najchętniej od gospodarza. - Place komorne zgóry. Adres Poznań, skrz. pocztowa 218. zdw 94 518

**Poszukuję**  
mieszkania 1 do 3 pokojowego z kuchnią od zaraz lub później, czynsz zaplate zgóry według żądania. Łaskawe zgłoszenia upraszam do Kurjera pod zdw 94 091

**Poszukuję**  
mieszkania 3-5 pokojowego - wprost od gospodarza za czynsz roczny zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 94 910

**Małżeństwo bezdzietne**  
poszukuje 2-3 pokoi z kuchnią, dzierżawę 3 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 025

**Szukam**  
mieszkania trypokojowego z wygodami. Odstępne lub komorne zgóry. Oferty Kurjer zdw 95 045

**3-5 pokojowego**  
mieszkania w obojetnej dzielnicy Poznania wprost od gospodarza poszukuje. Oferty Kurjer zdw 95 043

**Pokoju**  
próżnego okolica Łazarz na pracownie, mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 94 171

**10 ZAMIANA MIESZKANIA**

**Małżeństwo**  
bezdzietne zamieni 1 pokój na 1 lub 2 pokoje z kuchnią. Źródła gospodarza. Oferty do Kurjera zdw 94 367

**Zamienię**  
mieszkanie 3 pokojowe, pokój dla służącej łazienka w śródmieściu na większe 5 do 6 pokojowe najchętniej na Jeżycach. Oferty do Kurjera zdw 94 949

**Pokój**  
i kuchnię zamienię na takie same lub portjerstwo. Wskaże Kurjer zdw 95 229

**11 POKOJE UMEBL.**

**Miesięczne**  
pokoje odnajmie Hotel Francuski zdw 93 013

**Pokój**  
umeblowany dla 1 lub 2 panów zaraz do wynajęcia. Żupańskiego 2a, parter, prawo. zdw 94 620

**Pokój**  
wynajmie panu: Szwajsarska 15a II, lewo. zdw 94 135

**Pokój**  
dla małżeństwa lub panów z urządzeniem kuchni. Grobla 27 a, II, m. 6. zdw 94 549

**Pokój**  
ewentualnie z pianinem słoneczny z balkonem od 1 lutego dla dwóch panów do wynajęcia z utrzymaniem lub bez. Grzeleczak 3, Maja 3. zdw 94 762

**Pokój**  
frontowy wynajmie inteligentnemu panu od 1. II. 30 Łakowa 7, III, lewa I wejście. zdw 94 721

**Pokój**  
jedno lub dwa osobowy dla lepszych panów zaraz wolny. Staszica 17, II, pr. lewo. zdw 94 325

**Ladny**  
pokój wynajmie Matejki 1, I. zdw 94 542

**Pokój**  
na 2 osoby zaraz wynajmie Marszałka Focha 30, I, prawo. zdw 94 705

**Pokój**  
wynajmie, św. Czesława 8, Nowak zdw 94 924

**Pokój**  
frontowy do wynajęcia od 1 lutego. Matejki 4, I, lewo. zdw 94 920

**Pokój**  
2 panom wynajmie. Kraszewskiego 10, IV. zdw 94 909

**Pokój**  
frontowy dla solidnego pana do wynajęcia Wodna 26, II. zdw 94 906

**Pokój**  
trypokojowy, słoneczny panom lub małżeństwu. Kanałowa 7, II, prawo. zdw 94 897

**Pokój**  
umeblowany do wynajęcia Wodna 7, I, prawo. zdw 94 890

**Pokój**  
wynajmie, Jeżycka 45, III, prawo zdw 94 881

**Pokój**  
blisko Opery, elektryczne światło na II, piętrze dla 2 solidnych panów do wynajęcia. Adres wskaże Kurjer zdw 94 877

**Pokój**  
ładny, frontowy wynajmie. Wielkie Garbary 44, III, prawo. zdw 94 875

**Tania**  
wspólna stacja z utrzymaniem dobrem Staszica 21 suterena w bramie. jw 3302

**Panienkę**  
od 1. lub 15. Działyńskich 3, - podw., lewo, wysoki parter. zdw 95 099

**Pokój**  
wspólny wynajmie Gwarna 8, III, piętro. zdw 95 096

**Pokój**  
frontowy dla dwóch panów zaraz do wynajęcia. Wierzbiciele 13, parter, lewa. zdw 95 095

**Pokój**  
czysty panom. Stroma 26, IV., prawo. zdw 95 079

**Frontowy**  
pokój do wynajęcia dla panów. Guździłowa, Półwiejska 25. zdw 95 072

**Pokój**  
duży elektryczność lepszymu panu. Strzelecka 26, III., prawo. zdw 95 111

**Gabinet**  
sypialnia 1-2 osób zaraz lub później korzystnie. Matejki 1, D-rowa Gackowska. zdw 94 763

**Mały**  
pokój z ośw. etieniem, opałem 40 zł dla studentki lub studenta od 1 lutego. Adres w Kurjerze Poznańskim zdw 95 874

**Przyjmę**  
pannę na stację. Woźna 5, III, lewo. zdw 94 873

**Pokój**  
z klatki schodowej dla lepszego pana do wynajęcia od 1. 2. Wrocławska 36, I, p. zdw 94 862

**Mały**  
pokój umeblowany. Kochanowskiego 1, parter, lewo. zdw 94 737

**Pokój**  
umeblowany. Informacje telefon. 77 16. Adres Kurjer zdw 94 935

**Pokoje**  
umeblowane odnajmie. Grunwaldzka 3, Chrzanowscy zdw 94 934

**Pokój**  
2 panom wynajmie od 1. 2. Spokojna 27, parter, lewo. zdw 95 200

**Wolny**  
pokój dla 2 panien. Górna Wilda 44, III., lewo. zdw 95 179

**Pokój**  
2 solidnym panom również gimnazjastom. Kochanowskiego 24, I., lewo. zdw 95 178

**Wynajmę**  
duży dobrze umeblowany pokój słoneczny na 2 osoby z utrzymaniem lub bez światła elektryczne Grunwaldzka 17, I, p. zdw 95 177

**Centrum**  
pokój niekrepujący telefon wszelkie wygody dla pana zaraz. Górna Przemysłowa 4, I. zdw 95 176

**Słoneczny pokój**  
natychmiast wynajmie. Wąły Zygmunta Augusta 10a, III., prawo. zdw 95 175

**Pokój**  
dwa inteligentnym lub kształcącym z utrzymaniem, bez. zaraz. Maleckiego 19, I zdw 95 137

**Pokój**  
dla pana do odnajęcia Długa 4, parter, lewo zdw 95 139

**Przyjmę**  
pana na pokój Winkler, Grobla 6. zdw 95 138

**Lepszego**  
pana na wspólny pokój przyjmie Geburtowa, Rybaki 12, III, front. zdw 95 143

**Pokój**  
wynajmie. Długa 10, II, lewo. zdw 94 999

**Pokój**  
dwuosobowy Wrocławska 30, Masłowska. zdw 95 153

**1-2 pokoi**  
inteligentnemu małżeństwu wynajmie. Wielkie Garbary 53, III., lewo. zdw 95 155

**Panów**  
na stację przyjmie Widermańska, Wielkie Garbary 9 a, IV. zdw 94 945

**Pokój**  
frontowy wynajmie. Mostowa 16, parter, lewo. zdw 94 965

**Dwóch**  
pokoi gabinet z telefonem i sypialnie dobrze umeblowanych poszukuje od 1. 2. Oferty Kurjer zdw 94 995

**Pokój**  
frontowy, komfortowy, centralne ogrzewanie, telefon, łazienka św. Marcina 63, III, lewo. zdw 94 994

**Pokój**  
czysty 2 stud. 1 lutego wynajmie Wierzbiciele 23, Stachowiak. zdw 94 990

**Pokój**  
umeblowany do wynajęcia. św. Józefa 3, parter, prawo. zdw 94 976

**Pokój**  
czysty, dobrze umeblowany. Dąbrowskiego 36, I., prawo. zdw 95 215

**Panienkę**  
na wspólny pokój tania. Adres Kurjer zdw 95 228

**Panienkę**  
na wspólny pokój przyjmie. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 8 511

**Pokój**  
umeblowany wynajmie. Wielkie Garbary 50 parter, lewo. rw 8 512

**Pokój**  
wspólny panu wynajmie. Ulica Szewska 3, I, piętro, lewo. rw 8 519

**Komfortowy**  
pokój 1-2 panów elektr. i łazienka, ul. Żupańskiego 13, parter, prawo. zdw 95 120

**Pokój**  
umeblowany bez pościeli - ul. Pocztowa 27, III., front, prawo. zdw 95 201

**Gimnazjastów**  
przyjmę na stację, zapewniając najtroskliwszą opiekę, pomoc profesorów i znana najlepsza kuchnia. Adres poda Kurjer zdw 4 620

**Pokój**  
przechodni jednej osobie lub bezdzietnemu małżeństwu. Kozia 23, I. zdw 95 151

**2 panów**  
na wspólny pokój przyjmie. Półwiejska 32, III, prawo. zdw 95 236

**Solidnemu**  
panu wynajmie pokój i jednemu na wspólny. Górna Wilda 45, I., lewo. zdw 95 094

**Pokój**  
dwuosobowy utrzymaniem (bez) Romana Szymańskiego 7, I. zdw 95 093

**Pokój**  
z utrzymaniem wynajmie. Dąbrowskiego 23, III, prawo. zdw 95 221

**Pokój**  
1-2 osób utrzymaniem (pianino). Półwiejska 2, III, prawo. zdw 95 242

**Z klatki**  
schodowej pokój centralnym ogrzewaniem Maszalska 7 a I zdw 95 243

**Duży**  
pokój dwom odda Niedźwiedzińska, Pocztowa 26, III., prawo. zdw 95 243

**Pokój**  
frontowy dla inteligentnego pana od 1 2 lub 15 2 do wynajęcia Wybickiego 16, III, pr. lewo. zdw 95 001

**Pokój**  
umeblowany niekrepujący dla jednego pana do wynajęcia Piłsner, św. Marcina 64. zdw 95 008

**Pokój**  
umeblowany wolny. Wielka 17, Stempel. zdw 95 010

**Przyzwicie**  
umeblowany pokój kulturalnemu panu wynajmie Jeżyce, Plac Asnyka 4, II., wejście z ulicy Dąbrowska. zdw 95 014

**Pokój**  
umeblowany do wynajęcia Mostowa 37, II, prawo. zdw 95 030

**Pokój**  
wynajmie umeblowany duży, elektryczność centralne ogrzewanie, łazienka telefon dla pana Matejki 52, I., lewo zdw 95 033

**Pokój**  
panience, Ratajczaka 3, III., prawo, podwórce, Promelska. zdw 95 053

**Pokój**  
panience, Dzwonkowska, Stary Rynek 94, wehód. Kamarska 8. zdw 95 054

**Pokój**  
wspólny dla pana. Maleckiego 31/32, II., lewo. zdw 95 058

**Pokój**  
bez pościeli inteligentnym wynajmie. Mazurkiewiczowa - W. Garbary 5, II. zdw 95 056

**Pokój**  
wynajmie, św. Wojciech 2, III., prawo. zdw 95 044

**Pokój**  
frontowy do wynajęcia. Poznańska 8/10, III., prawo. zdw 95 050

**Pokój**  
umeblowany, elektryczność, łazienka używanie kuchni na 2 osoby 1. 2 do wynajęcia. Niegolewskich 10, III, prawo. zdw 95 052

**Pokój**  
wspólny dla pani. W. Garbary 45, I. - Jakubowicz. zdw 95 076

**Pokój**  
umeblowany, frontowy wynajmie. Piekary 20/21, I, piętro, prawo. zdw 95 071

**Pokój**  
frontowy, świeżo renowany, dobrze umeblowany wolny. Staszica 8, II., prawo. zdw 95 061

**Ogrodowa**  
2, II., prawo, 2 panom. zdw 95 205

**Pokój**  
wynajmie, Jeżyce, Piotra Wawrzyńskiego 24, parter, prawo. zdw 95 197

**Pokój**  
Łakowa 16, III., prawo. zdw 95 227

**Panu**  
wynajmie, pokój. Zob. wieczorem. Kubiak, Piekary 25 zdw 95 157

**Studentki**  
na pokój z pościeli przyjmie. Rybaki 31, III., prawo. zdw 95 163

**2**  
panów przyjmie na pokój bezdzietne małżeństwo nie wykluczone, Śniadeckich 6 Olejniczak. zdw 95 164

**Pokój**  
wspólny dla pani. Wynajmie. Rybaki 30, boczny, I, wehód, III, piętro, lewo. zdw 95 086

**Pokój**  
od wynajęcia. Górna Wilda 42, III, piętro, prawo. zdw 95 085

**Samotna**  
panienka przyjmie na wspólny pokój 2 lub 1 panienkę, ul. Dąbrowskiego 88, parter, I, wejście pr., II, p. I. od 4 godziny. zdw 95 114

**Pokój**  
duży ładny, meblowany, od 1. 2. do wynajęcia Młyńska 9, I. prawa. zdw 95 112

**Sypialnia**  
gabinet niekrepujący dla pana lub pani. Adres Kurjer zdw 95 132

**Willa**  
pokój umeblowany wynajmie, inteligentowi. Szymańska, Topolowa 6, koniec Ratajczaka. zdw 95 130

**Elegancki**  
utrzymaniem, klatki schodowej. Łakowa 16, I., prawo. zdw 95 121

**2 panom**  
pokój wynajmie. Piekary 18, dom tylny, I, piętro, lewo. zdw 95 123

**Pokój**  
frontowy dla 1-2 panów od 1. Kopernika 9, I., prawo. zdw 95 081

**Pokój**  
umeblowany do wynajęcia. Małe Garbary 4, I., prawo. zdw 95 083

**Pokoje**  
2 i 1 oddzielnie dla solidnych osób lub bezdzietnego małżeństwa od 1 II rb do wynajęcia. Solacz, Aleja Małopolska 9. rw 8 522

**12 SZUKA POKOJU**

**Pokoju umeblowanego**  
z używaniem kuchni poszukuje zaraz dzielnica obojetna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 94 919

**Pokoiku**  
niekrepującego poszukuje. Oferty Kurjer zdw 94 901

**Na 5 dni**  
poszukuje małżeństwo w połowie lutego pokoju ciepłego. Oferty spieszne z podaniem ceny skierować do Kurjera zdw 94 963

**Pokoju**  
obszernego z fortepianem centrum miasta poszukuje Korporacja. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 991

**Szukam**  
pokoju umeblowanego z utrzymaniem lub bez w okolicy szkoły budowlanej od 6 2. Pacyfiński, Środa, Dąbr 33. zdw 94 982

**Małżeństwo**  
bezdzietne szuka pokoju z urządzeniem kuchni do 60 zł. Oferty Kurjer zdw 94 997

**Niekrepującego**  
pokoju śródmieściu od lutego szuka cichy sympatyczny pan. Oferty Kurjer zdw 95 017

**Pokoju**  
małego, skromnego z zupełnie niekrepującym wejściem poszukuje u samotnej pani. Oferty Kurjer zdw 95 031

**Pokoju**  
z klatki schodowej dla pana ewentualnie próżnego. Cena i oferty Kurjer zdw 95 032

**Zupełnie**  
niekrepującego, elegancko umeblowanego pokoju najchętniej z klatki schodowej na kilka dni w miesiącu szuka pan. Oferty Kurjer zdw 95 173

**Małżeństwo**  
bezdzietne szuka pokoju próżnego lub umeblowanego, dzielnica obojetna. Czynsz dłuższy czas Oferty Kurjer zdw 95 218

**Pokoju**  
niekrepującego śródmieście, szuka na pół miesiąca pan. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 232

**Pokoju**  
poszukują pokoju z pościeli w cenie 25 zł od osoby. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 4019

**Poszukuję**  
1 lub 2 pokoi na biuro z telefonem ewtl. bez mebli i telefonu zaraz. Okolica obojetna. Kurjer zdw 95 156

**Pokój**  
niekrepujący ze specjalnym wejściem z klatki schodowej poszukuje pan zaraz. Oferty Kurjer zdw 95 223

**Panna**  
poszukuje pokoju wspólnego, lub u starszej samotnej pani od 15. II., okolica Jeżyce. Oferty Kurjer zdw 95 222

**Dla pana**  
poszukuje skromnie umeblowanego pokoju z niekrepującym wejściem, najchętniej blisko św. Marcina. Oferty z podaniem ceny do Kurjera pod zdw 95 028

**Małżeństwo**  
poszukuje próżnego pokoju do 40 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 240

**Ładnego**  
czystego pokoju umeblowanego poszukuje u inteligentnej rodziny młody pan. Okolica Jeżyce lub Łazarz. Zgłoszenia z ceną do Kurjera Poznańskiego zdw 95 238

**Pokoju**  
skromnego poszukuje pan, śródmieściu zaraz. Oferty z podaniem ceny Kurjer rw 8 517

Najoryginalniejsze kostjomy maskowe... Maskowe... Chevrolet... Przyjmę... Krawcowa... Maskowe... Krawcowa... "Chic Parisienne"...

Kawaler... Przemysławiec... Krawcowa...

Książkowości... Vala Jennings... Tańców... Konwersacja... Szkoła tańców... Stelli Kledeckiej...

Dyplomowany technik meljoracyjny... Młoda... Monter samochodowy... Panienska...

Dzielnia książkowa... Służąca... Książkowa... Młodsza... Kucharka... Panienska... Poszukuję... Dentystyczna... Młoda... Poszukuję... Sofer... Pieśniarka... Poszukuję...

Ekspedjentka... Panienska... Ogrodnik... Pomocnik handlowy... Dziewczyna... Pokojowa... Książkowa - kasjerka... Prośba... Dam... Sofer... Dziewczyna... Pracza... Dwie siostry... Sofer - ślusarz... Dzielnia... Poszukuję... Panienska... Panna... Dziewczyna... Ekspedientka... Poszukuję... Dziewczyna... Panienska... Poszukuję... Służąca...

Krawcowa... "Chic Parisienne"... Pracownia... Podróżujacemu... "Klara"...

Pomorzanka... Przyjaciółki... Wdowiec... Nauczycielka... Kursy stenografji... Tani kurs tańców... Kursy... Korepetycje... Student... Lekcyj...

Szkoła tańców Antoszewskiego... Kto... Pomoc szkolną... Nauczycielka... Fortepiany... Pianino... Profesor Doliński... Lekcyj...

Technik... Stenotypistka... Osoba... Fryzjerka... Panienska... Piekarz - cukiernik... Posługaczka... Dziewczyna... Sofer - ślusarz... Ceglarsz... Książkowy-korespondent... Służąca... Cukiernik... Biuralista... Dziewczyna...

Dziewczyna... Student... Dziewczyna... Sierota... Pomocnik... Panienska... Posługaczka... Kto... Szofer... Młodsza... Maszynistka... Kto... Sierota... Dziewczyna... Bona... Poszukuję... Poszukuję... Uczciwa... Poszukuję... Posługaczka... Sofer...

Dziewczyna... Pracza... Dwie siostry... Sofer - ślusarz... Dzielnia... Poszukuję... Panienska... Panna... Dziewczyna... Ekspedientka... Poszukuję... Dziewczyna... Panienska... Poszukuję... Służąca...

Pewna rodzina... Maskowe... Najpiękniejsze obrazy... Obiady... Przy... Jedyna Wypożyczalnia Książek... Maskowe... Maskowe... Pracza... Książkowa...

Przyjaciółki... Wdowiec... Nauczycielka... Kursy stenografji... Tani kurs tańców... Kursy... Korepetycje... Student... Lekcyj...

Szkoła tańców Antoszewskiego... Kto... Pomoc szkolną... Nauczycielka... Fortepiany... Pianino... Profesor Doliński... Lekcyj...

Technik... Stenotypistka... Osoba... Fryzjerka... Panienska... Piekarz - cukiernik... Posługaczka... Dziewczyna... Sofer - ślusarz... Ceglarsz... Książkowy-korespondent... Służąca... Cukiernik... Biuralista... Dziewczyna...

Dziewczyna... Student... Dziewczyna... Sierota... Pomocnik... Panienska... Posługaczka... Kto... Szofer... Młodsza... Maszynistka... Kto... Sierota... Dziewczyna... Bona... Poszukuję... Poszukuję... Uczciwa... Poszukuję... Posługaczka... Sofer...

Dziewczyna... Pracza... Dwie siostry... Sofer - ślusarz... Dzielnia... Poszukuję... Panienska... Panna... Dziewczyna... Ekspedientka... Poszukuję... Dziewczyna... Panienska... Poszukuję... Służąca...

Przy... Jedyna Wypożyczalnia Książek... Maskowe... Maskowe... Pracza... Książkowa...

Przyjaciółki... Wdowiec... Nauczycielka... Kursy stenografji... Tani kurs tańców... Kursy... Korepetycje... Student... Lekcyj...

Szkoła tańców Antoszewskiego... Kto... Pomoc szkolną... Nauczycielka... Fortepiany... Pianino... Profesor Doliński... Lekcyj...

Technik... Stenotypistka... Osoba... Fryzjerka... Panienska... Piekarz - cukiernik... Posługaczka... Dziewczyna... Sofer - ślusarz... Ceglarsz... Książkowy-korespondent... Służąca... Cukiernik... Biuralista... Dziewczyna...

Dziewczyna... Student... Dziewczyna... Sierota... Pomocnik... Panienska... Posługaczka... Kto... Szofer... Młodsza... Maszynistka... Kto... Sierota... Dziewczyna... Bona... Poszukuję... Poszukuję... Uczciwa... Poszukuję... Posługaczka... Sofer...

Dziewczyna... Pracza... Dwie siostry... Sofer - ślusarz... Dzielnia... Poszukuję... Panienska... Panna... Dziewczyna... Ekspedientka... Poszukuję... Dziewczyna... Panienska... Poszukuję... Służąca...

Maskowe... Maskowe... Pracza... Książkowa... OZENKI... Kawaler... Student... Lekcyj...

Przyjaciółki... Wdowiec... Nauczycielka... Kursy stenografji... Tani kurs tańców... Kursy... Korepetycje... Student... Lekcyj...

Szkoła tańców Antoszewskiego... Kto... Pomoc szkolną... Nauczycielka... Fortepiany... Pianino... Profesor Doliński... Lekcyj...

Technik... Stenotypistka... Osoba... Fryzjerka... Panienska... Piekarz - cukiernik... Posługaczka... Dziewczyna... Sofer - ślusarz... Ceglarsz... Książkowy-korespondent... Służąca... Cukiernik... Biuralista... Dziewczyna...

Dziewczyna... Student... Dziewczyna... Sierota... Pomocnik... Panienska... Posługaczka... Kto... Szofer... Młodsza... Maszynistka... Kto... Sierota... Dziewczyna... Bona... Poszukuję... Poszukuję... Uczciwa... Poszukuję... Posługaczka... Sofer...

Dziewczyna... Pracza... Dwie siostry... Sofer - ślusarz... Dzielnia... Poszukuję... Panienska... Panna... Dziewczyna... Ekspedientka... Poszukuję... Dziewczyna... Panienska... Poszukuję... Służąca...

Kawaler... Student... Lekcyj...

Przyjaciółki... Wdowiec... Nauczycielka... Kursy stenografji... Tani kurs tańców... Kursy... Korepetycje... Student... Lekcyj...

Szkoła tańców Antoszewskiego... Kto... Pomoc szkolną... Nauczycielka... Fortepiany... Pianino... Profesor Doliński... Lekcyj...

Technik... Stenotypistka... Osoba... Fryzjerka... Panienska... Piekarz - cukiernik... Posługaczka... Dziewczyna... Sofer - ślusarz... Ceglarsz... Książkowy-korespondent... Służąca... Cukiernik... Biuralista... Dziewczyna...

Dziewczyna... Student... Dziewczyna... Sierota... Pomocnik... Panienska... Posługaczka... Kto... Szofer... Młodsza... Maszynistka... Kto... Sierota... Dziewczyna... Bona... Poszukuję... Poszukuję... Uczciwa... Poszukuję... Posługaczka... Sofer...

Dziewczyna... Pracza... Dwie siostry... Sofer - ślusarz... Dzielnia... Poszukuję... Panienska... Panna... Dziewczyna... Ekspedientka... Poszukuję... Dziewczyna... Panienska... Poszukuję... Służąca...

Jutrzejszy numer „Wielkopolskiej Ilustracji“ przyniesie portret p. Zofji Batyckiej, wybranej „Miss Polonią“ na rok 1930 na konkursie piękności w Warszawie. Również poznańska rywalka, panna Winkowska, której przyznano trzecie miejsce, przedstawi się czytelnikom w temże wydaniu.

Administracja „Wielkopolskiej Ilustracji“ Poznań, św. Marcina 70.



Ten adres... K 1524

Pracownia... z dwoma pokojami

Podróżujacemu... z dwoma pokojami

"Klara"...

Pewna rodzina...

Maskowe...

Najpiękniejsze obrazy...

Obiady...

Przy...

Jedyna Wypożyczalnia Książek...

Maskowe...

Maskowe...

Pracza...

Książkowa...

OZENKI...

Kawaler...

Student...

Lekcyj...

Pomorzanka...

Przyjaciółki...

Wdowiec...

Nauczycielka...

Kursy stenografji...

Tani kurs tańców...

Kursy...

Korepetycje...

Student...

Lekcyj...

Szkoła tańców Antoszewskiego...

Kto...

Pomoc szkolną...

Nauczycielka...

Fortepiany...

Pianino...

Profesor Doliński...

Lekcyj...

Szkoła Muzyczna Leszno...

Lekcyj...

Szkoła Muzyczna Leszno...

Lekcyj...

Bona...

Dziewczyna...

Technik...

Stenotypistka...

Osoba...

Fryzjerka...

Panienska...

Piekarz - cukiernik...

Posługaczka...

Dziewczyna...

Sofer - ślusarz...

Ceglarsz...

Książkowy-korespondent...

Służąca...

Cukiernik...

Biuralista...

Dziewczyna...

Dziewczyna...

Student...

Dziewczyna...

Sierota...

Pomocnik...

Panienska...

Posługaczka...

Maszynistka...

Kto...

Szofer...

Młodsza...

Maszynistka...

Kto...

Szofer...

Dziewczyna...

Dziewczyna...

Pracza...

Dwie siostry...

Sofer - ślusarz...

Dzielnia...

Poszukuję...

Panienska...

Panna...

Dziewczyna...

Ekspedientka...

Poszukuję...

Dziewczyna...

Panienska...

Poszukuję...

Służąca...

**Zgubiono**  
**obraczkę ślubną**  
na naroż. ul. Fl. Ratajezka i św. Marcina. Proszę oddać za wynagrodzeniem św. Marcina 21, II p. z w 71 501

**Zdolny**  
młodzieniec z ładnym charakterem pisma i odpowiednim wykształceniem potrzebny jako uczeń biurowy. Zakłady Chemiczne „Herolda” Z. Ciesielczyk. Poznań - Rataje. Pw 8 849-4154

**Pomocnik**  
wesoły, dłuższa praktyka, bransza koloni delikatesowa, prima referencje, lat 23 poszukuje posady ekspedienta do składu detalicznego lub hurtowego ewent. branszy podobnej od 1. lub 15 lutego. Oferty Medlewski. Ostrzeszów. nw 7810

**Kolonjalista**  
uczniwy, dłuższa praktyka, lat 23 prima referencje, poszukuje posady kierownika, magazyniera ewent. w poważniejszych przedsiębiorstwach inkasenta woźnego. Na żądanie kaucja od 1000 do 1500 zł. Oferty Medlewski. Ostrzeszów. nw 7811

**Kawaler**  
szofer i kolodziej poszukuje posady zaraz lub później, najchętniej na małątkę. Oferty Kurjer Poznański zdw 95 244

**Emeryt**  
44 lata, nieposzlakowana przeszłość, inteligentny, biegły w piśmie polskim i niemieckim, obeznany z sprawami ubezpieczeniowymi przyjmie odpowiednią posadę z kaucją kilku tysięcy złotych. Najlepsze referencje. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 241

**Emeryt**  
państwo lat 46, wiedza poprawnie polskimi, niemieckimi słowem i piśmie, inteligentny z dobrą postawą, przyjmie lenszą reprezentację lub odpowiednią posadę z kaucją do 10 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 248

**Gospodyni - kucharka**  
z bardzo dobrą i długoletnią świadectwami, znająca bardzo dobrze kuchnię poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 012

**Dziewczyna**  
młoda szuka posady do dzieci 1. lub 15. 2. Oferty Kurjer zdw 95 016

**Dziewczyna**  
uczniwa poszukuje posady do wszystkiego od 1 lutego. Oferty Kurjer zdw 95 018

**Dziewczyna**  
z samodzielnym gotowaniem poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 95 019

**Panienska**  
poszukuje posady cukierni jako początkująca ekspedientka. Oferty Kurjer zdw 95 027

**Posługaczka**  
uczniwa szuka posady od 1. II. Oferty Kurjer zdw 95 036

**Dziewczyna**  
poszukuje posady od 1. 2. do wszystkiego z gotowaniem lub za pokojową. Oferty Kurjer zdw 95 049

**Poszukuje**  
posady inkasenta - woźnego bardzo dobrym poleceniem i słownością 1500-2000 zł kaucji. Oferty Kurjer zdw 94 620

**Panienska**  
uczniwa, która pracowała w składzie piekarskim poszukuje posady w składzie piekarskim, kolonialnym lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 94 930

**Dziewczyna**  
uczniwa pracownica poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 94 931

**Panna**  
skromnych wymagań, z zacnego domu, godna zaufania, lubiąca pracę i porządek, znać dokładnie całe gospodarstwo domowe, pragnie przyjąć miejsce zarządczyni domu w Poznaniu lub na prowincji. Referencje bardzo dobre. Oferty do Kurjera zdw 94 426

**Stenotypistka**  
polsko-niemiecka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 94 927

**Poważne Towarzystwo Ubezpieczeń w Poznaniu**  
przyjmie od 1 lutego 1930 r. lub później  
**inżyniera elektro-mechanika,**  
**inżynierów rolnictwa lub kwalifikowanych rolników,**  
**oraz inżyniera budownictwa naziemnego.**  
Wyczerpujące oferty z odpisami świadectw pod dw 4018 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

**Przedpłata**  
na luty 1930 r. za oba wydania razem z datką ilustr. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu 4,00, w agencjach w innych miejscach 4,50, z odnośnikiem w Poznaniu miesięcznie 4,94 kwartalnie 14,80, pod opaską w Polsce 9,00, pod opaską w innych krajach 11,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.  
Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr 200 149

**Biuralistka**  
z 6 letnią praktyką w biurach adwokackich poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zw 8 223

**Panienska**  
wykształt. 7 gimn. szuka odpowiedniego zajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 94 928

**Chłopiec**  
15 letni potrzebny do śniadalni Bracia Dawidowscy Gwarna 17 zdw 95 136

**Dziewczyna**  
szuka posady do wszystkiego z gotowaniem z dobrą świadectwami od 15. 2. do Katowic. — Oferty Kurjer zdw 95 040

**Służąca**  
poszukuje posady od 15. II. Oferty Kurjer zdw 95 042

**Służąca**  
poszukuje posady na cały dzień bez spania od 1. 2. do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer zdw 95 057

**Manikurzystka**  
w dom szuka posady. Oferty Kurjer zdw 94 905

**Kancelarja**  
Adwokatów Drów Michników w Inowrocławiu poszukuje: 1) rutynowanego sekretarza notarialnego 2) stenotypistki z znajomością języka niemieckiego i Reflektuje się tylko na siły pierwszorzędne — Wymagana biegłość w stenografii dla stenotypistki minimum 60 słów na minutę. Praktyka w kancel. adw. pożądana. dw 4004

**Pomocnik**  
fryzjerski z ondulacją od 3. II. potrzebny Ma stała posadę Balcerk. Swarzędz. rw 8 495

**Dziewczyna wiejska**  
starsza (ubierająca się po wiejsku) uczniwa skromnych wymagań, z dobrą świadectwami z gotowaniem i prasowaniem sztywnej bielizny potrzebna do samotnego pana. Adres wskazać Kurjer zdw 94 191

**Piekarza**  
samodzielnego poszukuje się na małe miasto jako gwarancja wymagana kaucja 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 94 524

**Służąca**  
wiejska do dzieci i prac domowych potrzebna od 1. 2. Zgłoszenia ul. Przemysłowa 34 parter. prawo. zdw 94 926

**Pomocnik**  
fryzjerski poszukuje pracy. Stefan Makowiak Roztarszewo pow. Wolsztyn. zdw 94 921

**Wspólnika**  
do dorochi samochodowej z wkładem 3-4 tys. Warunki dogodne. Oferty Kurjer zdw 94 908

**Służąca**  
tylko pierwszorzędna siła z gotowaniem, praniem, prasowaniem do wszelkich innych prac domowych, albo dobra posługaczka potrzebna od 1 lutego. Matejki 67. I. prawo. zdw 95 084

**Biały Tydzień!**  
Bielizna tylko własnego wyrobu. Proszę się przekonać. — Oprócz tego udzielam 10% rabatu. z w 21 482

**H. Wojtkiewicz**  
Poznań, ulica Nowa 11.  
Który łączy w sobie 2 przeciwieństwa: wysoki gatunek — niskie ceny urządzam od 30. I. do 8. II. 1930

**Służąca**  
potrzebna do wszystkiego z gotowaniem. Wielkie Garbary 40. Towary krótkie. zdw 95 128

**Panienska**  
z znajomością maszyn i języka niemieckiego potrzebna na zastępstwo. Adres Kurjer zdw 94 887

**Fryzjerka**  
dobra siła na stałą posadę. Różnek. Wierzbicze 27. zdw 95 107

**Ekspedjentka**  
z branszy rzemieślniczej z praktyką może się zgłosić — P. Sadowski. Marszałka Pocha 55 zdw 95 092

**Gospodyni**  
z praktyką hotelową, potrzebna. Zgłoszenia: „Hotel pod Orłem”. Bydgoszcz. Pw 8873 63.52

**Bona**  
freblanka poszukuje posady. Zna szycie i robotki. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 037

**Służąca**  
wiejska, uczniwa, czysta z gotowaniem i prasowaniem poszukuje posady od 15. 2. lub 1. 3. — Oferty Kurjer zdw 95 077

**Dzielnia**  
krawcowa domowa 3,50 zł dziennie poszukuje zajęcia. Oferty Kurjer zdw 95 062

**2 panienki**  
uczniwe, sumienne, chętne do pracy, jedna jako kucharka, druga jako pokojówka poszukują posady zaraz u jednych państwa, względnie w restauracji do obsługi gości. Oferty Kurjer zdw 95 070

**Uczeń**  
handlowy z wydziałówką, 2 letnia praktyka w przedsiębiorstwie handlowym, poszukuje zaraz posady. Oferty Kurjer zdw 4012

**Dziewczyna**  
wiejska do wszystkiego bez gotowania przyjmie posadę od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 95 096

**Krawcowa**  
rutynowana szuka pracy. Oferty Kurjer zdw 95 074

**Dziewczyna**  
uczniwa i czysta na cały dzień bez spania poszukuje od 1. II. Zgłoszenia Długa 5 III. lewo. zdw 95 141

**Podróżujący**  
bardzo dobrze zaprowadzony w wojew. Poznańskim z branszy czekolad i cukierków poszukuje posady. Złoże kaucji 4 tysiące. Oferty Kurjer zdw 95 149

**Biuralistka**  
ze znajomością buchalterji i niemieckiego potrzebna zaraz Złozenia niemiennie z dobrimi referencjami „Buton a” Stawna 6. zdw 95 152

**Służąca**  
uczniwa, czysta, tylko z dobrimi świadectwami, do gotowania i sprzątania potrzebna do porządnego domu. Zgłoszenia między 4-7. ul. Raczynskich 2. III. lewo. zdw 95 114

**Służąca**  
potrzebna do wszystkiego z gotowaniem. Wielkie Garbary 40. Towary krótkie. zdw 95 128

**Panienska**  
z znajomością maszyn i języka niemieckiego potrzebna na zastępstwo. Adres Kurjer zdw 94 887

**Fryzjerka**  
dobra siła na stałą posadę. Różnek. Wierzbicze 27. zdw 95 107

**Ekspedjentka**  
z branszy rzemieślniczej z praktyką może się zgłosić — P. Sadowski. Marszałka Pocha 55 zdw 95 092

**Gospodyni**  
z praktyką hotelową, potrzebna. Zgłoszenia: „Hotel pod Orłem”. Bydgoszcz. Pw 8873 63.52

**Świece gromniczne**  
polecane po znanych tanich cenach  
**CENTRALNA DROGERJA**  
**J. CZEPCZYŃSKI**  
Hurt. Poznań, Stary Rynek 8. Detal. Telefony: 33-15, 33-24, 32-38, 31-15. Pw 8 861/2-5.28/9

**82 WOLNE MIEJSCA**  
**Potrzebny**  
do samochodu pomocnik lub szofer z gotówką 3-4000 kaucji, stała posada. Składnica Wierzbicze 37. zdw 94 643

**Poszukuje**  
retuszarki przy wolnym stole i stancji od 15. II. r. b. Zakład fotograficzny Leon Szymenderski. Zbaszyn. zdw 94 344

**Potrzebna**  
bona do 2. dziewczynki, która mogłaby udzielać początków nauki i umiała cośkolwiek szyc, zaraz lub od 1 lutego. Zgłoszenia z odpisami świadectw, fotografii i podaniem pensji. Tomki Dwór, p. Konojady, pow. Brodnica. (Pomorze). zdw 94 763

**Kucharka**  
umiejąca dobrze gotować, wypiekać i prasować, potrzebna do bezdzietnego małżeństwa w małym mieście (dom lekarza). Pokojowa także na miejscu. Oferty Kurjer zdw 95 180

**Lakiernik**  
trzeźwy i sumienny potrzebny natychmiast na stałą posadę. Zgłoszenia Ignacy Tatarski. Gniezno. nw 7878

**Służąca**  
uczniwa, skrupatna przyjmie. Ul. Poznańska 59a II. lewo. narożnik Mickiewicza. zdw 95 134

**Służąca**  
samodzielną w gotowaniu i wszelkiej pracy potrzebna. Warunek dłuższe świadectwa. Chwilkowska św. Marcina 40. zdw 95 127

**Potrzebna**  
służąca do wszystkiego z debrnym gotowaniem zaraz lub od 1. II. Cierniak. Matejki 55 zdw 94 845

**Ekspedycja**  
samochodowa, robiąca propagandowe zdjęcia filmowe, poszukuje kilku energicznych, inteligentnych panów i pań. Operatorzy, szoferzy, władający możliwie językami obcymi, z kaucją lecz niekoniecznie pożądaną. Na odpowiedź znaczek. Zgłoszenia Kurjer zdw 95 230

**Dziewczyna**  
młodsza do dziecka potrzebna. Masztalarska 2. III. piętrowo. lewo. rw 8 513

**Służąca**  
potrzebna. Grobla 28. Dreker. rw 8 515

**Biuralistka**  
początkująca potrzebna. Konieczny, św. Marcina 64. III. zdw 95 182

**Służąca**  
bez gotowania lubiąca dzieci potrzebna. Kanakowa 4. III. zdw 94 835

**Służąca**  
z praniem potrzebna od 1. 2. 1930. Za Bramką 7. II. piętrowo. prawo. rw 8 521

**Pokojowa**  
pracownia i uczniwa potrzebna do hotelu. Gdzie? wskazać Kurjer zdw 95 226

**Uczniwa**  
z dobrego domu potrzebna do stroju. Borowicz Wielka 8. zdw 95 235

**Kucharka**  
do wszystkiego z dobrem gotowaniem potrzebna od 1. II. Zgłoszenia Staszica 5. II. piętrowo. lewo. między 4 a 6 godzina. zdw 95 237

**Pracznia**  
może się zgłosić. Sew. Mielżyńskiego 1. III. zdw 94 904

**Służąca**  
od 1. potrzebna do małej rodziny z dobrimi poleceniami. Matejki 39. I. prawo. zdw 94 902

**Pomocnik**  
fryzjerski dzielny, na stałe potrzebny zaraz. Półwiejska 5. zdw 95 108

**Dziewczyna**  
przychodnia z praniem i gotowaniem na cały dzień. Wielka 14. II. prawo. zdw 94 876

**Służąca**  
potrzebna od 1. 2. Chwaliszewo 75. skład. zdw 94 963

**Poszukuje**  
ogrodnika kawalera zaraz lub 1 marca. Zgłoszenia niemiennie kopie świadectw przesłać: Jaworska Naborowo, poczta Zakrocym nw 7873

**Syn**  
uczniwy rodziców z dobrym wychowaniem, mający chęć się wyczerpać mleczarstwa i serowarstwa, potrzebny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 100

**Sprowadzynie**  
potrzebne do sprzedaży reklamowej domowej dobrze wprowadzonych artykułów użytku domowego. Zażecie tymczasowe. Pierwszeństwo mają panie obeznane ze sprzedażą. Ożob. zgłoszenie ul. Szwejcarska 16, I p. wejście II. Lewicka od 10 — 12 i od 3 — 5. z w 21 491

**Poszukuje**  
się młodszego inżyniera (tkl) — zaraz „Fotobrom”, Śniadeckich 19. III. zdw 95 046

**Uczniwa**  
może się zaraz zgłosić. Prasowalnia ulica Matejki 39. zdw 94 950 51

**Służąca**  
do wszystkiego potrzebna od 20 do 30 lat Palejewski. Szamarszewskiego 18. zdw 94 932

**Służąca**  
potrzebna do 1. 2. Chwaliszewo 75. skład. zdw 94 963

**Poszukuje**  
ogrodnika kawalera zaraz lub 1 marca. Zgłoszenia niemiennie kopie świadectw przesłać: Jaworska Naborowo, poczta Zakrocym nw 7873

**Syn**  
uczniwy rodziców z dobrym wychowaniem, mający chęć się wyczerpać mleczarstwa i serowarstwa, potrzebny. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 100

**CENNIK NASION**  
na rok 1930 już wyszedł!

**EMIL FREEGE**  
Kraków  
Lubicz 36/38 i Sukiennice 15/16  
Wysyłka na żądanie!

**Pomocnik**  
malarski pierwszorzędna siła może się zaraz zgłosić Stanisław Hartman, mistrz malarski Poznań ul. Marszałka Pocha 47. zdw 94 940

**Biurowa**  
praca i lekka akwizycja dla młodszej, sumiennej pani. — Zgłoszenia Kurjer zdw 94 939

**Podróżujący**  
na Poznań i okolice na wina krajowe o ile możliwości z kaucją. gdyż inkase może się zgłosić we winiarni „Marysienska” Fredry 6 zdw 94 936

**Poszukuje**  
się starszego dzielnego kotlarza między do zastępstwa mistrza. Oferty Kurjer zdw 94 946

**Marszantka**  
siła pierwszorzędna potrzebna. Oferty do Kurjera zdw 94 967

**Posługaczka**  
potrzebna Kolejowa 7a II wejście. II. p. prawo. zdw 94 971

**Dziewczyna**  
młodsza na po południu potrzebna. Podojmowa św. Marcina 14. zdw 95 184

**Wyścig**  
czasu! 25 złotych dziennie może zrobić każdy pisaniem dołączony znaczek. J. Rożewski Herby - Śląskie. zdw 95 185

**Czeladnik piekarski**  
zdolny do prowadzenia piekarni mogący się okazać dobrym świadectwami i prowadzeniem się, potrzebny od 1. 3. 30. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 95 102

**Niania**  
zdrowa sumenna z długoletnimi świadectwami potrzebna Plac Działowy 5 parter. prawo. zdw 94 584

**Inteligentna**  
panienka ze znajomością francuskiego i niemieckiego potrzebna do wypożyczalni książek Dippel, Plac Wolności 11 zdw 94 375

**Chłopiec**  
który przy aparacie fotograficznym umie pracować może się zgłosić. ul. Poznańska 27. I. p. prawo zdw 94 582

**Poszukuje**  
posługaczki szyciem Reinowa. — Plac Działowy 9 II p zdw 94 466

**Posługaczka**  
potrzebna zaraz. Maleckiego 27. III. zdw 94 589

**Pomocnik**  
fryzjerski na stałą i dobrą posadę może się zaraz zgłosić — Józef Ruskowski, Kepno Rynek 47. nw 7860

**Uczniwa**  
doświadczona służąca z gotowaniem prasowaniem potrzebna od 1. 2. godz 5-7. Mikołajewski ul. Wspaniałego 15 II zdw 94 598

**Drogerja**  
w mieście powiatowym woj. Poznańskiego zaraz do sprzedania Blizszych informacyj udziela Centralna Drogerja, J. Czepczyński, Poznań, Stary Rynek 8. tel. 33-15 i 33-24. Pw 8873-5.33

**REKLAMA**  
ALEJE MARCHOWSKIEGO 17  
TELEFON 44-61

**Umiejętna**  
posługaczka Marii Magdaleny 1. II. lewo. zdw 95 020

**Służąca**  
potrzebna od 1. Jakubowska. Siowackiego 35. wejście Prusa. zdw 95 041

**Potrzebna**  
od 1 lub 15 lutego dziewczyna lub młoda gospośnia na wskroś uczniwa do 1 osoby (meżczyzny) do prowadzenia małego gospodarstwa domowego za małym wynagrodzeniem. Posada stała. Oferty uprasza pod nw 7874 do Kurjera Poznańskiego.

**Robotnica**  
i chłopak przyuczony slusarstwa potrzebni. Wytwórnia łożek metalowych. Półwiejska 22. zdw 95 174

**Uczniwa**  
uczniwa, która pracowała w składzie piekarskim poszukuje posady w składzie piekarskim, kolonialnym lub do dzieci. Oferty Kurjer zdw 94 930


**Dziewczyna**  
uczniwa pracownica poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer zdw 94 931

**Panna**  
skromnych wymagań, z zacnego domu, godna zaufania, lubiąca pracę i porządek, znać dokładnie całe gospodarstwo domowe, pragnie przyjąć miejsce zarządczyni domu w Poznaniu lub na prowincji. Referencje bardzo dobre. Oferty do Kurjera zdw 94 426

**Stenotypistka**  
polsko-niemiecka poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 94 927

**Kawa słodowa Kneippa**  
dla dziecka najzdrowszy napój!

**Humor zagraniczny**



Na licytacji  
= Wszystkich przedmiotów przecież nie kupięm = podczas licytowania spałem.  
Licytator: — Przepraszam pana, przy każdym przedmiocie pan się zgodził, kiwając głową.

**Ogłoszenia**  
na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej, 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr od 1-lamowego milia. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wydania wieczornego do godz. 10. w dni przedświąt. do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada.